

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Shakespeare, William.; oversatte af P. Foersom.
Titel Title:	<u>William Shakspeare's Dramatiske Værker</u>
Alternativ titel Alternative title:	Dramatiske Værker.
Udgavebetegnelse Edition Statement:	3. Udg. /
Bindbetegnelse Volume Statement:	Vol. 9
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn : Schubothe, 1861-1873
Fysiske størrelse Physical extent:	Del 1-18 i 16 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

56,- 150,- 8°

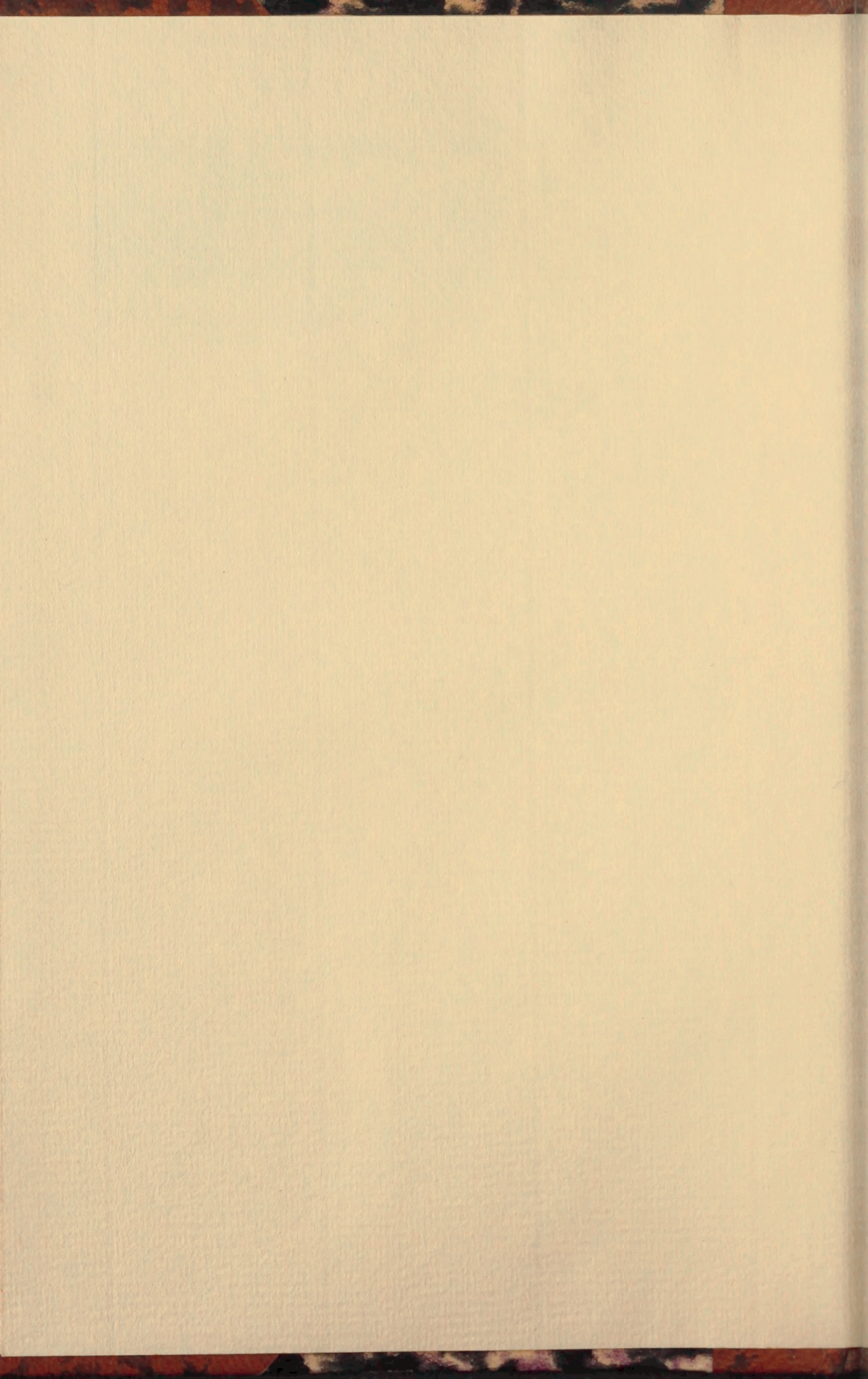
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 56 8°

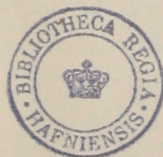

1 1 56 0 8 01060 6

+Rex

7618

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom og Edo. Lembocke.

Niende Del.

Kjøbenhavn.

Førlagt af J. H. Schubothes Boghandel.

Trykt i Græbes Bogtrykkeri.

1867.

William Shakspeare's
Dramatiske Værker,

oversatte

af

Edv. Lembocke.

Fjerde Del.

Kjøbenhavn.

Forlagt af P. H. Schuboths Boghandel.

Troft i Græbes Bogtrykkeri.

1867.

Coriolanus.

Personer.

Cajus Marcius Coriolanus, romersk Adelsmand.

Titus Partius }
Cominius } romerske Felt herrer i Krigen mod Volkerne.

Menenius Agrippa, Coriolanus' Ven.

Sicinius Velutus }
Junius Brutus } Almutribuner.

En romersk Herold.

Tullus Aufidius, Volckernes Felt herre.

Aufidius' Ræstbefalingsmand.

Sammensvorne.

En Borger i Antium.

To volskiske Krigsmænd.

Volumnia, Coriolanus' Moder.

Virgilia, Coriolanus' Hustru.

Valeria, Virgilia's Veninde.

En Kammerjomfru hos Virgilia.

Romerske og volskiske Senatorer, Patriciere, Ediler, Victorer, Krigsfolk, Borgere, Sendebud, Tjenere, Følge.

Handlingen foregaaer dels i Rom, dels i Antium
og Volckerlandet.

Første Act.

Første Scene.

Rom. En Gade.

(En Flok oprørste Borgere kommer ind med Knipler, Røller og andre Vaaben.)

Første Borger.

Hør, hvad jeg siger, førend vi gaae videre.

Alle.

Tal! tal!

Første Borger.

Have I Alle besluttet, heller at døe end at sulte?

Alle.

Besluttet, besluttet!

Første Borger.

For det første veed I, at Cajus Marcius er Folkets Erkefjende.

Alle.

Det veed vi, det veed vi.

Første Borger.

Lad os slaae ham ihjel, saa kan vi selv bestemme Prisen paa Kornet. Er det Eders Beslutning?

Alle.

Ingen Snak mere om den Ting! det vil vi gjøre. Afsted, afsted!

Anden Borger.

Hør et Ord, gode Borgere!

Første Borger.

Vi gjælde for ringe Borgere, Patricierne for gode. Hvad de Mægtige faae formeget af, kunde være os til Vin-
dring; hvis de blot vilde unde os det, de faaer tilovers,
medens det duer til at spise, saa kunde vi tænke, at de viste
os mennesselig Barmhertighed; men de mener, at vi koster
dem for meget; vort forfultne Udseende, Synet af vor Glen-
dighed er ligesom en Fortegnelse, hvori de tydeligt kan læse
deres egen Overflodighed; vor Nød er en Binding for dem. —
Lad os hæve det med vore Spyd, inden vi selv blive tit
Spydstager. Thi det veed Guderne, at jeg siger dette, fordi
jeg hungrer efter Brød, ikke fordi jeg tørster efter Hævn.

Anden Borger.

Er det Caius Marcius, som I først og fremmest vil
have fat paa?

Første Borger.

Ham først; han er ret en Hund imod Menigmand.

Anden Borger.

Tænker I ogsaa paa de Tjenester, han har gjort sit
Fædreland?

Første Borger.

Ja vist gjør vi, og vi vilde gjerne give ham al Roes
derfor, hvis han ikke gjorde sig selv betalt ved at være saa
hovmodig.

Anden Borger.

Nei, bagtal ham dog ikke saaledes.

Første Borger.

Jeg siger Jer, at alt hvad berømmeligt han har gjort,
det har han gjort i den Hensigt. Om ogsaa Folk med en
om Samvittighed lade sig nøie med at sige, at det var for

hans Fædreneland, saa gjorde han det for at behage sin Moder og for at kunne være hovmodig; thi det er han ligesaa meget, som han er tapper.

Anden Borger.

J regner ham til Last, hvad der er en Feil i hans Natur, som han ikke kan gjøre ved; J kan da ialtsald ikke sige, at han er gjerrig.

Første Borger.

Kan jeg ikke det, saa behøver jeg alligevel ikke at være i Forlegenhed for Grunde til Anklage imod ham. Han har Feil i saadan Overflod, at man bliver træt af at gjentage dem. (Glædesraab udenfor.) Hvad er det for et Raabende? den anden Side af Byen er i Bevægelse. Hvorfor staaer vi her og sladrer? Afsted, til Capitolium!

Alle.

Rom! rom!

Første Borger.

Stille! hvem kommer der?

(Menenius Agrippa kommer ind.)

Anden Borger.

Det er den værdige Menenius Agrippa; han har altid været Folkets Ven.

Første Borger.

Ja, han er brav nok; gid alle de Andre var af samme Slags!

Menenius.

Hvad er paasærde, Landsmænd? sig, hvad vil J med Spyd og Røller? sig mig dog, hvad er der?

Første Borger.

Bort Foretagende er ikke ubekjendt for Senatet; de har i fjorten Dage haft et Mys om, hvad vi har ifinde at gjøre, og nu vil vi vise dem det i Gjerning. De siger, at fattige

Ansøgere har ingen behagelig Ande; nu skal de erfare, at vore Arme heller ikke ere behagelige.

Menenius.

Hvad nu, Gudsfolk? Naboer! brave Venner!
vil I da styrte Jer i Undergang?

Første Borger.

Det kan vi ikke, Herre; vi ere allerede gaaede tilgrunde.

Menenius.

Jeg siger Jer, Senatet har for Jer
den hjerteligste Omsorg. — Eders Trang
og denne Dyrtds Nød? — I kan saa gjerne
med Eders Røller true Himlens Hvalving
som løfte dem mod Romas Stat; den gaaer
sin Gang og sprænger vel titusind Lænker
langt bedre smedede end dem, som I
kan lægge paa den. Denne dyre Lid
har Guderne forvolet, ei Adelen;
og Eders Rnæ, for dem dybt bøiede,
ei Armens Kraft maa hjælpe her. Ak! Nøden,
har drevet Jer didhen, hvor større Nød
kun venter Jer, og I bagtaler her
de Styresmænd, der sørge faderligt
for Jer, mens I forbande dem som Fjender.

Første Borger.

Sørge for os? — Jo vist! — De har aldrig sørget
for os endnu. — De lade os sulte ihjel, og deres Fader er
propfulde af Korn; de giver Agerlove til Hjælp for Ager-
karlene; de affasse hver Dag en gavnlige Forordning, der er
given mod de Rige, og finde hver Dag paa strengere Love for
at faae de Fattige i Baand og Bæst. Hvis Krigene ikke
æde os op, saa vil de gjøre det; det er al den Kjærlighed, de
har til os.

Menenius.

J maa nu enten tilstaae selv, J er
hel ondskabssfulde, eller J maa kaldes
for Daarer. Jeg vil nu fortælle Jer
en lille Fabel. Muligt J har hørt den;
men da den passer her, saa vil jeg vove
at byde Jer den her engang endnu.

Første Borger.

Godt, Herre; den vil jeg nok høre; men J maa ikke
troe, at J kan gjætte vor Brede med et Eventyr; men, kom
fun med den, vær saa god.

Menenius.

Engang forbandt sig alle Kroppens Lemmer
til Oprør imod Maven; deres Klage
gik ud paa, at den som et Afgrundssvælg
sød midt i Kroppen lod og ørkesløs
og modtog Føden blot, men aldrig delte
de andres Nøie, mens de andre Lemmer
saae, hørte, tænkte, ordned, gik og sølte
og sørgede med fælles Omhu for
Alt, hvad der var til Fordel og til Lyst
for hele Legemet. Da svarede Maven: —

Første Borger.

Naada, Herre, hvad svarede Maven?

Menenius.

Nu skal J høre det. — Med et Slags Smil,
der ikke kom fra Hjertet, men som saa, —
thi, seer J, jeg kan lade Maven smile
saavel som tale, — svarede den med Haan
de brede Lemmer, som med oprørst Hu
misundte den sin Indtægt, just som J

misunder Senatorerne, fordi
de er ei Eders Lige.

Første Borger.

Men hvad svared
saa Maven da? — Hvordan! det kongelige,
kronebde Hoved, — det aarvaagne Die, —
Hjertet, Raadgiveren, — vor Stridsmand, Armen,
vor Ganger, Benet, Tungen vor Trompeter,
og andre Hjælpere og mindre Støtter
i dette Værksted, dersom de —

Menenius.

Hvad saa? —

Den Karl vil tale med! — hvad saa? hvad saa? —

Første Borger.

blev undertrykte af den Slughals Maven,
som kun er Kroppens Nendesten, —

Menenius.

Hvad saa?

Første Borger.

Hvis disse forbenævnte Lemmer klaged,
hvad kunde Maven svare?

Menenius.

Hør nu blot;

hvis I vil stjælte, — hvad I har kun lidt af, —
mig lidt Laalmodighed et Dieblif,
saa skal I strax faae Mavens Svar at høre.

Første Borger.

Det varer længe.

Menenius.

Hør nu efter, Ven:

den hæderlige Mave var besindig,
ei hidsig som Anklagerne; den svared:

„Sandt er det, Hjertensvenner,“ sagde den,
 „at jeg jo først modtager al den Føde,
 hvoraf I lever; det er ganske rigtigt,
 da jeg er hele Kroppens Forraadshus
 og Madbod; men, det skal I huse paa,
 jeg sender den igjennem Blodets Strømme
 til Hoffet, — Hjertet, — og til Hjernens Throne;
 og gjennem Kroppens Gange og Kanaler
 modtager da den allerstørste Nerve,
 den mindste Aare hver sin rette Del,
 hvoraf de leve. Skjøndt nu ikke Alle, —“
 pas paa, det siger Maven, mine Venner, —
 Første Borger.

Ja, godt, bliv ved!

Menenius.

„Skjøndt nu ei Alle kan
 paa eengang see, hvad jeg meddeler hver,
 saa kan jeg gjøre Regnskab for, at Alle
 af mig modtage Kjærnen af det Hele,
 og lade mig beholde Kliddet kun. --
 Hvad siger I til det?

Første Borger.

Det var et Svar;

men nu Anvendelsen?

Menenius.

Roms Senatorer

er denne gode Mave; Lemmerne,
 Oprørerne, er I; betænk dog blot
 al deres Omhu, deres flogte Raad;
 tænk rigtig paa, hvad Statens Bedste kræver,
 og I skal see, der er slet intet Gode,
 som Staten skjænker, uden at det kommer

til Jer fra dem og ikke fra Jer selv. —
 Hvad tykkes Jer? Hvad nu, du store Taa
 i dette Samfund?

Første Borger.

Jeg den store Taa?

hvorfor den store Taa?

Menenius.

Fordi du som

den ringeste, den sidste, usleste
 gaaer forrest dog i dette vise Dyrer.
 Du Slynge af det værste Bøvelblod
 gaaer rast foran, hvor noget er at vinde. —
 Men lav Jer til med Knipser og med Røller;
 Rom er i Krig mod sine Rotter nu,
 og en af Parterne gaaer det nok ilde. —
 Velkommen, ædle Marcius.

(Gajus Marcius kommer ind.)

Marcius.

Jeg takker. —

Hvad er paafærde her, I Dyrerspæk,
 som kradsjer Eders Blisdom, hvor den fløer,
 til I faaer Skab?

Første Borger.

Ja, gode Ord af Jer

er vi jo vant til.

Marcius.

Gode Ord til dig,

det var at smigre meer end væmmeligt.
 Hvad vil I Hunde? Krig Jer baader ikke,
 ei heller Fred; det ene kyser Jer,
 det andet gjør Jer frække. Den som stoler
 paa Jer, han finder Harer, hvor han ventede

at finde Løber, Gjæs i Ræves Sted.

J er saa lidt at lide paa som Bløder
paa Isen eller Hagelkorn i Solen.

Al Eders Dyd er at looprise den,
hvis Brøde tynger ham, og bande Loven,

der rammed ham. Den, som fortjener Høihed,
fortjener Eders Had, og Eders Attraa

er som den Syges Madlyst, der begjærer
mest netop det, der gjør hans Onde værre.

Den, som flaaer Lid til Eders Gunst, har Finner
af Bly at svømme med og Halmstraa til

at sælde Ege med. J Galgen med Jer! —
Troer Jer? — J stifte Sind med hvert Minut

og kalde ædel den, J nylig haded,
og usel den, J hylbed før. — Hvad vil J?

J sraale rundt omkring i Staden mod
det ædle Raad, der holder Jer i Ave,

næst Guderne, for at J ei skal æde
hverandre op. — Sig, hvad begjære de?

Menenius.

Alt sætte Prisen selv paa Korn; de siger,
at der er Forraad nok.

Marcus.

Til Galgen med dem! —

Det sige de? de sidde lunt ved Arnen
og drømme, at de veed Alt, hvad der skeer

paa Kapitolium, hvem der har Magten,
hvem der vil stige, hvem der staaer for Fald,

danne Partier, digte Giftermaal,
ophøie deres Benneres Magt, nedsætte

Modparten under deres gamle Sko.
De sige, der er Forraad nok? O, satte

Senatet blot sin Medbynt nu tilside
og lod mig bruge Sværd, jeg skulde døgne
en Bunke sønderhugne Trælle op
saa høi, som kun min Landse kunde række.

Menenius.

Naa, disse her er næsten bragt til Ro;
har de fuldtop af Mangel paa Forstand,
saa er de dog tillige dygtig feige.
Men sig, hvor gaaer det med den anden Flok.

Marcus.

Ei, de har spredt sig ad; til Galgen med dem! —
De sagde, de var sultne, sukked Ordsprog:
„Sult bryder Mur af Sten“; — „en Hund vil æde“; —
at „Mad er skabt for Mund“; at „Kornet groer
ei for de Rige blot“. — Med slige Stumper
gav deres Klagemaal sig Lust. Da disse
blev hørte, og man tilstod deres Fordring, —
uhyre var den, skabt ret til at knuse
de Edles Mod og gjøre Magten bleg, —
da jubled de i vilden Sky og slængte
i Veiret deres Huer, ret som om
de vilde hænge dem paa Maanens Horn.

Menenius.

Hvad fik de saa bevilget?

Marcus.

Fem Tribuner,

til at forsvare deres Følvisdom,
af eget Valg; den ene Junius Brutus,
Sicinius Velutus, — Djævelen veed,
hvem fler. — De skulde revet Byen ned,
det Paf, før jeg var gaaet ind paa det.

Bed Veilighed vil de vel vinde mere
og fordre større Ting med Oprørstrusler.

Menenius.

Det er dog sært.

Marcius.

Gaa! på Jer hjem, I Pjalter!

(Et Bud kommer ind.)

Budet.

Er Gajus Marcius her!

Marcius.

Hvad bringer du?

Budet.

Det Budskab, Volsterhæren er i Baaben.

Marcius.

Det glæder mig! saa kan vi da faae luftet

den Skimmel ud, vi har i Overflod. —

Men see, der kommer Stadens Ypperste.

(Cominius, Titus Lartius og flere Senatorer, Junius Brutus
og Sicinius Velutus komme ind.)

Første Senator.

Hvad I har sagt os, Marcius, er sandt;
nu ruster Volsterfolket sig.

Marcius.

Dets Hødding,

Tullus Aufidius, vil give Jer

nok at bestille. Jeg bebrejder mig,

at jeg misunder ham hans ædle Navn;

og var jeg ikke den jeg er, saa ønsked

jeg blot at være ham.

Cominius.

I har jo kæmpet

imod ham før.

Marcius.

Var Verdens ene Halvdel
i Krig imod den anden, og stod han
med mig i Række, gif jeg over strag
til Tjenderne, kun for at slaes med ham.
Han er en Løve, som det er min Stoltthed
at gjøre Sagt paa.

Første Senator.

Ædle Marcius,
følg da Cominius til denne Krig.

Cominius.

Det har I lovet før.

Marcius.

Det har jeg gjort,
og holder Ord; I, Lartius, skal see mig
end engang hugge Tullus i sit Ansigt. —
Hvad? er I lam? vil I da blive hjemme?

Lartius.

Nei, Caius Marcius, paa den ene Krykke
jeg støtter mig og hugger med den anden,
før denne Færd jeg svigter.

Marcius.

Ægte Blod!

Første Senator.

Følg med til Capitolium, der vente
de hypperste af vore Venner os.

Lartius.

Saa gaa foran, Cominius, følg efter;
vi gaae bagefter Jer; I er vel værd
den første Plads.

Cominius.

Min ædle Lartius!

Første Senator. (til Borgerne.)

Gaa hjem! afsted!

Marcus.

Nei, lad dem følge med:

Bolfterne har jo Korn, lad disse Rotter

saa komme hen og gnave deres Lader.

Høitærede Rebeller! Eders Mod

staaer i sin fulde Blomstring; kom dog med!

(de gaae.)

(Borgerne liste sig bort. Sicinius og Brutus blive tilbage.)

Sicinius.

Var nogensinde vel en Mand saa stolt

som denne Marcus?

Brutus.

Han har ei sin Lige.

Sicinius.

Da vi blev valgt til Almuens Tribuner —

Brutus.

Saae I hans Blik, hans Læber?

Sicinius.

Og hans Haan!

Brutus.

Han haaner Guderne, naar han opægges.

Sicinius.

Sa byder selv den kydste Maane Spot.

Brutus.

Gid Krigen sluger ham! han er for stolt,

saa tapper som han er.

Sicinius.

Et saadant Sind,

af Medgang kildret, træder haanligt paa

sin Middagsstygge; men det undrer mig,

hvordan hans Stolthed døier at staae under
Cominius.

Brutus.

Rygtet, som er hans Maal,
og som han er i Gunst hos allerede,
kan ikke vindes eller pleies bedre,
end paa den Plads, som er den første nærmest;
hvad der gaaer galt, er da Feltherrens Feil,
om end han gjør Alt, hvad en Mand formaaer;
og svimmel Dadel raaber ud om Marcius:
„O, havde han dog havt den Sag ihænde“.

Sicinius.

Dg gaaer det godt, saa vil jo Folkets Mening,
der hænger fast ved Marcius, berøbe
Cominius Vren.

Brutus.

Marcius har alt

Salvdelen af Cominius' Roes, endssjøndt
han ei har høstet den. Hver Feil af ham
vil blive Marcius' Vre, sjøndt han ikke
fortjente den.

Sicinius.

Kom med og lad os høre,
hvorledes Alt er ordnet, og hvorledes
han nu med alle sine sære Luner
vil ruste sig til denne Krig.

Brutus.

Ja, kom!

(de gaae.)

Anden Scene.

Corioli. Senatshuset.

(Tullus Aufidius og Senatorer komme ind.)

Første Senator.

Er Eders Mening da, Aufidius,
at Romerne har Nys om vore Planer,
og veed, hvad vi har for?

Aufidius.

Er det ei Eders?

Naar blev vel her i Staden Noget udtænkt,
der kunde sættes ret iværk, for Rom
kom os paa Sporet. Jeg har hørt derfra
for fire Dage siden. Ordene
var disse, — Brevet har jeg vist, — ja, her:

(læser.)

„Der samles Tropper, om mod Østen eller
mod Vesten, veed man ei; stor Dyrtid er her,
og Folket er i Oprør; Rygtet siger,
Cominius, Marcius, Eders gamle Fjende, —
hvem Romersfolket hader meer end I, —
og Titus Lartius, en tapper Romer,
de tre skal lede disse Rustninger,
hvorhen det er, sandsynligvis mod Jer;
betænk det vel.“

Første Senator.

Vor Hærmagt er i Marken;
vi tvivled aldrig om, at Rom var færdigt
at møde os.

Aufidius.

Det var ei daarligt tænkt
at følge Eders store Plan, indtil
den maatte træde frem; nu synes det,

at den er røbet, mens den blev udlæffet,
og den Opdagelse vil gennemkrydse
vort Maal, som var at tage mange Stæder,
før Rom fik Nys om, at vi var paa færde.

Anden Senator.

Tag Eders Fuldmagt, ædle Tullus, il
til Eders Skarer; vi vil blive her
til Forsvar for Corioli; hvis Fjenden
beleirer os, saa kom med Eders Hær
os til Undsætning; dog, jeg troer, de rustet
sig ei mod os.

Aufidius.

Tvivl ei paa det; jeg taler
af sikker Kundskab; ja, end meer: en Del
af deres Magt er alt paa Veien hid
mod os. Jeg tager Afsted, ædle Herrer.
Hvis jeg og Cajus Marcius træffe sammen,
saa har vi begge svoret, vi vil slaae,
indtil den Gne kan ei meer.

Alle.

Saa hjælpe

Jer Guderne!

Aufidius.

Gid de beshjærme Jer!

Første Senator.

Farvel!

Anden Senator.

Farvel!

Aufidius.

Farvel!

(de gaac.)

Tredie Scene.

Rom. Et Bærelse i Marcius' Hus.

(Volumnia og Virgilia sidde og sye.)

Volumnia.

Syng, min kjære Datter, eller tal dog lidt mere fornøjeligt. Hvis min Søn var min Mand, saa vilde jeg glæde mig mere ved en Traværelse, hvorved han vandt Ære, end ved hans ømmeste Elfskopsomfavnelser. Medens han endnu var spæd og det eneste Barn af mit Skjød, medens Ungdom og Skjønhed trak alle Dine hen paa ham, medens hans Moder ikke vilde have solgt Synet af ham i en Time, for alle de Bønner, en Konge kunde gjøre en hel Dag, — allerede dengang, — naar jeg tænkte paa, hvorledes Æren vilde smykke en saadan Skikkelse, at den ikke var bedre end et malet Billede paa Væggen, hvis ikke Berømmelsen bragte Liv i den, — da fandt jeg Glæde i at lade ham søge Faren, hvor han havde Udsigt til at vinde Berømmelse. I en gruelig Krig sendte jeg ham ud, og han vendte tilbage derfra med en Egefrands om Panden: — jeg siger dig, min Datter, — mit Hjerte slog ikke høiere af Glæde, da jeg første Gang hørte, at han var et Drengsbarn, end da jeg første Gang saa, han havde vist sig som en Mand.

Virgilia.

Men, hvis han var død i den Færd, ædle Frue, hvad saa?

Volumnia.

Saa skulde hans gode Navn have været min Søn; det vilde jeg have betragtet som mit Afkom. Hør min oprigtige Bekjendelse: — havde jeg tolv Sønner, alle lige kjære, og Ingen mindre dyrebar end din og min kjære Marcius, — jeg

saae heller, at de Elleve døde med Vre for deres Land end, at
at Gen døsede sit Liv hen i Vellyst og Dræsløshed.

(En Kammerjomfru kommer ind.)

Kammerjomfruen.

Eders Naade, Fru Valeria er kommen for at gjøre Jer
et Besøg.

Virgilia.

Jeg beder, tillad, at jeg trækker mig tilbage.

Volumnia.

Nei, sandelig, det maa du ei; mig tyffes
jeg hører Gjaldet af din Husbonds Tromme,
og seer ham rive Tullus ned ved Haaret,
mens Vølsterne ham flye, som Børn for Bjørnen;
Jeg hører, hvor han stamper haardt og raaber:
„Kom hid, I Krystere, som avledes
i Frygt, skøndt I blev født i Rom!“ af Panden
han tørrer Blod med pandsret Haand og gaaer
saa fremad, som en Høstkarl, der skal miste
sin Dagløn, hvis han ei faaer Alting meiet.

Virgilia.

Hans Pande blodig! Intet Blod, I Guder!

Volumnia.

Du lille Nar! det smykker Manden bedre
end gyldne Seierstegn. Da Hekuba
gav Hektor Die, havde hendes Barm
ei større Skjønhedsglands end Hektors Pande,
dengang den spruded Blod mod græsse Sværd. —
Sig Fru Valeria, hun er velkommen.

(Kammerjomfruen gaaer.)

Virgilia.

Himmel, bevar min Husbond fra den grumme
Aufidius!

Bolumnia.

Aufidius' Hoved lægger

han for sin Fod og træder paa hans Nakke.

(Valeria kommer ind.)

Valeria.

Goddag, mine ædle Fruer.

Bolumnia.

Bedste Frue.

Virgilia.

Det glæder mig at see Jer, ædle Frue.

Valeria.

Hvorledes har I det, begge to? det kan man kalde at være huslig. Hvad? ifærd med Sytøiet? Det er en smuk Tidsfordriv, paa min Ære! — Hvordan lever Eders lille Søn?

Virgilia.

Jeg takker, ædle Frue, han har det godt.

Bolumnia.

Han holder mere af at see Sværd og høre Trommen end at see paa sin Skolemester.

Valeria.

Ja han er rigtignok sin Faders Søn; det er en sød Dreng, det skal jeg love for. Jeg forsikrer, jeg stod en god halv Time og saae paa ham i Onsdags; han har saadan en bestemt Mine. Jeg saae ham løbe efter en glimrende Sommerfugl, og da han fangede den, lod han den flyve igjen, og efter den igjen, og saa faldt han lige saa lang han var, og op igjen, og fangede den igjen; og enten han nu blev rasende over, at han faldt, eller hvad det var, nok er det, saadan skar han Tænder, og saa sled han den itu; I kan troe, han masede den!

Bolumnia.

Det ligner hans Fader.

Valeria.

Det er virkelig et prægtigt Barn.

Virgilia.

En Bildkat, Frue.

Valeria.

Maa, læg nu det Sytøi tilside; jeg vil have Jer ud med at slaae Gjæffen lidt løs iaften.

Virgilia.

Nei, min bedste Frue, jeg gaaer ikke ud af Huset.

Valeria.

Ikke ud af Huset?

Bolumnia.

Hun skal, hun skal.

Virgilia.

Nei sandelig, tag det ikke ilde op; jeg gaaer ikke over Dørtærskelen, førend min Mand kommer hjem fra Krigen.

Valeria.

Fy, det er jo høist ufornuftigt at spørre Jer saaledes inde. Kom med, I maa dog gjøre et Besøg hos den Frue, der ligger i Barselseng.

Virgilia.

Jeg vil ønske, at hun snart maa komme op, og jeg vil besøge hende i mine Bønner; men gaae derhen kan jeg ikke.

Valeria.

Men hvorfor dog ikke?

Virgilia.

Det er ikke af Magelighed, heller ikke af Mangel paa Venstab.

Valeria.

I vil nok være den anden Penelope; men man siger

ellers, at alt det Garn hun spandt i Ulysses' Traværelse, gjorde ikke andet end fylde Ithaca med Møl. Kom nu; jeg vilde ønske, at Eders Kammerdug var ligesaa ømsfindet som Eders Fingre, saa vilde I være barmhjertig og lade være at stifte det. Kom nu, I skal gaa med os.

Virgilia.

Nei, min kjære Frue, hav mig undstyldt; jeg vil virkelig ikke ud.

Valeria.

Nei, hør nu alvorlig; gaa med mig, saa skal jeg fortælle Jer ypperlige Nyheder om Eders Mand.

Virgilia.

O, bedste Frue, der kan ingen være endnu.

Valeria.

Jo sandelig; jeg spørger ikke; der er kommet Efterretninger fra ham igaarastes.

Virgilia.

Virkelig, Frue?

Valeria.

Alvorlig talt; det er sandt. Jeg hørte det af en Senator. Saaledes lyde de: Volsterne har en Hær i Marken; imod den er Feltherren Cominius gaaet med den ene Del af vore Tropper; Eders Mand og Titus beleire deres Stad, Corioli; de tvivle ikke om at indtage den og at gjøre en hurtig Ende paa Krigen. Det er, paa min Ære, sandt, og kom saa og følg med os.

Virgilia.

Undstyld mig, kjære Frue; en anden Gang skal jeg føie Jer i Alting.

Volumnia.

Lad hende være, Frue; som hun nu er, vilde hun kun forstyrre vor Fornøielse.

Valeria.

Det troer jeg virkelig ogsaa. — Saa Farvel da! kom, bedste Frue. — Naa, søde Virgilia, jag nu den høitidelige Stemning paa Døren og gaa med os.

Virgilia.

Nei, med eet Ord, min Frue, jeg kan virkelig ikke. Jeg ønsker Jer megen Fornøielse.

Valeria.

Naa, Farvel da!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Udenfor Corioli.

(Marcius, Titus Lartius, Hovedsmænd og Krigsfolk komme ind med Trommer og Faner. Derpaa et Bud.)

Marcius.

Der kommer Nyt; jeg vædder, der har været et Sammenstød.

Lartius.

Min Hest mod Eders: Nei!

Marcius.

Det er et Ord.

Lartius.

Et Ord.

Marcius.

Sig, har vor Høvding truffet paa Fjenden?

Budet.

Begge Høre see paa hverandre; end har de ei talet sammen.

Lartius.

Den gode Hest er min.

Marcus.

Jeg kjøber den

af Jer igjen.

Lartius.

Jeg sælger Jer den ikke

og stjænter ikke heller; I skal faae den

at laane paa halvhundred Mar. — Lad Byen

opfordre.

Marcus.

Sig, hvor langt er disse Hære

herfra.

Budet.

Vel knap halvanden Mil.

Marcus.

Saa kan

vi høre deres Krigsraab og de vort.

Nu, hør mig, Mars, styrk os til rast Bedrift,

at vi med blodigt Sværd kan gaae herfra

til vore Benners Bistand hist i Marken, —

Saa blæs kun! —

(Der blæses til Underhandling. Nogle Senatorer med Følge komme frem paa Muren.)

Er Tullus Aufidius

bag Eders Mure?

Første Senator.

Nei, og der er Ingen

som styrer Jer meer end han, og det er mindre

end lidt.

(Trommer i Afstand.)

Hør vore Trommers Gjald, de kalde

vor Ungdom ud. Vi bryde heller ned

vor Mur, end den skal indespærre os.

Vor Port seer ud som lukket; men den er
kun stænget med et Siv og aabner sig
snart af sig selv. — Hør, hører I hist henne?

(Krigsraab i lang Afstand.)

der er Aufidius. Hør, hvor han huserer
i Eders sprængte Hær.

Marcus.

Ha, hør, de kæmpe!

Lartius.

Lad deres Larm veilede os. Ha, Stiger!

(Volfkerne bryde ud af Staden.)

Marcus.

De ræddes ei; de bryde frem fra Staden.

Nu Skjoldene for Brystet! gaaer i Ramp
med Hjerter, meer staalhærdede end Skjoldet!

Frem, tappre Titus! — de foragter os
langt meer, end jeg har troet; af Harm jeg sveder.
Frem, Brødre! den, der flyer, skal gjælde for
en Volsker, og skal faae mit Sværd at føle.

(Strid; Romerne drives tilbage.)

(Marcus kommer ind igjen.)

Marcus.

Sydvinden ramme Jer med al sin Pest,
Roms Skændsel! Slab og Bylder dække Jer,
saa man maa flye Jer, længe før man seer Jer,
og I hverandre smitte milevidt
mod Vinden! Gaafesjæle, stabt i Lighed
med Menneſter! I løbe jo for Trælle,
som Aber kunde slaae. Ha, Pluto, Helved!
Al Skade bagtil! Ryggen rød og Hæset
af Flugt og Frygtens Feber blegt! Omkring!

hug ind igjen! eller, ved Himlens Lyn,
 jeg vender mig fra Fjenden imod Jer.
 Besind Jer, og gaa paa! hvis I staae fast,
 saa jage vi dem hjem til deres Kvinder,
 som de forfulgte os til vore Standsfer.

(Strid; Volkserne drives ind i Staden; Marcius forfølger dem
 til Porten.)

Saa, nu er Porten aaben; følg nu rask!
 Lykken har aabnet den for Seierherren,
 og ei for dem, der flye. Kom, gjør som jeg!

(Han trænger ind ad Porten; den lukkes efter ham.)

Første Krigsmand.

Den Bovehals! det gjør jeg ikke med!

Anden Krigsmand.

Jeg ikke heller.

Tredie Krigsmand.

De har stængt ham inde.

Alle.

Nu faaer han sin Befomst; det kan I troe.

(Titus Lartius kommer ind.)

Lartius.

Hvor gaaer det Marcius?

Alle.

Dræbt, Herre, sikkert.

Første Krigsmand.

Han fulgte dem i Hælene paa Flugten;
 og trængte ind med dem; da slog de Porten
 ihast ilaas; nu staaer han der alene
 mod hele Staden.

Lartius.

O, den ædle Ven!

Selv følende han overgaaer i Mod
 sin følesløse Klinge; han staaer fast,
 naar den maa bøies. Marcus, du er
 fortabt. En hel Karfunkelsten, saa stor
 som du, var ei saa kostelig en Skat.
 Du var en Krigsmand efter Catos Hjerte:
 ei gram og skræffelig i Hug alene;
 men for dit bistre Blik, din Tordenrøst
 hver Fjende maatte bæve, som om Verden
 i Feber skjælv.

(Marcus kommer blødende ind, angreben af Fjender.)

Første Krigsmand.

See, Herre!

Lartius.

Det er Marcus!

Nu red ham, eller lad os døe med ham!

(De kjæmpe; Alle trænge ind i Byen.)

Femte Scene.

En Gade i Corioli.

(Nogle Romere komme ind med Bytte.)

Første Rømer.

Dette vil jeg føre med til Rom.

Anden Rømer.

Og jeg dette her.

Tredie Rømer.

Saa til Helvede! jeg troede det var Sølv.

(Ramptumlen vedbliver i Afstand. Cæsar Marcus og Titus
 Lartius komme ind fulgte af en Trompeter.)

Marcus.

See disse Drog, som agte deres Tid

en rusten Penning værd! Jernstrammel, Puder,
 Tinskeer, Pjalttestads, som Bødlen vilde
 begrave med dets Eiermand; det samler
 det Pak, før Striden er forbi. — Med med dem! —
 Hør hist Feltherrens Hærfrig! — hen til ham. —
 Der er den Mand, mit Hjerte hader mest,
 Aufidius; han dræber Romere;
 tag det fornødne Mandstak, tappre Titus,
 til at forsvare Staden, mens jeg iler
 med dem, der Mod i Brystet har, at hjælpe
 Cominius.

Lartius.

J bløder, ædle Herre;

J har for voldsomt kæmpet til at gaae
 paany i Striden.

Marcus.

Herre, roes mig ikke;

mit Arbeid har knap varmet mig; Farvel.
 De Draaber Blod er mere sundt end farligt
 for mig at miste. Saadan vil jeg møde
 Aufidius og slaaes.

Lartius.

Saa gid Fortuna,

den deilige Gudinde, stænke Jer
 sin Elstov helt, gid hendes Tryllemagt,
 forvirre Fjendens Klinge! Volde Ridder,
 Held følge Jer som Bæbner!

Marcus.

Gid hun elste

ei mindre Jer end dem, hun sætter høiest! —
 og nu Farvel!

(han gaaer.)

Artius.

Du gjæve Marcius! —

Gaa nu, Trompeter; blæs paa Torvepladsen;
fald alle Byens Embedsmænd derhen;
der skal de høre vor Beslutning. Gaa.

(de gaae.)

Sjette Scene.

Den romerske Leir.

(Cominius kommer ind med Hæren paa Tilbagetog.)

Cominius.

Træk Veiret, Børn; godt sægtet! vi har stridt
som Romere: ei taabeligt holdt Stand,
ei heller veget feigt. Men tro kun mig,
vi faaer endnu en Dyst. Imens vi stred,
løb vore Benners Hærstrig af og til
med Vinden over til os. — Romas Guder,
før I til Seier dem saavel som os,
at begge Hærene med glade Nafsyn
kan mødes og Takoffer bringe Jer!

(Et Bud kommer ind.)

Hvad Nyt?

Budet.

Mandstabet fra Corioli
har gjort et Udfald og leveret Slag
mod Artius og Marcius; jeg saae,
at Bore veg til Skandserne tilbage;
da ilede jeg herhid.

Cominius.

Om end dit Ord

er sandt, saa er det ikke godt. — Hvor længe
er det da siden?

Budet.

Godt en Time, Herre.

Cominius.

Og knap en Mil! jeg hørte deres Trommer
 ifornylig; har du spildt en Time til
 en Mil? du bringer noget sent dit Budskab.

Budet.

Seg blev forfulgt af Fjendens lette Tropper
 og tvungen til tre fire Miles Omvei;
 Hvis ikke, Herre, var jeg kommen før.

(Marcius kommer ind.)

Cominius.

Hvem der? han seer jo ud, som han var flaaet?

O Guder! han har Præg af Marcius,
 og saadan har jeg seet ham før.

Marcius.

Kom jeg

for tilde?

Cominius.

Hyrden kjender ikke bedre

et Tordendrøn fra Tamburinens Klang,
 end jeg kan skjelne Cajus Marcius' Røst
 fra hver en Ringeres.

Marcius.

Kom jeg for tilde?

Cominius.

Saa, hvis I ei er klædt i Fjenders Blod,
 men svøbt i Eders eget.

Marcius.

O, saa lad mig

omfavne Jer med Arme fuldt saa sunde,
 som da jeg var en Veiler, med et Hjerte

saa glad, som da min Bryllupsdag var endt,
og Kjerter lyste mig til Brudsfeng.

Cominius.

O, Blomst af Stridsmænd! hvordan staaer det til
med Titus Lartius?

Marcus.

Som med en Mand,
der sidder travl til Doms og dommer En
til Død, en Anden til Landsflygtighed,
frigiver, ynker, truer skiftevis;
I Romas Navn Corioli han holder
i Linen som en logrende Vindspiller,
som han kan slippe løs, naar han behager.

Cominius.

Hvor er den Træl, der meldte, I var dreven
til Skandferne? hvor er han? kald ham hid!

Marcus.

Nei, lad ham være; han har sagt Jer Sandhed; —
Ja, vore gode Herrer Menigmand; —
fordømt! dem giver man Tribuner! -- aldrig
løb Mus for Rat, som de for værre Slyngler,
end selv de var.

Cominius.

— Hvordan vandt I da Seiren?

Marcus.

Er der nu Tid til at fortælle det?
jeg troer ei; — hvor er Hjendens Hær! blev I
Balspladsens Herrer? eller hvorfor tøver
I med at blive det?

Cominius.

Vi have sægtet

iruheldig, Marcius, og truffet os
tilbage for igjen at vinde Fordel.

Marcius.

Hvordan er deres Stilling? Ved I ret,
paa hvilken Side deres Kjernetropper
har deres Plads?

Cominius.

Saa vidt som jeg kan slutte,
er deres Fortrop Antiaterne;
dem troe de bedst. Aufidius dem fører,
Sjælen i deres Haab.

Marcius.

Jeg beder Jer,
ved hver en Kamp, som vi har sammen kæmpet,
ved alt det Blod, som vi har udgydt sammen,
vor besvorne Venstrebånd, stil mig
imod Aufidius og hans Antiater.

Tøv ei et Dieblig! med sprungne Sværd
og hvassse Pile lad os fylde Luften
og prøve denne Times Held!

Cominius.

Vel faae jeg
Jer heller bragt i Bad og Balsam lagt
paa Eders Saar; dog tør jeg aldrig nægte
det, som I beder om. Saa vælg da selv
til denne Færd de Dygtigste.

Marcius.

Det er
de Villigste. — Hvis der er Nogen her, —
og det var Synd at tvivle om, — der ynder
den Sminke, som I see mig malet med,
der frygter mindre Død end Skjændselsrygte,

der troer, en ædel Død kan vel opveie
et uselt Liv, og elsker Fædrelandet
meer end sig selv, lad ham, alene — eller
saamange som er af det samme Sind, —
saaledes vinke mig sit Bisald til
og følge Marcius!

(han vinker med Haanden. Alle jubler, svinge Sværdene, løste sig
ham op paa deres Arme og kaste deres Huer i Luften.)

Alle som een?

Gjør I mig til et Sværd? Hvis det er meer
end blot et ydre Skin, hvem er der da
blandt Jer ei fuldt saa god som fire Vølfer?
Ingen, som mod Aufidius, den store,
ei bære kan et Skjold saa haardt som hans.
Jeg takker Alle; men jeg kan kun vælge
et Antal ud blandt Alle. Resten skal
vel finde Arbeid i en anden Kamp,
naar Leiligheden byder. Fremad nu!
Lad Fire vælge blandt min hele Skare
dem, der er villigst.

Cominius.

Fremad mine Gutter;
gjør Eders Ord til meer end Pral, saa skal I
faae lige Del med os i alle Ting.

(de gaae.)

Syvende Scene.

Udenfor Coriolis Port.

(Titus Lartius, som har efterladt Besætning i Corioli, drager med to
Trommer og Trompeter Cominius og Gajus Marcius imøde. En
Hovedsmand følger ham med Krigsfolk og en Veiviser.)

Lartius.

Sæt Vagt ved Portene; gjør Eders Pligt,

„Såsom jeg har sagt Jer. Naar jeg sender Bud,
 „Saa send os disse Fænniker tilhjælp;
 „Med Resten kan I altid gjøre Modstand
 „I den liden Stund. I fald vi tabe Slaget,
 „Kan vi dog ikke længer holde Staden.

Hovedsmanden.

„Vor Agtsomhed skal ikke svigte, Herre.

Partius.

„Gaa nu, og stæng for Porten efter os. —

„Weiviser, kom, før os til Romerleiren.

(de gaae.)

Ottende Scene.

Balpladsen.

(Baabengny, Marcius og Aufidius komme ind.)

Marcius.

„Med dig og ingen Anden vil jeg kæmpe;
 „Jeg hader dig meer end den værste Fjender.

Aufidius.

„Bort Had er lige; der er ingen Hugorm
 „i Afrika, jeg afstyger meer end dig,
 „Hvit Rygte og din Alvind; staa nu fast!

Marcius.

„Had den, som viger, være til sin Død
 „den Andens Træl, og Guderne ham dømme!

Aufidius.

„Styger jeg, saa jag mig som en Hare, Marcius!

Marcius.

„For et Par Timer siden, Tullus, stred jeg
 „i Eders Stad Corioli alene

„og gjorde, hvad mig lysted. Dette Blod,
 „hvoraf du seer mig skjult, er ikke mit;

„nu spænd din Kraft til Hævn saa stærkt du kan.

Aufidius.

Om du var Hector selv, den store Svøbe
i Eders høit udstregne Fædres Haand,
du slap ei fra mig nu.

(De kjæmpe; nogle Vølfer komme Aufidius tilhjælp. Marcius driver dem tilbage.)

Aufidius.

Tjenstagtigt gjort,
men ikke tappert. — I har gjort mig her
til Spot og Skam med den fordømte Hjælp.
(de gaar kjæmpende ud.)

Niende Scene.

Den romerske Leir.

(Trompetklang, Baabengny; der blæses til Tilbagetog. Fra den ene Side kommer Cominius ind med Romerne, fra den anden Marcius med Armen i Bind og andre Romere.)

Cominius.

Hvis jeg fortalte Jer, hvad I har gjort
idag, I troede selv ei Eders Daad;
men jeg vil melde den, hvor Senatorer
skal blande Smil med Taarer, — hvor de Store
skal lytte med et Skuldertræk og dog
tilsidst beundre, — hvor de fagre Kvinder
skal gys og med glad Forsærdelse
vil høre meer, — hvor søvnige Tribuner,
som med de snavsede Plebeier hade
Jer Hæder, skal mod deres Villie sige:
„Vi takke Guderne, der skænkede Rom
en saadan Helt.“ — Og dog kom I bagefter
til Gildet her, og havde alt holdt Maaltid.

(Titus Lartius kommer ind med sine Folk.)

Lartius.

Heltherre, see, her staaer Stridsgangeren;
 vi er kun Skaberakket. O, hvis blot
 I havde seet —

Marcius.

Jeg beder, ti! min Moder,
 som dog har Fribrev paa sit eget Blod
 at prise, ærgrer mig kun med sin Roes.
 Jeg har kun gjort, som I: hvad jeg formaaede;
 af samme Grund som I: for Fædrelandet.
 Enhver, der har fuldbragt sin gode Villie,
 han har gjort meer end jeg.

Cominius.

I skal ei saa
 begrave Eders Hæder. Rom skal kjende
 Værdien af sin Giendom; thi værre
 end Kan, ei mindre end Forræderi
 var det at dølge Eders Daad, at tie
 med en Bedrift, hvis mest høitstemte Pris
 maa synes hel befæden. Derfor hør mig: —
 Til Tegn paa, hvad I er, og ei til Løn
 for, hvad I gjorde, — her for hele Hæren —

Marcius.

De Saar, jeg har, vil værke, naar de høre,
 man nævner dem.

Cominius.

Men nævned man dem ikke,
 saa buldned de ved Utafnemligheden
 og eddred dødeligt. Af alle Heste,
 hvoraf vi fik en Del og gode, af
 det Gods, vi vandt paa Balplads og i Stad,

er Tiendedelen Eders; I kan vælge
selv forlods, hvad I vil, før Delingen.

Marcus.

Jeg takker Jer, Feltherre; men jeg kan ei
formaae mit Hjerte til at tage Løn,
Haandpenge for mit Sværd. Jeg afflaaer det,
jeg kræver kun min lige Del med dem,
som blot har seet paa Slaget.

Alle. (raabe.)

Marcus, Marcus!

(En lang Fanfare. Alle kaste Huer og Landser iveiret. Cominius og Lartius staae med blottede Hoveder.)

Marcus.

Gid de Trompeter aldrig klinge meer,
som I vanhellige! Skal paa Valpladsen
Trompet og Tromme smigre, saa lad Hof
og Stad da være luttet sminket Løgn.
Blier Staalet blødt som Snyltegjæstens Silke,
saa lad da Silken blive Værn i Kampen! —
Ti, siger jeg! Fordi jeg ikke vasked
min Næse, da den blødte, og fordi
jeg slog en Stymper ned maastee, — det har
saa Mangen her vel ubemærket gjort, —
hilser I mig med en overdreven Jubel,
som om jeg gjerne saa min Smule Gjerning
tillavet med en Sauce af Løgneroes.

Cominius.

Altfor besteden er I, mere grusom
mod Eders egen Hæder end taknemlig
mod os, der ærligt yde den. Tilgiv,
naar mod Jer selv I raser, maa vi lægge,
som paa en Mand, der vil sig selv tillivs,

Haandlænker paa Jer, for at tale med Jer
i Sikkerhed. — Saa vide nu Alverden
saavel som vi, at Cajus Marcius
har vundet Krigens Krands. Til Tegn derpaa
min ædle Ganger, velbekjendt i Leiren,
med Sadelto og Alt jeg stjænker ham,
og for Bedriften ved Corioli
skal han fra denne Stund bestandig kaldes
med hele Hærens Jubelraab og Bisald:
Cajus Marcius Coriolanus! —
Bær altid ædelt dette Hædersnavn.

(Fanfare af Pauker og Trompeter.)

Alle.

Hil Cajus Marcius Coriolanus.

Coriolanus.

Nu vil jeg vasse mig, og naar mit Ansigt
er blevet rent, saa kan det skjønnes, om
jeg rødmer eller ikke. — Dog, jeg takker! —
Jer Ganger vil jeg ride og bestandigt
det gode Tilnavn, som I gav mig, hævde
af al min Evne.

Cominius.

Rom nu til vort Telt,

og før vi gaae til Hvile, vil vi skrive
til Rom vort Held. — I, Titus Lartius,
maa gaae tilbage til Corioli;
send os til Rom de bedste Mænd, som vi
kan raadslaae med om vort og deres Liv.

Lartius.

Det skal jeg, Herre.

Coriolanus.

Guderne begynde

at gjække mig; jeg som fornylig afflog
saa fyrstelige Gaver, maa nu tigge
Felttherren om en Gunst.

Cominius.

Kræv, hvad I vil;
sig frem.

Coriolanus.

Jeg boede i Corioli
engang i Huset hos en stakkels Mand,
der viste mig stor Venlighed; ham saae jeg
som Fange nu; han kaldte mig tilhjælp;
men dengang stod Aufidius mig for Dje,
og Harmen overvældede min Medsynt;
jeg beder, giv min stakkels Vært sin Frihed.

Cominius.

En smuk Begjæring. Om han havde myrdet
min Søn, han skulde være fri som Binden.
Frigiv ham, Titus.

Artius.

Men, hvad er hans Navn?

Coriolanus.

Ved Jupiter, det har jeg glemt! — Jeg er
saa træt; ja, min Husommelse slaaer feil. —
Er her en Draabe Vin?

Cominius.

Kom med til Teltet;
det Blod i Eders Ansigt bliver stift;
det er paa Tiden, at Tert Saar forbindes.

(de gaae.)

Tiende Scene.

Volfernes Leir.

Trompetklang. Tullus Aufidius kommer ind, blødende; nogle faa
Volsker følge ham.

Aufidius.

Corioli er taget.

Første Volsker.

Men vi faaer det
igjen paa gode Vilkaar.

Aufidius.

Gode Vilkaar! —

O gid jeg var en Romer! thi som Volsker
kan jeg ei være den, jeg er. — Paa Vilkaar!
Hvor gode Vilkaar bydes der vel den,
der overgav sig til sin Fjendes Naade?
Fem Gange, Marcius, stred jeg med dig;
fem Gange slog du mig; det gjør du sagtens,
om end vi stred hvergang vi holde Maaltid.
Ved Clementerne, hvis end engang
vi mødes Skjæg mod Skjæg, saa gjælder det
ham eller mig! Min Kappelyst er ikke
saa hæderlig, som før den var; det var
min Agt at knuse ham i lige Kamp
med ærligt Sværd mod Sværd; nu vil jeg slaae ham,
som bedst jeg kan; ved Vold eller ved Svig
skal jeg vel ramme ham.

Første Volsker.

Han er en Djævel.

Aufidius.

Han er vel hjæffere, men ei saa snedig.
Forgiftet er mit Heltemod; thi han
har plettet det; for hans Skyld stifter det

sit Væsen; ikke Sønn, ei Helligdom,
 ei Nøgenhed, ei Sygdom, intet Tempel,
 ei Kapitolium, ei Præsters Bønner,
 ei Offertider, Alt, hvad ellers lægger
 paa Kaseriet Vaand, skal reise Stranker
 af raadne Privilegier og Vaner
 imod mit Had til Marcius. Hovorsomhelst
 jeg træffer ham, og var det ved min Arne,
 under min Broders Varetægt, selv der
 mod Gjæstfrihedens Lov, min vilde Haand
 jeg vilde tvætte i hans Hjerteblood. —
 Gaa nu til Staden; mærk, hvordan den vogtes;
 og faa at vide, hvem det er, der sendes
 til Rom som Gidsler.

Første Vølfsker.

Vil I ei gaae med?

Aufidius.

Man venter paa mig ved Cypresselunden
 Sonden for Byens Møller; meld mig der,
 hvorledes Verden gaaer, at jeg kan rette
 min egen Fart derefter.

Første Vølfsker.

Godt; det skal jeg.

(de gaae.)

Anden Act.

Første Scene.

Rom.

(Menenius, Sicinius og Brutus komme ind.)

Menenius.

Auguren siger mig, at vi faae Nyt at høre i Aften.

Brutus.

Godt eller Ondt?

Menenius.

Ikke, hvad Almuen beder om; thi de holder ikke af
Marcius.

Sicinius.

Naturen lærer Dyrene selv at kjende deres Venner.

Menenius.

Sig mig dog, hvem Ulven elsker?

Sicinius.

Lammet.

Menenius.

Ja, for at sluge det, ligesom de sultne Plebeier gjerne
gad gjøre ved den ædle Marcius.

Brutus.

Han er rigtignok et Lam, der bræger som en Bjørn.

Menenius.

Han er rigtignok en Bjørn, der lever som et Lam. I
to er gamle Mænd; sig mig en Ting, som jeg vil spørge Jer om.

Brutus.

Ja nok, Herre.

Menenius.

Nævn mig en Feil, som Marcius er fattig paa, og
som I to ikke har i Overslødighed.

Brutus.

Han er ikke fattig paa nogen Feil, men rigelig forsynet med alle.

Sicinius.

Isærdeleshed med Hovmod.

Brutus.

Og overgaaer alle Andre i Stryderi.

Menenius.

Det er dog mærkeligt nok! veed I to, hvad Studsmaal I har her i Byen, — jeg mener hos os, „der høre til høire Side?“ — veed I det?

Brutus.

Naa hvilket Studsmaal har vi?

Menenius.

Siden I just taler om Hovmod, — I bliver vel ikke brede?

Begge.

Tal kun, Herre, tal kun.

Menenius.

Naa, det har ikke stort at sige; for en nok saa lille Leilighedsthy vil stjæle en stor Portion Taalmodighed fra Jer; giv kun Jert Lune Teilen og bliv brede saameget, som I har Lyft, ialtsald, hvis det kan fornøie Jer at være det. Saa I bestylder Marcius for Hovmod?

Brutus.

Det gjør vi ikke alene, Herre.

Menenius.

Jeg veed nok, det er kun lidt, I kan gjøre alene; Eders Hjælpere ere mangfoldige; ellers vilde Eders Gjerninger see meget eensfoldige ud. Eders Evner ere altfor barnlige til, at I kan gjøre Stort alene. I taler om Hovmod! O giv I bare kunde vende Eders Dine til de Poser, I har paa Eders

Ryg, og faae et Indblik i Eders eget gode Jeg! O, gid I bare kunde!

Brutus.

Hvad saa, Herre?

Menenius.

Ja, saa skulde I faae at see et Par saa uværdige, hovmodige, voldsomme og stridige Dyrigheds personer, — alias Narre, — som nogensinde har været at see i Rom.

Sicinius.

Ja, Menenius, I er da ogsaa bekendt nok.

Menenius.

Jeg er bekendt som en lystig Adelsmand, som en Mand, der holder af et Bæger stærk Vin, der ikke er spædt med en Draabe af Tiberen; man siger, jeg har den Svaghed, at holde med den, der klager først, at jeg er hidsig og fænger Gld ved altfor ringe en Anledning, at jeg har mere at bestille med Nattens Dag end med Morgenens Ansigt. Hvad jeg mener, det siger jeg, og min Galde lader jeg løbe over i mine Ord; naar jeg møder saadanne to Statsmænd som Ier, — Lyfurger kan jeg ikke kalde Ier, — og den Drik, I skjænker mig, er min Gane modbydelig, saa rynker jeg Næse ad den. Jeg kan ikke sige: „Eders Velbyrdigheder have foredraget Sagen meget godt“, naar jeg seer Velsørene stille ud af de fleste Stabelfer, I siger; og om jeg ogsaa maa finde mig i at bære over med dem, der sige, at I er hæderlige, værdige Mænd, saa var det dog en ugudelig Løgn, hvis Nogen sagde til Ier, at I havde behagelige Ansigter. Hvis I nu seer dette paa Landkortet over min Mikrokosmos, følger saa deraf, at jeg „da ogsaa er bekendt nok“? Hvad Ondt kan Eders blinde Skarpsynethed pille ud af denne Skildring, siden I siger, at jeg da ogsaa er bekendt nok?

Brutus.

Ja, ja! vi kjender Jer nok, Herre.

Menenius.

J kjender hverken mig, eller Jer selv eller nogen Ting. Eders Uergjerrighed gaaer ud paa, at stakkels Stympere skal snappe Huen af og strabe ud med Benene; J driver en hel velsignet Formiddag hen med at høre paa en Sag mellem en Vblekshalling og en Oltapper, og saa opfatter J endda den Trefillingsproces til næste Rettergangsdag. — Naar J er ifærd med at høre paa en Sag mellem to Parter, og det træffer sig, at J faaer Kneb i Maven, saa stjaerer J Ansigter som Ubefatte, heiser det røde Flag imod al Laalmodighed, og mens J brøler efter et Natstrin, lader J Retstvisten ligge i sit Blod, endnu mere forviklet ved at have været for Eders Domstol. Al den Fred, J skaffer tilveie i Sagen, er den, at J kalder begge Parter for Kjeltringer. — J er et Par løierlige Fyre.

Brutus.

Naa, naa; det er bekjendt nok, at J er en bedre Spøgesugl ved Middagsbordet, end en uundværlig Bisidder paa Kapitolium.

Menenius.

Bore Præster selv maa blive til Spøgesugle, naar de træffe paa saadanne latterlige Fyre, som J er. Naar J taler allermest forstandigt, saa er det dog ikke værd at sætte Eders Stjæg i Bevægelse for, og Eders Stjæg fortjener ikke saa hæderlig en Grav som at stoppe en Lappestræders Pude, eller at begraves i et Velsels Klovssadel. Og saa vil J sige, at Marcius er hovmodig; han, som efter en lav Burdering er ligesaameget værd som alle Eders Forgjængere lige fra Deucalion af; omendstjondt det kunde jo gjerne være, at Nogle af de Bedste af dem har været arvelige Skarprettere. Jeg ønsker Eders Velbyrdigheder en god Aften! En længere Samtale med Jer

vilde smitte min Hjerne, da I ere Hyrder for Plebeierkvæget. Jeg anbefaler mig ærbødigt.

(Volumnia, Virgilia og Valeria komme ind.)

Oh, mine skønne og ædle Damer, -- Maanen selv var ikke ædlere, hvis den boede paa Jorden, -- hvorhen følge I Eders Dine saa hastigt?

Volumnia.

Ædle Menenius, min Søn Marcius kommer; for Junos Skyld, ophold mig ikke.

Menenius.

Ha! Marcius kommer hjem?

Volumnia.

Ja, gode Menenius, og det med den lykkeligste Udmærkelse.

Menenius.

Der har du min Hæ, Jupiter, og min Tak! -- Hejsa! Marcius kommer hjem!

Volumnia og Virgilia.

Ja, det er sandt.

Volumnia.

See, her er et Brev fra ham; Senatet har faaet et, hans Kone et, og jeg troer, at der ligger et hjemme til Jer.

Menenius.

Jeg vil lade mit Hus danske rundt iaften. Et Brev til mig?

Virgilia.

Ja, der er ganske vist et Brev til Jer; jeg saa det.

Menenius.

Et Brev til mig? Det gjør mig frisk for hele syv Aar; saalænge vil jeg blæse ad Doktoren; den allerpyperligste Recept i Galenius er kun Kvaksalveri i Sammenligning med dette

Præservativ, ja ikke mere værd end en Hestemedicin. — Er han ikke saaret? han pleiede altid at komme saaret hjem.

Virgilia.

O, nei, nei, nei!

Volumnia.

Jo, han er saaret; det takker jeg Guderne for.

Menenius.

Det gjør jeg med, naar det ikke er formeget; — bringer han en Seier med i sin Komme? — Arrene klæde ham godt.

Volumnia.

Paa Panden, Menenius; det er tredje Gang han kommer hjem med Egefrandsen.

Menenius.

Har han taget Aufidius ordenlig i Skole?

Volumnia.

Titus Lartius skriver, at de kæmpede med hinanden; men Aufidius slap bort.

Menenius.

Det var paa den høie Tid for ham, det skal jeg love for; havde han holdt Stand, saa vilde jeg ikke have ønsket at blive saadan fidiussæt for alle de Rister, der er i Corioli og alt det Guld, der er i dem. Har Senatet faaet Underretning derom?

Volumnia.

Kom, kjære Fruer, lad os gaae. — Ja, ja, ja! Senatet har faaet Brev fra Feltherren, hvori han giver min Søn hele Vren for denne Krig. Han har i denne Kamp dobbelt overtruffet sine forrige Bedrifter.

Valeria.

Ja, man fortæller vidunderlige Ting om ham.

Menenius.

Vidunderlige? Ja, og jeg skal love for, at han har ærligt udført dem.

Virgilia.

Guderne giv, at det var sandt!

Volumnia.

Sandt? Na!

Menenius.

Sandt? Jeg vil gjøre min Ed paa, at det er sandt! — Hvor er han saaret? — (til Tribunerne.) Gud bevare Eders Velbyrdigheder! Marcius kommer hjem; nu har han endnu større Grund til at være stolt. — Hvor er han saaret?

Volumnia.

I Skulderen og den venstre Arm; der vil blive Srammer at vise Folket, naar han skal stille sig til Valg. Han sit syv Saar paa sin Krop, da Tarquinius blev slaaet tilbage.

Menenius.

Et paa Halsen og to paa Laaret; — jeg troer det var ni.

Volumnia.

Før dette sidste Krigstog havde han fem og tyve Saar.

Menenius.

Nu er det syv og tyve; hvert Ar var en Fjendes Grav, — Hør, Trompeterne!

(Tubelraab og Fanfare.)

Volumnia.

De melde Marcius' Komme; foran ham

gaae Tubelraab, bagved ham flyde Taarer.

Den mørke Død har i hans Arm sit Sted;

den løstes, falder, — Fjenden styrter ned.

(Trompetklang. Feltherren Cominius og Titus Lartius komme ind, imellem dem Coriolanus smykket med en Egefrands; derefter følge Hovedsmænd, Krigsmænd og en Herold.)

Herolden.

Vid, Rom, at Marcius alene stred
i Porten af Corioli og vandt
et Hædersnavn foruden Cajus Marcius;
med Ære lyder det: „Coriolanus.“ —
Velkommen hjem, berømte Coriolanus!

(Tansfarer.)

Alle.

Velkommen hjem, berømte Coriolanus!

Coriolanus.

Nu ikke meer! det piner mig i Sjælen;
Jeg beder, ti.

Cominius.

See, der er Eders Moder.

Coriolanus.

O, du har bedet for mit Held, det veed jeg,
til alle Guder.

(han knæler for Volumnia.)

Volumnia.

Op, min gjæve Stridsmand!

min kjære Marcius, min gjæve Cajus,
og end et Navn ved Hædersdaad erhvervet; —
hvad var det? skal jeg sige Coriolanus? —
Men see, din Hustru. —

Coriolanus.

Hil dig, skønne Tausked!

Hvad? havde du da leet, om jeg paa Vaaren
var kommen hjem, imens du græder ved
mit Seierstog? Du Søde, disse Dine
er jo for Enfer i Corioli
og Mødre, som har mistet deres Sønner.

Menenius.

Guderne krone Jer!

Coriolanus.

J lever end? —

(til Valeria.)

Tilgiv, min skønne Frue.

Volumnia.

O, jeg veed ei,
 hvor jeg skal vende mig. — Velkommen hjem! —
 Velkommen, Feltherre! — Velkommen Alle!

Menenius.

Velkommen tusindfold! Jeg kunde græde,
 jeg kunde lee; jeg føler mig saa let
 og dog saa tung. Velkommen! Den skal være
 forbandet lige til sin Hjerterød,
 der ikke glædes ved at see Jer! — Ja,
 forgude burde Rom Jer alle tre;
 men paa min Ære, vi har nogle gamle
 Skovæbletræer, som vil ikke lade
 sig pøde efter Eders Smag. Men, hvad!
 Velkommen Krigsmænd; Brændenelden kalde
 vi kun en Brændenelde, Daarers Feil
 kun Daarfskab.

Cominius.

Altid er han dog den samme.

Coriolanus.

Altid Menenius.

Herolden.

Gjør Plads, gaa frem!

Coriolanus.

(til sin Hustru og Moder.)

Din Haand og din! før i vort eget Hus

mit Hoved finder Ly, maa jeg besøge
de gode Mænd af Adelen; jeg har
af dem modtaget ikke blot Lyfsønning
men megen Ære.

Volumnia.

Nu har jeg oplevet
at see mit Hjertes Dnsfer, mine Drømmes
Lustflotte gjort til Sandhed. En Ting end
kun fattes, og jeg tvivler ikke paa,
at Rom vil skjænke dig det.

Coriolanus.

Kjære Moder,
jeg vilde hellere tjene dem paa min Vis,
end jeg vil dele Herredømmet med dem
paa deres.

Cominius.

Rom til Kapitolium.

Trompetklang; de gaae ud i høitideligt Optog, som de kom ind.
Tribunerne komme frem.

Brutus.

Hver Tunge taler om ham; sløve Dine
bevæbne sig med Briller for at see ham;
hver Sladderhant af Amme lader Barnet
strige sig sort, imens hun snapper om ham,
og Koffetøsen fæster Stadseklædet
om sin sodbrune Hals og flyver op
paa Muren for at see ham. Boder, Diste
og Vindver er besatte. Stikkelse
af alle Slags staae tæt paa Tage, ride
paa Mønninger, og alle gridse paa
at see ham. Præster, sjelden seete, trænges
i Pøbelstimlen, knubjes om en Plads

i Sværmen. Flortilslørte Damer hyde
 det Rødt og Hvidt, der hjæmper med hinanden
 paa deres fine, nydelige Kinder,
 til Pris for Phoebus' kaade Flammefyrs;
 det er jo en Staahei, som om den Guddom,
 hvem det saa er, der hjælper ham, var lønlig
 indsnegen i hans Menneftenatur
 og skjænked ham en Magt til at fortrylle.

Sicinius.

Tro mig, han bliver Konsul med det Første.

Brutus.

Saa kan vor Myndighed, mens han har Magten,
 gaae hjem og lægge sig.

Sicinius.

Han kan ei bære
 sin Værdighed med Maadehold fra først
 til sidst; han vil miste det,
 som han har vundet.

Brutus.

Det er da en Trøst.

Sicinius.

Ja, Menigmand, som vi er Talsmænd for,
 vil visseelig af gammelt Nag forglemme
 hans nye Hæder ved den allermindste
 Anledning, og at han vil give den,
 det er saa vist som, at han sætter just
 sin Stoltthed i at gjøre det.

Brutus.

Jeg hørte

ham sværge, naar han skulde stille sig
 til Valget, vilde han ei træde frem
 paa Torvet eller bære Bømyghedens

luosflidte Alædning, eller vise Folket, —
som Skik og Brug er, sine Saar og tigg
om deres Stemmer, som saa ilde stinke.

Sicinius.

Nu godt!

Brutus.

Det var hans Ord; han vilde heller
undvære det, end vinde det, hvis ikke
Senatet ønsker det, og Ridderstabet
anmoder ham derom.

Sicinius.

Jeg ønsker kun,
at han vil holde fast ved dette Forsæt
og sætte det iværk.

Brutus.

Det gør han vist.

Sicinius.

Det skal da blive, som vi ønske det,
hans visse Undergang.

Brutus.

Det maa det blive!

han eller vi! og derfor maa vi hviſte
Folket et Ord i Dret om det Had,
han altid viſte det, — at om han kunde,
han gjorde dem til Wæſler, ſtopped Munden
paa deres Talsmænd, fued deres Frihed;
thi deres Sjæl og Dygtighed i Verden
den agted han i menneſſelig Gvne
og Værd ei høiere end Krigſkamelen,
der ſaaer ſit Foer kun for at bære Byrder,
og Hug, ſaaſnart den ſegner under dem.

Sicinius.

Ja vist, naar dette hvistes dem i Dre-
engang, naar i sin Hovmøds høie Flugt
han saarer Folket, — denne Leilighed
vil ikke fattes, naar man ægger ham;
det er saa let som pudse Hund paa Gaar, —
da bliver det en Ild, der tænder dem
som tørre Stubbe, saa han svides sort
for evig Tid.

(Et Bud kommer.)

Brutus.

Hvad er dit Grinde?

Budet.

At kalde Jer til Kapitolium.

Man troer, at Marcius vil blive Konsul.

Døvstumme saae jeg trænges for at see ham
og Blinde for at høre ham. Husfruer

tilkastede ham Handsker, hvor han gif,

og Piger deres Tørklæder og Skjærf;

de Wdle boied sig som for et Billed

af Jupiter, og Mængdens Huer fløi
med Jubelraab som Regn og Tordenbrag.

Jeg har ei nogentid seet Magen.

Brutus.

Kom

til Kapitolium; nu maa vort Die

og Dre agte paa, hvad Tiden kræver,

vort Hjerte paa, hvad komme skal.

Sicinius.

Saa kom.

(de gaae.)

Anden Scene.

Kapitolium.

(To Betjente komme ind og lægge Gynder paa Bænkene.)

Første Betjent.

Naar skynd dig; de er her strax. Hvormange er der, som søge Konsulværdigheden?

Anden Betjent.

Tre, siger man; men alle Menneſter troer, at Coriolanus faaer den.

Første Betjent.

Det er en brav Karl; men han er Polkers stolt og han holder ikke af det menige Folk.

Anden Betjent.

Der har saamænd været mange store Mænd, der smigrede Folket, som aldrig holdt af det. Og der har været Mange, som Folket har elstet uden at vide, hvorfor; naar de altsaa elster uden at vide hvorfor, saa hader de jo uden at have bedre Grund; naar derfor Coriolanus hverken bryder sig om deres Kjærlighed eller deres Had, saa viser han, hvor godt han kender deres Sindelag, og med sin ædle Ligegyldighed lader han dem see det ligesrem.

Første Betjent.

Ja, hvis han ikke brød sig om, enten han var elstet af dem eller ei, saa vilde han holde sig ligegyldig uden at gjøre dem hverken Godt eller Ondt; men han søger deres Had med større Iver, end de kan give ham det, og han forsummer ikke nogen Ting, der kan vise aabenbart, at han er deres Modstander. Men at give sig Udseende af at tragte efter Folkets Had og Uvillie, det er lige saa galt som det, han ikke kan lide, at smigre dem for at gjøre sig yndet af dem.

Anden Betjent.

Han har gjort sig hæderlig fortjent af sit Land, og han

er ikke stegen tilveirs ad saa let en Bei som de, der har været smidige og artige mod Folket og ingen Bedrift har udført uden at staae med Huen i Haanden for at hæve sig til Anseelse og Gnist hos dem. Men han har saaledes plantet sin Hæder for deres Dine og sine Bedrifter i deres Hjerter, at det vilde være en Slags utafnemlig Uret, hvis deres Tunger tav og ikke tilstod det; vilde Noget sige det modsatte, saa var det en Lumpenhed, som vilde gjøre sig selv til Løgner og paa-
drage sig Dadel og Gjendrivelse af Enhver, der hørte det.

Første Betjent.

Nu nok om ham; han er en brav Mand. Gjør Plads, der kommer de.

(Trompetklang; Konsulen Cominius kommer ind med Victorier foran sig. Coriolanus, Menenius og Senatorerne; Tribunerne Sicinius og Brutus tage særskilt Plads.)

Menenius.

Da nu den Sag om Bøllerne er afgjort, og da det er bestemt at sende Bud til Titus Lartius, saa staaer tilbage som Hoveddæmne for vort andet Møde at lønne hans Fortjeneste, der har saa ædelt tjent sit Land. Om Jer saa trykkes, ærværdige og ædle Senatorer, saa bed vor Konsul, som var sidst i Krigen vor lykkelige Høvding, at berette i Korthed om den Daad, som der blev øvet af Caius Marcius Coriolanus, hvem her det er vor Agt ei blot at takke, men og at hædre, som han er det værd.

Første Senator.

Saa tal, Cominius, lad Intet usagt for Længdens Skyld, og lad os heller troe,

at Staten savner Midler til Belønning,
end at vi ei vil strække ud vor Tak,
saa langt vi kan. Jer, Folkets Talsmænd, bede
vi nu om villigt Dre, dernæst om
velvillig Mellemkomst hos Menigmand
for det, som her besluttet.

Sicinius.

Gjerne vil
vi enes med Jer, og det er vort Hjerte
ret hjært at hædre og forfremme den,
for hvis Skyld her vi mødes.

Brutus.

Dg vi gjør det
med desto større Glæde, hvis han vilde
herefter sætte mere Pris paa Folket,
end han har hidtil gjort.

Menenius.

Det hører ikke
til denne Sag; I skulde heller tiet.
Behager I at høre paa Cominius?

Brutus.

Særdeles gjerne; dog var min Formaning
meer paa sit Sted end den Tilrettervisning.

Menenius.

Han har jo Folket kjær; men byd ham ikke
at være deres Sengenammerat. —
Tal, værdige Cominius. —

(Coriolanus reiser sig for at gaae.)

Nei, bliv.

Første Senator.

Bliv siddende, Coriolanus; blues
ei ved at høre Eders Heltedaad.

Coriolanus.

Tilgiv mig, ædle Herrer! heller seer jeg
paany ulægte mine Saar, end hører,
hvordan jeg fik dem.

Brutus.

Jeg vil haabe, Herre,
at mine Ord ei drev Jer fra Jert Sæde.

Coriolanus.

Nei, Herre, skjøndt jeg flyede tidt for Ord,
imens jeg stod for Hug; I smigred ikke,
og saared derfor ikke. — Folket, — ja
det elsker jeg saa høit, som det er værd.

Menenius.

Jeg beder, sæt Jer.

Coriolanus.

Heller sad jeg stille
og lod mig fløe i Hovedet i Solstien,
mens Hornet klang til Kamp, end sidde ledig
og høre mine Smaabedrifter hævet
til Underværker.

(gaaer.)

Menenius.

Hører I, Tribuner?

hvor kan han smigre denne Tisterogn,
hvori blandt Tusind der er Gen, som duer,
naar nu I seer, at han for Wrens Skyld
vil heller vove alle sine Lemmer
end kun et Dre laane til at høre
sin Roes? — Begynd da nu, Cominius.

Cominius.

Jeg fattes Ord; Coriolanus' Daad
bør ikke svagt forkyndes. — Man har sagt,

at Tapperheden er den største Dyd
 og hædrer mest sin Gier. Er det saa,
 opveier ingen Mand i Verden ham,
 jeg taler om. Da han var sexten Aar,
 dengang Tarquinius bekriged Rom,
 stod han i Striden fremmest. Vor Dictator,
 som jeg med Hæder nævner, — saae ham kjæmpe,
 da glat om Hagen som en Amazone,
 han drev foran sig Mænd med stride Skjæg;
 en overvældet Romer frelst han;
 tre Fjender slog han for vor Konsuls Dine;
 Tarquinius sank for hans Hug i Knæ;
 i den Dags Daad blev han, — imens han kunde
 paa Skuepladsen spillet Kvinderoller, —
 den bedste Mand i Slaget og blev frandsjet
 med Egeløv til Løn. Da han saaledes
 fra Dreng blev Mand, da steg han som et Hav
 og vandt i sytten Feltslags Tummel Krandsen
 fra alle Sværd. Hans sidste Heltedaad,
 som ved og i Corioli han øved,
 kan ei beskrives. Flygtninger han standsed,
 tvang Krysteren ved sit Exempel til
 at vende Rædsel om til Skjemt. Som Vølgen
 for Skibet i sin Fart veg Mænd tilside
 og knustes af hans Stavn. Hans hvassse Sværd, —
 et Dødens Stempel, — bed, hvor det tog Sigte.
 Fra Jæsen til sin Fod var han eet Blod,
 og Dødsfrig fulgte hvert hans Slag i Takt.
 Alene gjennem Stadens Dødsensport
 han stormed, farvede den uden Skaansel
 med Ddelæggelse, slap uden Hjælp

derfra og kom ihast forstærket over
 Corioli som en Ulykkesstjerne.
 Nu Alt var hans; da naaede Kampens Drøn
 igjen hans vaagne Sands; fordoblet flux
 oplivede hans Mod det trætte Legem;
 han gik i Slaget; dampende af Blod
 foer han hen over Stridsmænds Liv, som om
 Alt var hans Bytte, og han standsed ei
 og letted Bryttet ved at drage Beiret,
 før baade Stad og Balplads hørte os til.

Menenius.

Den Brave!

Første Senator.

Han er fuldtvel værd den Ære,
 vi har tiltænkt ham.

Cominius.

Byttet vraged han,
 og dyre Skatte saae han paa, som om
 det var kun simpelt Skarn; han kræver mindre
 end selve Rarrigheden vilde give;
 Bedriften selv er Løn for hans Bedrift;
 han nøies med at give hen sit Liv,
 og har ei andet Maal.

Menenius.

En ægte Vædning!

Nu lad ham falde.

Første Senator.

Rald Coriolanus.

Betjenten.

Han kommer der.

(Coriolanus kommer ind.)

Menenius.

Senatet har med Glæde
til Konsul udnævnt Jer, Coriolanus.

Coriolanus.

Mit Liv, min Tjeneste tilhører dem.

Menenius.

Der staaer da kun tilbage, at I taler
til Folket.

Coriolanus.

Nei, jeg beder, lad mig slippe
for denne Skif; jeg kan ei trække paa
den hvide Kappe, blotte mig og bede
for mine Bunders Skyld om deres Stemmer;
fritag mig for at gjøre dette.

Sicinius.

Herre,

sin Stemmeret vil Folket holde paa,
slaaer ei en Tøddel af i gammel Bedtægt.

Menenius.

Opæg dem ikke; følg nu Skif og Brug;
og tag, som Eders Formænd have gjort,
mod Eders Hæder paa den vante Vis.

Coriolanus.

Det er en Rolle, jeg vil rødme ved
at spille; det var bedst, om Folket misted
den Rettighed.

Brutus. (til Sicinius.)

Der hører I.

Coriolanus.

Alt staae

og prale: „Dette har jeg gjort og dette,”
fremvise sine lægte Saar, som heller

Jeg burde stjule, — som jeg havde faaet
dem netop for at kjøbe deres Stemmer.

Menenius.

Vær ei paaftaaelig. — Almutribuner,
vi anbefale nu til Jer vort Forflag
til Folket; og vi ønske nu vor Konsul
alt Held og Gæ!.

Alle Senatorerne.

Held Coriolanus!

(Trompetklang. Senatorerne gaar.)

Brutus.

J seer, hvordan han vil behandle Folket.

Sicinius.

Ja, kjendte de dog blot hans Sindelag!

Hans Bøn vil lyde, som han spottet over,
at det, han beder om, beroer paa dem.

Brutus.

Rom, vi vil sige dem, hvad her er skeet;
jeg veed, de venter os paa Torvet nu.

(de gaar.)

Tredie Scene.

Forum.

(Nogle Borgere komme ind.)

Første Borger.

Kort sagt, hvis han beder om vore Stemmer, saa kan
vi ikke nægte ham dem.

Anden Borger.

Det kan vi, hvis vi vil.

Første Borger.

Ja vi har Magten i os til gjøre det; men det er en
Magt, som vi har ikke Magt til at bruge. Thi, naar han

viser os sine Strammer og fortæller os sine Bedrifter, saa maa vi lægge vore Tunger i hans Saar og tale i deres Sted; og naar han fortæller os om sine ædle Gjerninger, saa maa vi fortælle ham, hvor ædelt vi paaftjønner dem. Utaknemlighed er en vanstabt Ting; og naar Folket er utaknemligt, saa bliver Folket til en Vanstabling, og vi, som er Folkets Lemmer blive til vanstabte Lemmer.

Anden Borger.

Der mangler ikke meget i, at han tænker saaledes om os; thi engang, da vi gjorde Opstand for Kornprisens Skyld, saa betænkte han sig ikke paa at kalde os Mængden med de mange Hoveder.

Tredie Borger.

Ja, det er der jo Mange, der har kaldt os, — ikke fordi nogle af vore Hoveder ere brune og nogle sorte og nogle graa og nogle skaldede, men fordi vore Tanter har saa mange Kulører, — og jeg troer virkelig, at hvis alle vore Tanter skulde fare ud af een Pande, saa vilde de fare i Øst og Vest og Nord og Syd, og deres Enighed i at stile en og samme Wei vilde bestaae i, at de stilede efter alle Streger af Kompasset.

Anden Borger.

Troer I det? Hvilken Wei troer I da, at mine Tanter vilde flyve?

Tredie Borger.

Ja, Deres Tanter kommer ikke saa hastigt ud som andre Folks; de ere klemte saa haardt ind i Eders firfante Hoved; men havde de deres Frihed, vilde de vist flyve sonderpaa.

Anden Borger.

Hvorfor just den Wei?

Tredie Borger.

For at blive borte i Taagen; men naar saa de tre Fjerdedele var smeltet hen i raadne Dunster, saa vilde den

hjerde faae Samvittighedsnag og komme tilbage for at hjælpe dig til at faae en Rone.

Anden Borger.

J skal nu altid gjøre Løier; — Ja, ja, ja, ja!

Tredie Borger.

Har J nu Alle besluttet at give ham Eders Stemmer? Men det gjør da heller ikke noget til Sagen; det er Fler-tallet, der afgjør det. Det siger jeg, at vilde han være Fol-kets Ven, saa var der aldrig en værdigere Mand.

(Coriolanus og Menenius komme ind.)

Der kommer han og klædt i Ydmyghedens Kappe; pas nu paa, hvorledes han opfører sig. — Vi maa ikke Alle staae sammen paa et Sted, men komme forbi ham, hvor han staaer, En for En eller To og To eller Tre og Tre. Han skal gjøre sin Anmodning til hver især; saa faaer hver af os for sig den Tre at give ham sin egen Stemme med sin egen Mund. Følg nu med mig, saa skal jeg vise Jer, hvordan J skal bære Jer ad.

Alle.

Det er godt, det er godt!

(de gaae.)

Menenius.

Det er en Feil; J veed dog selv, det har de bedste Mænd jo gjort?

Coriolanus.

Hvad skal jeg sige? —

„Min Ven, jeg beder Jer,“ — fordømt! min Tunge kan ikke vænne sig til denne Gang. —

„See mine Saar; dem fik jeg for mit Land, mens den og den af Eders Brødre sfreg og løb for vore egne Trommers Gjald.“

Menenius.

I Guder! nei, saa tal dog ei om sligt!

Nei, bed dem, at de vil erindre Jer.

Coriolanus.

Erindre mig! Nu, saa gid al Ulykke —!

Gid de vil glemme mig, som de forglemme
de Dyder, deres Præster præle for dem.

Menenius.

Alt! I fordærver Alt; jeg gaaer min Vej;

jeg beder Jer, tal dog fornuftigt til dem.

(Menenius gaaer. To Borgere komme ind.)

Coriolanus.

Saa bed dem først at vaske deres Ansigt
og rense Tænderne — Der er et Par. —
I veed jo, Venner, hvad jeg staaer her for.

Første Borger.

Sa; sig, hvad har tilskyndet Jer dertil?

Coriolanus.

Mit eget Værd.

Anden Borger.

Ei! Eders eget Værd?

Coriolanus.

Sa vist! men ei mit eget Dnsfe.

Første Borger.

Hvad?

Ei Eders eget Dnsfe.

Coriolanus.

Nei, min Ven;

thi jeg har aldrig ønsket at besvære
de fattige med Tiggeri.

Første Borger.

Betænk,

at dersom vi nu stænke Jer vor Stemme,
saa er det i det Haab at vinde ved Jer.

Coriolanus.

Naa, sig mig da, hvad koster Konsulatet?

Første Borger.

Det koster, at I beder høfligt.

Coriolanus.

Høfligt?

Jeg beder, lad mig faae det. Skrammer har jeg
at vise Jer, — i Enrum. — Eders Stemmer! —
hvad svarer I?

Begge Borgere.

I har dem, ædle Herre.

Coriolanus.

Godt! — Der fik jeg to ædle Stemmer tigget;

Udmisken har jeg faaet. — Saa Farvel!

Første Borger.

Det var mig noget løierligt.

Anden Borger.

Ifald

jeg atter skulde give, — Naa, lad gaae!

(de gaae; to andre Borgere komme ind.)

Coriolanus.

Hør engang! hvis det kunde passe med Tonen af Eders
Stemmer, at jeg blev Konsul, saa har jeg her den Kappe paa,
som Skik og Brug kræver.

Første Borger.

I har gjort Jer smukt fortjent af Eders Fædreland,
og I har ikke gjort Jer smukt fortjent af det.

Coriolanus.

Hvad er Opøsningen paa denne Gaade?

Første Borger.

J har været en Svøbe for dets Fjender, og J har været et Ris for dets Venner. J har rigtignok ikke vist Kjærlighed til de lavere Stænder.

Coriolanus.

Desto mere dydig maa J regne mig for, siden min Kjærlighed ikke har været lav. Jeg vil smigre min Hjertensbroder Folket for at vinde dets gode Omdømme; det er det man kalder en vacker Mand; og siden Folket vælger saa viseligt, at det heller vil have min Hat end mit Hjerte, saa vil jeg øve mig i det indsmigrende Nif og affinde mig med dem ved Komediespil, det vil sige, jeg vil efterabe en og anden Folkevens Tryllekunster og anvende dem gavmildt paa dem, der ønske det. Jeg beder Jer altsaa, lad mig blive Konsul.

Anden Borger.

Vi haabe at finde en Ven i Jer, og derfor give vi Jer vore Stemmer af Hjertens Grund.

Første Borger.

J har faaet mange Saar i Fædrelandets Tjeneste.

Coriolanus.

Da J veed det, vil jeg ikke godtgjøre det ved at forevise dem; jeg vil sætte megen Pris paa Eders Stemmer, og nu vil jeg ikke opholde Jer længer.

Begge Borgere.

Guderne stænke Jer Held og Glæde, Herre! det ønsker vi af Hjertet.

(de gaae.)

Coriolanus.

O liflige Stemmer!

Saa var det bedre død af Sult at ligge end om sin velfortjente Løn at tigge.

Skal her i denne Stodderpynt jeg staae

og et Par usle Stemmer lure paa
 af Peer og Poul? — Men Skik og Brug det byde. —
 Skal Skik og Brug i alle Ting vi lyde,
 saa faae vi aldrig Fortids Støv bortveiret
 men Fordom taarnes bjerghøit, ubeseiret
 af Sandheds Lys. — For jeg til Gjæk skal være,
 lad vinde, hvem der vil, den høie Tre. —
 Dog, har jeg nu holdt ud og gaaet næsten
 den halve Bei, saa faaer jeg gjøre Resten.

(Tre andre Borgere komme ind.)

Der kommer flere Stemmer. — O, jeg beder
 om Eders Stemmer; Eders Stemmer har
 jeg fægtet for; dem har jeg vaaget for;
 for Eders Stemmer har jeg faaet Skrammer,
 et Par Dusin; vel atten Feltslag har
 jeg seet og hørt paa; Meget har jeg gjort
 for Eders Stemmer, Stort og Smaat; jeg vilde
 jo gjerne være Konsul. Eders Stemmer!

Første Borger.

Han har opført sig udmærket, og ingen brav Mand kan
 nægte ham sin Stemme.

Anden Borger.

Derfor lad ham blive Konsul. Guderne stænke ham
 Held og gjøre ham til en Ven af Folket!

Alle Tre.

Amen! Amen! Guderne bevare vor ædle Konsul!

(de gaae.)

Coriolanus.

Værdige Stemmer!

(Menenius, Sicinius og Brutus komme ind.)

Menenius.

Nu har I fyldestgjort Betingelsen;

Tribunerne har givet Folkets Stemmer
til Jer; nu fattes kun, at i Senatet
J møder strax i Eders Embedsdragt.

Coriolanus.

Er det forbi?

Sicinius.

Hvad gammel Bedtægt kræver,
har J nu opfyldt; Folket vælger Jer,
og det er stærket til at møde strax
for at bekræfte det.

Coriolanus.

Hvor? i Senatet?

Sicinius.

Ja, Coriolanus.

Coriolanus.

Kan jeg stifte Dragt?

Sicinius.

Ja, Herre.

Coriolanus.

Det vil jeg da gjøre strax,
og naar jeg kjender først mig selv igjen,
saa gaaer jeg til Senatet.

Menenius.

Jeg vil gjøre

Jer Følgeskab derhen. — Vil J gaae med?

Brutus.

Paa Folket maa vi vente her.

Sicinius.

Farvel.

(Coriolanus og Menenius gaae.)

Mu har han det; jeg seer det paa hans Mine,
at han er hed om Hjertet.

Brutus.

Ja, han var

med trodsigt Hjerter Ydmyghedens Dragt.

2 Vil I nu lade Folket stilles ad?

(Borgerne komme ind.)

Sicinius.

2 Naa, Godtsfolk, har I stemt for denne Mand?

Første Borger.

2 Ja, vore Stemmer har han!

Brutus.

Himlen give,

han maa fortjene Eders Kjærlighed.

Anden Borger.

2 Amen! for efter mine ringe Tanker

saar jeg drev han Gjæf med os, idet han bad

om vore Stemmer.

Tredie Borger.

Det er sikkert nok!

han gjorde Nar ad os i vore Dine.

Første Borger.

2 Det er hans Maade kun at tale paa;

han spottet ikke.

Anden Borger.

Ingen uden I

vil nægte, han behandlede os med Haan.

2 Han burde vist os sine Hædersmærker,

de Skrammer, som han fik for Fædrelandet.

Sicinius.

2 Det gjorde han dog vel?

Alle.

Nei, Ingen saae dem.

Tredie Borger.

Han havde Skrammer, sagde han, at vise i Enrum, og saa svang han spodst med Hatten og sagde: „Jeg vil gjerne være Konsul; men efter gammel Skik kan jeg kun naae det ved Eders Stemmer; giv mig Eders Stemmer!“ Og da vi gav ham dem, saa sagde han: „Jeg takker Jer for Eders Stemmer! — Tak! — Fortræffelige Stemmer! — da jeg nu har faaet Eders Stemmer, vil jeg Jer forresten Intet.“ — Var det ikke Haan?

Sicinius.

Var I for dumme til at see det? eller, ifald I saa det, var I da som Børn saa fromme, at I gav ham Eders Stemmer?

Brutus.

I kunde sagt ham, som vi havde lært Jer, at medens han var uden Magt og kun en ringe Statens Tjener, var han Jer bestandig fjendst og talte mangan Gang mod Eders Frihed, mod de Rettigheder, I har i Statens Samfund; og hvis nu, da han har hævet sig til Magt og Høihed, han vilde blive ved med Had og Fjendskab mod Menigmand, saa fik for Eders Stemmer I jo kun Skam til Tak. I kunde sagt, at som hans Heltedaa var fuldt vel værd den Løn, han krævede, saaledes burde hans Høimod vise sig taknemlig nu for Eders Stemmer og sit Had omstifte til Kjærlighed mod Jer og være Jer en venlig Herre.

Sicinius.

Hvis I havde talt

saaledes, som vi forud havde lært Jer,
 det havde rørt hans Hjerte og var blevet
 en Prøve paa hans Sind; det havde loffet
 et venligt Løfte fra ham, som I kunde
 ved given Leilighed ham foreholde;
 eller det havde ægget op hans Trods,
 som ikke gjerne finder sig i Vilkaar,
 der binde ham, — og var han bleven tirret,
 saa kunde I benyttet snildt hans Isind
 og givet ham et Afslag.

Brutus.

Mærked I,

hvordan han bad med aabenbar Foragt,
 mens han behøved Eders Gunst? og troer I,
 at hans Foragt ei nu vil knuse Jer,
 da han har Magten! var der intet Hjerte
 i alle disse Kroppe? eller har I
 kun faaet Tunger for at strige mod
 Fornuftens Herredømme?

Sicinius.

Har I aldrig

sagt Nei til Noget før, der bad? og giver
 I nu til ham, som beder ei, men haaner,
 de Stemmer, som saa Mange beilede til?

Tredie Borger.

Hans Valg er ei stadfæstet; vi kan end
 forkaste det.

Anden Borger.

Og vil forkaste det;

femhundred Stemmer staffer jeg dertil.

Første Borger.

Jeg skaffer tusinde, samt deres Benner.

Brutus.

Saa gaa da strax og sig til disse Benner,
at de har valgt en Konsul, som vil røve
dem deres Frihed og vil tilstaae dem
saamegen Stemme just som Hundene,
der tidt faae Prygl, fordi de gjøe, endstjøndt
de holdes for det samme.

Sicinius.

Lad dem samles

og efter mere modent Overlæg
tilbagefalde dette dumme Valg;
vis dem hans Hovmod og hans gamle Had,
og glem ei den Foragt, hvormed han bar
den ringe Dragt, — hvordan han spotted Jer,
idet han bad; men Eders Kjærlighed,
der mindedes hans tappre Færd, forhindrede
Jer i at see, hvordan han nu sig teede,
idet med fræk Forhaanelse han viste
sit gamle Had til Jer.

Brutus.

Giv os Tribuner

kun hele Skylden; sig, vi nødte Jer, —
Indvendinger blev ikke hørte, — til
at lade Valget falde just paa ham.

Sicinius.

Sig, I har valgt ham mere paa vort Bud
end efter egen Drift; at Eders Sind
af denne Tvang meer end af Tanken om,
hvad der var rigtigst, lod sig lede til

at vælge ham til Konsul mod sin Villie,
Giv os kun Skylden.

Brutus.

Ja, og staaen os ikke.

Sig, vi har prædiket for Jer, hvor ung
han var, da først han tjente Fædrelandet, —
hvor længe han har tjent det, — hvilken Stamme
han er udsprungen af: fra Marciernes
berømte Hus, hvorfra nedstammede
den Ancus Marcius, Numas Dattersøn,
som fulgte her Hostilius paa Thronen;
af samme Hus var Publius og Quintus,
der leded Drifkevand herind til Rom;
og Censorinus, Folkets Ven, der fik
sit Hædersnavn som Censor tvende Gange,
var blandt hans Stammefædre.

Sicinius.

Slig en Byrd,

forenet med det Krav paa Hædersrang,
som han har selv erhvervet, bød vi Jer
at komme vel ihu; men I har fundet,
idet hans Færd I veied før og nu,
at han er Eder uforsonlig fjendst,
og derfor vil I nu tilbagefalde
et overilet Valg.

Brutus.

Sig, at det havde

I aldrig gjort, — bliv ved med det, — hvis ikke
vi havde drevet Jer dertil; — og skynd Jer,
saasnart som I har samlet Eders Benner,
til Kapitolium.

Alle Borgere.

Det vil vi gjøre;

fast Alle har fortrudt det Balg, de gjorde.

(Borgerne gaae.)

Brutus.

Nu lad dem gaae; det er jo bedre nu
at vove denne Riv end vente sikkert
en større. Hvis han, som det ligner ham,
nu farer op i Harm ved deres Vægring,
saa maa vi begge være paa vor Post
og drage Fordel af hans Harme.

Sicinius.

Rom,

til Kapitolium! der vil vi være
før Folkestrømmen kommer. Det vil synes
et Indfald af dem selv, som det jo er
tildels, sjøndt vi har ægget dem dertil.

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

En Gade i Rom.

(Trompetklang. Coriolanus, Menenius, Cominius, Titus Lartius og andre Senatorer komme ind.)

Coriolanus.

Mufidius vilde da fornøjet Kampen?

Lartius.

Det vilde han og derfor ilede vi
med at faae Freden sluttet.

Coriolanus.

Volfkerne

staaer altsaa, som fra første Færd, beredte
til Angreb ved den første Leilighed.

Cominius.

Min ædle Konsul, de har lidt saa haardt,
at i vor Livstid vil vi neppe mere
see deres Banner vaie.

Coriolanus.

Har I seet

Mufidius?

Lartius.

Han kom til mig med Reide; —
han banded Volfkerne, fordi saa feigt
de rømmed Byen; han har taget Volig
i Antium.

Coriolanus.

Og talte han om mig?

Artius.

Det gjorde han.

Coriolanus.

Hvad sagde han? lad høre.

Artius.

Hvor tidt han havde mødt Jer Sværd mod Sværd,
at mest af alle Ting i Verden hadede
han Jer, at al sin Giendom han vilde
pantfætte uden noget Haab om Løsning,
blot for at kaldes Eders Overvinder.

Coriolanus.

Han boer i Antium?

Artius.

I Antium.

Coriolanus.

O, maatte jeg kun der opsoge ham
og byde Trods hans Had. — Velkommen hjem!

(Sicinius og Brutus komme ind.)

See der Tribunerne, der er som Tungler
i Mængdens Mund. Ha, jeg foragter dem,
fordi de prale med en Myndighed,
som intet ædelt Sind kan taale.

Sicinius.

Standz!

Coriolanus.

Ha, hvad er det?

Brutus.

Standz! at gaae videre

er farligt.

Coriolanus.

Hvad betyder den Forandring?

Menenius.

Hvad er paafærde?

Cominius.

Er han ikke valgt

af Adelen saabelsom Menigmand?

Brutus.

Cominius, nei!

Coriolanus.

Blev jeg da valgt af Børn?

Første Senator.

Gjør Plads, Tribuner! lad ham gaae til Forum.

Brutus.

Nei, Folket er forbittret paa ham.

Sicinius.

Standz;

thi ellers kommer Alt i Oprør.

Coriolanus.

Dette

er Eders Hjord! — Og de har Stemmeret! —

der give deres Stemmer nu, og flur

fornægte deres Røst? — og hvad betyder

da Eders Embed? Er I deres Mund,

og kan ei holde Styr paa deres Tænder?

Har I ei ægget dem?

Menenius.

Saa vær dog rolig.

Coriolanus.

Det er en udtænkt Sammensværgelse

for at beklippe Adelsstandens Magt;

Skald I taaler det, saa maa I leve

smed dem, som ei kan herske, og som aldrig

vil lade sig beherske.

Brutus.

Kald det ikke
for Sammensværgelse; thi Folket raaber,
I har forhaanet dem; og sidst, da Korn
blev uddelt, knurrede I og haaned dem,
der bad for Folket; Dientjenere
I kaldte dem og Smigrere og Tjender
af Adelsstanden.

Coriolanus.

Nu; det har de jo
alt længe vidst.

Brutus.

Ei Alle.

Coriolanus.

Saa har I
vel siden lært dem det?

Brutus.

Jeg lært dem det?

Coriolanus.

Det var et værdigt Værk for Jer.

Brutus.

Na ja;

det var et Værk for mig at raade Bod
paa Eders Værk.

Coriolanus.

Hvorfor blev jeg da valgt
til Konsul? Ha ved disse Skyer, lad mig
da blive saa uværdig som I selv,
og tag mig saa til Medtribun!

Sicinius.

I viser
formeget af det Sind, der tirred Folket;

Hvis I vil naae Tert Maal, saa maa I søge
 med meer Sagtmodighed den Bei, hvorfra
 I nu er faret vild; thi ellers naaer
 I aldrig til en Konsuls Rang, ei heller
 at staae ved Siden af ham som Tribun.

Menenius.

Saa vær dog rolig!

Cominius.

Folket er forført. —

Gaa videre. — Den Trædsfhed er uværdig
 for Rom; Coriolanus har ei heller
 fortjent, at denne lumpne Anstedssten
 skal lægges lumft i Beien for hans Hæder.

Coriolanus.

Om Kornet taler I? det sagde jeg, —
 og siger det igjen, —

Menenius.

Nei, ikke nu!

Første Senator.

Nei, ikke nu i Heden!

Coriolanus.

Netop nu,

saasandt jeg lever! — Edle Venner, Ier
 jeg beder, tilgiv! men den stinkende,
 uomstiftelige Mængde, lad kun den
 betragte mig, som ikke smigrer den,
 og see sig selv i Speil. Jeg siger atter:
 Mens vi kjæle for dem, pleie vi
 mod vort Senat Oprørets, Mytteriets,
 Trædsfhedens Ufrud, som vi selv har saaet
 og pløiet ned, idet vi blanded dem
 med os, den ædle Del, der ikke fattes

Fortjeneste, ei heller Magt undtagen
den, som vi skjænked bort til Stoddere.

Menenius.

Ti nu!

Senatorerne.

Tal ikke meer, vi bede Jer.

Coriolanus.

Hvad? ikke meer? saasandt som jeg har udgydt
mit Blod for Fædrelandet uden Frygt
for ydre Vold, saa skal nu mine Lunger,
indtil de briste, mynte deres Ord
mod disse Pesthuslemmer, ved hvis Smitte
vi væmmes, mens vi gaae den rette Vej
just til at blive smittede.

Brutus.

J taler

om Folket, som J var en Hævnens Gud,
og ei et Menneſte saa spagt som Andre.

Sicinius.

Vi burde lade Folket dette vide.

Menenius.

Hvad, hvad? hans Brede?

Coriolanus.

Brede? — hvis jeg var

saa rolig som den dybe Midnatsføvn,
ved Jupiter, det var min Hjertensmening!

Sicinius.

Den Mening skal forblive som en Gift,
hvor nu den er, og ei forgifte Andre.

Coriolanus.

Skal blive! — Hør den Triton iblandt Smaafist!
har J lagt Mærke til hans stolte skal?

Cominius.

Det Ord var ikke lovligt.

Coriolanus.

Skal! — O gode,

men høist ukloge Adel, — værdige,

men uforsigtige Senat! hvi lod

Den Hydra vælge sig en Tjener her,

hjem med sin Hovmod's „skal“, — endstjøndt han er

Trompet og Røst kun for Uhyret, — fattes

ei Mod dog til at true med, at han

skul Eders Strøm forvandle til en Grøft,

og selv i Eders Blodseng brede sig.

Hvis han har Magten, saa lad Eders Daarskab

til Jorden bøie sig; hvis ei, saa vaagn

paa Eders farlige Godmodighed.

Har I Forstand, saa handler ei som Daarer;

hvis ikke, saa lad dem faae Sæde hos Jer.

Der er Plebeiere, hvis de skal være

Senatet, — og de kan ei kaldes mindre,

naar deres Stemmer blandes saa med Eders,

at, hvad der smager dem, maa smage Jer.

De vælger deres Dyrighed, — en Karl,

boom denne her, der stiller op sit „skal“,

tilt Bøbel- „skal“, imod et mere værdigt

Senat, end nogen Lid i Grækenland

godt Koret sad. — Ved Himlen, Konsulnavnet

uædverdighes. Det piner mig i Sjælen

at tænke, — naar to Myndigheder raade,

og ingen er den ypperste, — hvor snart

Forstyrrelsen vil trænge sig i Gabet

imellem dem og gribe dem tilsammen.

Cominius.

Til Forum nu.

Coriolanus.

Hvem det saa var, der gav
det Raad at skjænke Korn fra Forraadshuset,
som det var stundom Skik i Grækenland, —

Menenius.

Nok! ikke meer om det.

Coriolanus.

Stjødnt Folket der
dog havde større Myndighed, — jeg siger:
han har opfostret Egenraadigheden
og fremmet Statens Undergang.

Brutus.

Hvorledes?

skal Folket give den, der taler saa,
sin Stemme?

Coriolanus.

Jeg vil give mine Grunde,
som vel er mere værd end deres Stemmer.
De vidste jo, vi gav dem ikke Kornet
som Løn; de vidste godt, de havde aldrig
gjort Tjeneste derfor; da de blev opbudt
til Strid, da Faren trued Rigets Hjerte,
da gik de knap ad Porten ud. Den Leding
fortjente ingen Kornuddeling; Krigen,
hvor deres Mod sig viste mest i Oprør
og Mytteri, den talte ikke for dem.
Det Klagemaal, som uden Grund de førte
tidt mod Senatet, kunde jo dog aldrig
frembringe denne Gævmildhed. — Hvad da? —
hvordan skal dette mangedelte Svælg

ordse flig en Godhed af Senatet?

Had deres Daad udtrykke, hvad med Ord

se sagtens vilde sige. — „Vi forlangte; —

vi er de Fleste, og af Frygt de gav os,

hvad vi begjærede.“ — Paa denne Vis

taarnedre vi vor Myndighed, og Passet

kalder vor Omsorg Frygt; snart vil det bryde

Senatets Skranke ned og slippe Krager

soerind, som hakker Ornene.

Menenius.

Nu nok!

Brutus.

Ja, nok til Overmaal!

Coriolanus.

Nei, hør end mere:

Alt, hvad der kun kan sværges ved i Himlen

om og paa Jorden, skal besegle dette

mit sidste Ord! — Det Dobbeltherrredømme,

hvor den ene Del med Grund foragter,

den anden Del frækt skjælder uden Grund,

hvor Adel, Rang og Klogt ei kan beslutte

uden et Ja og Nei af Mængdens Dumhed, —

soet maa forsømme, hvad der er fornødent,

og give Plads for løst og daarligt Tjas;

naar alt Fornuftigt hæmmes, bliver Følgen

at Intet skeer, som er fornuftigt. Derfor

jeg beder Jer, hver som er mindre frygtsom

end klog, — som elsker Statens faste Grund

meer, end han frygter for Omskiftelser, —

som foretrækker ædelt Liv for langt, —

som med en farlig Vægedom tør ryste

et Legem, der var ellers sikkert Dødsens: —

riv Bøvelstungen ud med Et, lad dem
ei slikke Sødmen, som er Gift for dem.
Ederes Fornedrelse lemlæster jo
al Ret og Sandhed og berøver Staten
den sunde Helhed, som bør smykke den; —
det Gode, som den vil, formaaer den ikke,
fordi det Onde holder den i Tvang.

Brutus.

Han har talt nok!

Sicinius.

Ja, talt som en Forræder,
og som Forræder skal han staae til Ansvar.

Coriolanus.

Du Ridding! Skændsel skjule dig! — Hvad skulde
dog Folket med de skaldede Tribuner?
dem lyder det og nægter Lydighed
den sande Dyrighed. I Oprørstider,
da ikke Ret og Skjel men Nød blev Lov,
da blev de valgte; nu i bedre Tider
sig nu: „hvad Ret er, det skal være Ret!“
og styrt i Støvet deres Myndighed!

Brutus.

Haandgribeligt Forræderi!

Sicinius.

Han Konsul?

Nei!

Brutus.

Hid, Ediler? — lad ham fængsle.

Sicinius.

Gaa,

kald Folket til!

(Brutus gaaer.)

Jeg selv i Folkets Navn
 dig fængsler som forræderst Oprørsmand,
 som Statens Fjende. Lyd, jeg byder dig,
 og følg med til Regnskab.

(lægger Haand paa Coriolanus.)

Coriolanus.

Bort, du gamle Buf!

Alle Senatorerne.

Vi gaaer i Borgen for ham.

Cominius.

Gamle, slip!

Coriolanus.

Bort, raadne Dyr! jeg ryfter dine Knokler
 ud af din Kappe!

Sicinius.

Hjælp mig, Borgere!

(Brutus kommer tilbage med Edilerne og en Skare Borgere.)

Menenius.

Vis mere Sindighed paa begge Sider!

Sicinius.

Se, her er han, som vil berøve Jer
 al Eders Magt.

Brutus.

Ediler, griber ham!

(Raab fra alle Sider.)

Ned med ham, ned! — Til Vaaben, Vaaben, Vaaben!

(Alle trænge sig om Coriolanus.)

Tribuner! — Borgere! — Patricier!

Brutus! — Sicinius! — Coriolanus! —

Tys, stille, stille, stands, vær stille, tys!

Menenius.

Hvad skal det blive til? — jeg taber Veiret;

Alting er ude; jeg er maaløs; — tal
til Folket, I Tribuner! — Coriolanus,
vær rolig! — kjæreste Sicinius, tal!

Sicinius.

Folk, hør mig! — Stille!

Alle Borgere.

Hør paa vor Tribun, —
vær stille! — tal, tal, tal!

Sicinius.

I staaer i Fare
for Eders Frihed at forspilde; Marcius,
vil helt berøve Jer den, Marcius,
hvem I har nylig valgt til Konsul.

Menenius.

Stam Jer!

det er at øge Branden, ei at slukke.

Første Senator.

At styrte Rom og jevne det med Jorden.

Sicinius.

Hvad er vel Rom undtagen Folket?

Alle Borgere.

Rigtigt!

Folket er Rom!

Brutus.

Enstemmigt blev vi valgte
til Folkets Dyrighed.

Alle Borgere.

Det skal I være!

Menenius.

Det lader til det.

Coriolanus.

Det er Veien til

at jævne Rom med Jorden, styrte ned
 det høie Tag til Grunden, og begrave
 Alt, hvad endnu hæver sig over Hoben,
 i Dynger Grus.

Sicinius.

Det Ord fortjener Døden.

Brutus.

Nu lad os enten hærde eller miste
 vor Myndighed. — Her gjør vi bitterligt
 i Folkets Navn, som overdrog ved Balg
 sin Magt til os, at Marcius er skyldig
 til Døden her paa Stand.

Sicinius.

Læg Haand paa ham;

bring flux ham til Tarpeias Fjeld og styrkt
 ham ned derfra til Døden!

Brutus.

Griber ham,

Ediler!

Borgerne.

Overgiv dig, Marcius!

Menenius.

Hør dog eet Ord blot! — Jeg besværger Jer,
 Tribuner, hør eet Ord blot!

Edilerne.

Stille, stille!

Menenius.

Vær, hvad I synes, virkelige Benner
 af Eders Land, og gaa med Maadehold
 til det, I søger nu med Vold at ændre.

Brutus.

Deslige kolde Midler, som kan synes

en fløgtig Afhjælp, er den rene Gift,
naar Ondet er saa voldsomt. — Griber ham!
bring ham til Fjeldet!

Coriolanus (drager Sværdet.)

Nei! her vil jeg døe!

Her er vel Nogen, som har seet mig fægte;
prøv paa Jer selv da, hvad I saae mig gjøre.

Menenius.

Stik Sværdet ind! — Tribuner, gaaer tilside.

Brutus.

Grib ham!

Menenius.

Hjælp Marcius! hjælp, Adelsmænd!
hjælp, Ung og Gammel!

Borgerne.

Ned med ham! ned med ham!

(Kamp, Tribunerne, Edilerne og Borgerne drives ud.)

Menenius.

Gaa, skynd Jer hjem; thi hvis I tøver her,
er Alting tabt.

Anden Senator.

Gaa, skynd Jer bort.

Coriolanus.

Staa fast,

vi har saamange Venner her som Fjender.

Menenius.

Skal det da komme dertil?

Første Senator.

Guderne

forbyde det! Jeg beder, ædle Ven,
gaa hjem og lad os raade Bod paa dette.

Menenius.

Det er et Saar, som I ei selv kan prøve.

Gaa, jeg besværges Jer.

Cominius.

Rom, følg med os.

Coriolanus.

O, gid de var Barbarer, — som de er,

stjændt Romas Ingel; — ikke Romere, —

som ei de er, om end de kælvendes

ved Kapitolium.

Menenius.

Gaa bort, og gib

ei Gders ædle Harmes Lust i Ord;

der kommer andre Tider efter denne.

Coriolanus.

I aaben Mark jeg kunde slaae to Snese

af dem.

Menenius.

Jeg troer, jeg kunde selv vel magte

et Par af deres bedste Mand, om saa

det var de to Tribuner.

Cominius.

Sa, men nu

er Overmagten over al Beregning,

og Modet kaldes Daarskab, naar det stemmer

sig mod et Hus, der falder. Gaa, før Paktet

er her igjen; det stormer frem og bruser

som en opdæmmet Flod og overskyller,

hvad det har baaret før.

Menenius.

Jeg beder, gaa.

Jeg vil forsøge, hvad mit gamle Vid

formaaer hos dem, som har kun lidt. Med Klude
af alle Farver maa den Skade lappes.

Cominius.

Kom nu.

(gaaer med Marcius.)

Første Senator.

Den Mand har helt forspildt sin Lykke.

Menenius.

For ædel er hans Sjæl for denne Verden.
Han smigrer ei Neptunus for hans Tresfork,
ei Jupiter for Lynets Skyld; hans Hjerte
er i hans Mund; Alt, hvad i Barmen gjærer,
maa Læben tale ud, og naar han harmes,
saa glemmer han, at han har nogensinde
hørt Ordets Død.

(Karm udenfor.)

Jo, det seer deiligt ud!

Anden Senator.

O, gid de laa i deres Seng!

Menenius.

Gid heller

de laa i Tiberen! — For Pokker! kunde
han ikke talt dem høfligt til!

(Brutus og Sicinius komme ind med en Skare Borgere.)

Sicinius.

Hvor er

den Dgle, som vil gjøre Staden øde
og enevældig raade for det Hele?

Menenius.

J værdige Tribuner! —

Sicinius.

Han skal styrtes

fra Fjeldet ned med ubarmhjertig Haand.
 Mod Loven har han sat sig op, og derfor
 vil Loven ingen anden Ret ham unde
 end Folkemagtens Strænghed, som han agter
 for Intet.

Første Borger.

Han skal føle, at de ædle
 Tribuner kun er Folkets Mund, og vi
 er deres Hænder.

Alle Borgere.

Ja, ja vist; det skal han!

Menenius.

Hør, —

Sicinius.

Stille!

Menenius.

Skrig dog ei: „Slaa ned for Fode!“

hvor det var nok at holde Tagt med Lempe.

Sicinius.

Hvor kom det, Herre, at I hjalp ham til
 at flygte?

Menenius.

Hør mig tale. — Som jeg kjender
 vor Konsuls Værd, saa kan jeg ogsaa nævne
 hans Feil.

Sicinius.

Vor Konsul? hvem?

Menenius.

Coriolanus.

Brutus.

Han Konsul?

Borgerne.
 Nei, nei, nei!

Menenius.

Hvis I, Tribuner,
 og Folket her tillader mig at tale,
 saa ønsker jeg at sige et Par Ord,
 som ei skal blive Jer til anden Skade,
 end Tiden, som I spillede.

Sicinius.

Tal da fort;
 thi vi har fast besluttet, han skal døe,
 den giftige Forræder; jages han
 herfra, saa bliver Faren kun den samme,
 og bliver han, er det vor visse Død;
 derfor er det besluttet, han skal døe
 endnu i Aften.

Menenius.

Guderne forbyde,
 at vort berømte Rom, der altid viste
 mod gode Sønner en Taknemlighed,
 som Jupiter har i sin Bog optegnet,
 nu skulde som en unaturlig Moder,
 fortære grumt sit eget Barn og Afkom!

Sicinius.

Han er en Byld, der strax bør skjæres bort.

Menenius.

Han er et Lem, hvorpaa der er en Byld,
 livsfarlig at bortskjære, let at læge.
 Hvad har han gjort, som Rom med Død vil straffe? —
 dræbt vore Fjender? Alt det Blod, han misted, —
 jeg sværger, det er mangen Unze mere
 end det, han har, — udgjød han for sit Land;

Skal han nu miste Resten ved sit Land,
 saa bliver det for hver af os, der gjør det
 dog taaler det, et evigt Brændemærke.

Sicinius.

Det er jo lutter Gladder.

Brutus.

Helt forvirret.

Imens han elskede sit Land, da hændred
 det ham igjen.

Menenius.

Naar der gaaer Kræft i Foden,
 ser da dens fordums Tjeneste forglem?

Brutus.

Vi vil ei høre meer. Hen til hans Hus,
 og slæb ham ud, at ei hans Pest skal brede
 sin Smitte videre.

Menenius.

Et Ord endnu!

Naar denne Harmen i sin Tigerfart
 har seet utæmmet Ilinds svare Følger,
 vil den forsilde binde Bly ved Hælen.

Lad Loven raade, at ei Borgertvist, —

Atthi han har Venner, — bryder ud og styrter
 det høie Rom i Grus ved Romere.

Brutus.

Hvis det var saa, —

Sicinius.

Hvad vil I? har vi ikke
 seet Prøver paa hans Udygthed? han slaaer

Widilerne, han trodser os; — kom med!

Menenius.

Betænk dog, han er fystret op i Krigen,

fra den Tid af, han kunde drage Sværd;
 slet har han lært at sigte sine Ord;
 han kaster Mel og Klid iblandt hinanden.
 Lad mig gaae til ham; jeg paatager mig,
 at bringe ham derhen, hvor han i Fred
 skal staae til lovligt Ansvar, om det gjaldt
 det Yderste.

Første Senator.

Tribuner, denne Vei
 er menneftelig; men den anden er
 for blodig, og Begyndelsen veed ikke
 hvorledes Enden er.

Sicinius.

Menenius,
 til Jer betroer da Folket denne Sag. —
 Godt Folk, læg Eders Vaaben bort.

Brutus.

Men gaa
 dog ikke hjem.

Sicinius.

Paa Torvet mødes vi. —
 Der vil vi vente Jer, og bringer I
 ei Marcius med, saa gjør vi, hvad vi havde
 besluttet først.

Menenius.

Vel, jeg skal bringe ham.

(til Senatorerne.)

Jeg beder Jer, følg med mig. Komme maa han;
 hvis ikke vil det Værste skee.

Første Senator.

Kom med.

(de gaae.)

Anden Scene.

Coriolanus' Hus.

(Coriolanus kommer ind med flere Patriciere.)

Coriolanus.

Rad dem kun straaale mig i Drene
 Alt, hvad de lyst, true mig med Døden
 paa Steilen eller under vilde Heste,
 paa Taarne paa Tarpeias Fjeld ti Bjerger,
 saa længer ned det bratte Dyb sig strækker,
 end Diet naaer; — jeg bliver dog mod dem
 den, som jeg altid var.

En Patricier.

Det gjør Jer Tre.

(Volumnia kommer ind.)

Coriolanus.

Det undrer mig, min Moder ikke længer
 min Færd bifalder, hun, som altid kaldte
 dem usle Slaver, stæbte til at hofre
 med Penninger, at staae med blottet Hoved
 paa Torvet og i taus Forundring gabe,
 maar En af mine Lige tog til Orde
 om Fred og Krig. — (til Volumnia) Det er om Jer, jeg taler;
 Hvi onsker I mig mere mild? skal jeg
 da være troløs mod mit eget Væsen?
 sig heller, at jeg er den Mand, jeg er.

Volumnia.

O, Søn, Søn! havde du dog først iført dig
 din Magt, forinden du fik slidt den op.

Coriolanus.

Bort med den!

Volumnia.

Fuldtvel kunde du jo været

den Mand, du er, om ei du havde trodsset
saa stærkt derpaa. Din Villie havde fundet
langt mindre Modstand, hvis du havde dulgt
dit Sind, indtil de mangled Magten til
at trodse dig.

Coriolanus.

Gid de var hængte!

Volumnia.

Ja

og brændte!

(Menenius og Senatorerne komme ind.)

Menenius.

Hør, I var for barst, en Kjende
for barst; vend om igjen og gjør det godt.

Første Senator.

Der er ei anden Hjælp. Gjør I det ikke,
saa splittes nu vor gode Stad midtad
og gaaer tilgrunde.

Volumnia.

Lad dig raade, Søn!

jeg har et Hjerte vel saa stolt som dit,
men og en Hjerne, der kan styre Breden,
som Nytten byder.

Menenius.

Vel sagt, ædle Frue.

Før han for Pakket skulde bøie sig, —
hvis ikke Tidens svære Sygdom kræved
en saadan Lægedom for Statens Skyld, —
før drog jeg paa mit Harnisk, som jeg knap
kan bære.

Coriolanus.

Hvad skal jeg da gjøre?

Menenius.

Gaa

Tilbage til Tribunerne.

Coriolanus.

Og saa?

Hvad saa?

Menenius.

Gjenkald, hvad I har sagt.

Coriolanus.

For dem?

Veg kan ei gjøre det for Guderne,

og skal jeg gjøre det for dem?

Volumnia.

Du er

for egenraadig. Biskof kan dit Høisind

slige Ting ei være altfor stort; —

og dog, i Nødens Stund; — du selv har sagt,

Krigen vore Lyst og Vre sammen

som fuldtro Venner; — er det saa, hvad skulde

voen ene da vel tage ved den anden

Freden, at de der ei kan forenes?

Coriolanus.

Si, hvad!

Menenius.

Godt spurgt!

Volumnia.

Hvis det er hæderligt

Krig at synes, hvad du ikke er, —

for store Formaalets Skyld anvender du

saadan Kunst, — er det da mindre værdigt,

at Lysten holder Broderskab med Vren

i Freden som i Krigen, da dog begge
har lige Trang dertil?

Coriolanus.

Hvortil det Spørgsmaal?

Volumnia.

Fordi det nu paaligger dig at tale
til Folket, ikke efter eget Tykke,
ei heller, som dit Hjerte byder dig,
men Ord, som vore paa din Tunge blot,
kun Slegsfredshyd og tomme Stavelser,
som ei med Hjertets Sandhed staae i Pagt.
Nu, det vanærer dig slet ikke meer,
end om du vandt ved favre Ord en By,
hvorfor du ellers maatte have prøvet
et farligt Spil og vovet meget Blod. —
Jeg vilde dølgge min Natur, hvor min
og mine Benneres Fare kræved det,
og det med Gre. Her staaer jeg paa Spil,
din Søn, din Hustru, Adelen, Senatet, —
og du vil heller vise Pøbelsværmene,
hvor du kan rynke Bryn, end offere dem
et Smil for at erhverve deres Gunst
og sikke, hvad der uden det er tabt.

Menenius.

Min ædle Frue! — Kom, gaa med, tal venligt;
saa kan I redde ikke blot nu, hvad nu
er stedt i Fare, men hvad før er tabt.

Volumnia.

Jeg beder dig, min Søn, gaa hen til dem
med Huen i din Haand, stræk den ærbødigt
saaledes ud; staa dem saa nær som saa;
lad Knæet kysse Stenene; — thi Fagter

rer her Beltalenhed, og Taabers Die
 har meer Forstand end Dret; — ryst dit Hoved,
 og tugt saaledes tidt dit stolte Hjerte;
 vær ydmyg som det overmodne Morbær,
 der taaler ei at røres. Sig dem saa,
 at du er deres Stridsmand, foptret op
 i Rampe, — du har ei det blide Væsen,
 som, — det bekjender du, — du burde vise,
 og som de kunde fordre, naar du beder
 om deres Gunst, men du skal vist herefter,
 saavidt som din Natur formaaer det, føie
 dig efter dem.

Menenius.

Saa, gjør I, som hun siger,
 saa har I vundet deres Hjerter strax;
 de er saa villige til at tilgive,
 maar man kun beder, som de ellers er
 til alstensk daarlig Snak.

Bolumnia.

Gaa nu, min Søn;
 vær søielig; endstjøndt jeg veed, du fulgte
 din Fiende heller i et Flammesvælg
 end smigred for ham i en Rosengaard. —
 Der er Cominius!

(Cominius kommer ind.)

Cominius.

Seg kommer nu
 fra Forum. Enten maa I samle Jer
 et mægtigt Tilhang eller værg Jer
 ved Sagtmod eller Flugt. Alt er i Oprør.

Menenius.

Kun gode Ord!

Cominius.

Jeg troer, at det kan hjælpe,
naar blot han kan bekvemme sig dertil.

Volumnia.

Han maa, han skal. — Sig, at du vil, og gaa!

Coriolanus.

Skal jeg da vise dem min nøgne Isse?
skal jeg med nedrig Mund til Løgner gjøre
mit ædle Hjerte, som maa taale det? —
Godt! jeg vil gjøre det; men var det kun
den ene Krop, det gjaaldt, kun Marcius, —
de maatte heller male mig til Støv
og strøe det hen for Vinden. — Nu til Forum. —
J give mig en Rolle, som jeg aldrig
kan spille ret naturligt.

Cominius.

Vær kun rolig;

vi staae Her hi.

Volumnia.

Hør mig, min kjære Søn!

du har jo sagt, det var min Roes, som gjorde
dig først til Krigsmand: spil da, for at vinde
min Roes, en Rolle, du ei før har spilt.

Coriolanus.

Saa maa jeg da. — Nu bort, mit eget Sind!
lad nu en Skjoges Aand opfylde mig!
mit Krigsraab, som med Trommen klang i Kor,
forvandle sig nu til en Fløitetone,
fin som en Gildings, som en Pigestemme,
der luller Børn isøvn! paa mine Kinder
boe Skjelmers Smil, og Skolebrengetaarer
mit Dies Speil bedugge; i min Mund

ren Tiggertunge røre sig; mit Knæ,
 det pantsersklædte, som sig krummed før
 kun i Stigboilen, bøies som en Stodders,
 der fik en Penning. — Nei, jeg gjør det ikke!
 jeg vil ei tabe min Selvagtelse
 og ved mit Legems Udfærd lære Sjælen
 den Nedrighed, som evigt hænger fast.

Volumnia.

Vel, som du vil; at trygle dig fornædler
 mig meer, end dig at trygle dem. Lad Alting
 saa gaae tilgrunde. Lad din Moder føle
 dit Hovmod endnu meer end ængstes for
 den Fare, som din vilde Trods kan bringe.
 Thi Døden kan jeg spotte med et Hjerter
 saa stort som dit. Saa gjør da, som du lyfter;
 dit Mod er mit; det død du af mig;
 dit Hovmod maa dit eget være.

Coriolanus.

Moder,

giv dig tilfreds; nu gaaer jeg jo til Torvet.
 Stænd ikke; jeg vil vinde deres Gunst
 ved Gjøglerkunster, snyde Hjertet fra dem
 ved Spillertneb, og komme hjem høitelsket
 af alle Laug i Rom. Jeg gaaer jo; hils
 min Hustru; jeg vil komme hjem som Konsul;
 gjør jeg det ei, saa tro ei mere paa
 min Tunge, naar det gjælder om at smigre.

Volumnia.

Gjør, som du vil.

(gaaer.)

Cominius.

Rom nu; Tribunerne

har længe ventet Jer; bered Jer paa
at svare mildt; thi de har rustet sig
med Klager, som jeg hører, stærkere
end dem, der hviler paa Jer hidtil.

Coriolanus.

Mildt
er Løsenet. — Saa kom da, lad os gaae;
lad dem anklage mig med falske Paafund,
og jeg vil svare, som min Ære byder.

Menenius.

Ja vist; men mildt.

Coriolanus.

Mildt skal det være; mildt. —

(de gaae.)

Tredie Scene.

Forum.

(Sicinius og Brutus komme ind.)

Brutus.

Gaa ham tillivs med dette, at han søger
tyrannisk Magt; og snør han sig fra det,
bring ham iflemme med hans Had til Folket
og Byttet, som vi vandt fra Volskerne,
der end ei er fordelt. —

(En Edil kommer ind.)

Nu, kommer han?

Edilen.

Han kommer.

Brutus.

Hvem ledsager ham?

Edilen.

Den gamle

Menenius, og af Senatet de,
som altid holdt med ham.

Sicinius.

Har I en Liste
paa Stemmerne, som vi har skaffet os,
i Orden skrevet op.

Edilen.

Ja den er færdig.

Brutus.

Har I dem samlet efter Tribus?

Edilen.

Ja.

Sicinius.

Saa kald nu Folket sammen strax herhen;
og naar de hører, at jeg siger: „Dette
beslutter Folket af sin Ret og Magt“,
hvad enten det er Døden, Bøder eller
Landflygtighed, saa lad dem raabe „Bøde“,
hvisald jeg siger Bøde: „Døden“, hvis
jeg siger Død, og lad dem gjøre Fordring
paa deres gamle Ret og Myndighed
i en retfærdig Sag.

Edilen.

Det skal jeg øve

dem i.

Brutus.

Og naar de har begyndt at raabe,
saa lad dem ikke standse, men med Larm
og Tummel kræve Dommen, som vi sælde,
uibærfat usfortøvet.

Edilen.

Godt.

Sicinius.

Sørg for,

de møde talrigt og opmærksomt agte
paa hvert et Bink, vi give dem.

Brutus.

Nu skynd Jer.

(Edilen gaaer.)

Bring ham i Brede strag; han er jo vant til
altid at vinde Seir og hyde Trods
af Hjertens Lyst. Og naar han først er tirret,
kan Maadeholdets Bidsel ei ham styre;
da siger han, hvad i hans Hjerte boer,
og der er det, som giver os det Haab,
at han vil knække Halsen.

Sicinius.

See, der er han.

(Coriolanus, Menenius, Cominius, Senatorer og Patricier
komme ind.)

Menenius.

Vær rolig, beder jeg.

Coriolanus.

Ja, som en Staldkarl,
der for en Styver lader Snefe Gange
sig falde Slyngel. — Himlens høie Guder
bestjærme Rom og sætte Hædersmænd
paa Dommerbænken! plante Kjærlighed
iblandt os, fylde vore store Templer
med Fredens Pragt og ikke vore Gader
med Krig!

Første Senator.

Det stee, det stee!

Menenius.

Et ædelt Onste!

(Edilen kommer tilbage med Borgerne).

Sicinius.

Kom hid, Folk, hid!

Edilen.

Hør paa Tribunerne;

Giv Lyd! vær stille!

Coriolanus.

Lad mig tale først.

Begge Tribuner.

Saa tal da! — Stille!

Coriolanus.

Skal ei videre

hjeg her anklages end for denne Sag?

Kan Alt afgjøres her?

Sicinius.

Jeg spørger Jer,

om I Jer underkaste Folkets Stemme,

erkjende deres Talsmænd, lide Dom

for hver en Brøde, som paa lovlig Vis

er kjendes skyldig i? Er I tilfreds?

Coriolanus.

Jeg er tilfreds.

Menenius.

Hør, Borgere, han siger,

han er tilfreds; tænk paa hans Krigerdaad;

tænk paa de Saar, han bærer paa sit Legem;

de ligne Grave paa en Kirkegaard.

Coriolanus.

Kun Tørnerister; Ar kun til at lee ad.

Menenius.

Og tænk fremdeles paa, at om han ikke
som Borger taler, taler han som Krigsmand;
tag ei hans haarde Ord for Ondstabs Røst;
det er, som sagt, kun som en Krigsmand pleier,
ei ilde ment.

Cominius.

Nu ikke meer om det.

Coriolanus.

Hvor kommer det, at jeg, enstemmig valgt
til Konsul, bliver nu saa svart forhaanet,
at I affætte mig i samme Stund?

Sicinius.

Svar os.

Coriolanus.

Tal! I har Ret; det bør jeg gjøre.

Sicinius.

Vort Klagemaal er: I har søgt at røve
vor Stad al hærdbegrundet Embedsmagt,
og selv opsvinge Jer til Enevælde;
thi er I en Forræder imod Folket.

Coriolanus.

Forræder!

Menenius.

Rolig! husk, hvad I har lovet.

Coriolanus.

Saa gid al Helveds Ild omspænde Folket;
Forræder jeg! du stændige Tribun!
saa Døden i dit Blik titusindfold,
og i din Haand titusindmillionvis,
og i din Løgnertunge uden Tal, —

Jeg sagde dog, saa freidigt som jeg beder
til Guderne: du lyver!

Sicinius.

Borgere,

det hører I nu paa!

Borgerne.

Til Klippen med ham!

til Klippen med ham!

Sicinius.

Stille! — her behøves

ei flere Klagemaal; I har jo seet,

hvad han har gjort, og hørt, hvad han har sagt:

brugt Vold mod Eders Embedsmænd, forbandet

der selv, med Hug modsat sig Loven, trodsset

det Folk, hvis høie Magt skal dømme ham;

Alt det er jo en fræk og halsløs Gjerning,

hvorfor han har fortjent den værste Død.

Brutus.

Men siden han har stridt saa vel i Krigen

for Rom —

Coriolanus.

Hvad sladrer I om Krig?

Brutus.

Jeg taler

derom som den, der kjender Sagen.

Coriolanus.

I?

Menenius.

Er det, hvad I har lovet Eders Moder?

Cominius.

Jeg beder, hør —

Coriolanus.

Jeg vil ei høre meer!

Lad dem kun dømme mig til Død fra Fjeldet, —
 til hjemløs Landsforvisning, — til at flaaes, —
 til Sultefængsel ved et Korn om Dagen, —
 jeg vil ei købe deres Naade for
 eet venligt Ord; jeg vil ei tvinge mig
 for Alt, hvad de kan stjænke mig, om end
 jeg kunde vinde det med et Godmorgen.

Sicinius.

Fordi han har, saavidt det staaer til ham,
 tidt vist sit Had mod Folket og forsøgt
 at rane Folkets Magt, samt nu tilsidst
 paa Fjendens brugt BOLD ei blot i Paasyn
 af Rettens Høihed, men mod Tjenerne,
 der skal udøve den: forvise vi
 i Folkets Navn, ikraft af vor Tribunmagt,
 i denne Stund ham fra vor Stad, hvis Porte
 han aldrig tør betræde, under Straf
 at styrtes fra Tarpeiafjeldet ned.
 I Folkets Navn: saaledes skal det være.

Borgerne.

Saa være det! saa være det! bort med ham!
 han er forvist; saaledes skal det være!

Cominius.

Landsmænd og Venner, hør mig!

Sicinius.

Han er dømt;

vi vil ei høre.

Cominius.

Lad mig tale. Jeg
 har været Konsul; Rom kan see paa mig
 sin Fjendes Mærker. Fædrelandets Held,
 det elsker jeg og ærer ømmere

og mere dybt og sønligt end mit Liv,
 min kjære Hustru selv og hendes Foster
 og mine Lænders Frugt. — Hvis nu jeg sagde, —

Sicinius.

Vi veed jo, hvad I mener; — sagde hvad?

Brutus.

Der er ei meer at sige. Han er fredløs
 som Folkets og som Fædrelandets Fjende.
 Saa skal det være.

Borgerne.

Saa, saa skal det være!

Coriolanus.

O Kjoterpæk, hvis Mandedræt jeg hader
 som raadne Mofers Dunst, — hvis Gunst jeg agter
 som Adsfeler af ubegravne Mænd,
 og smitte Lusten, — jeg forviser Jer;
 O Liv her med Eders Bankelmod; lad kun
 hvert lustigt Rygte strække Eders Hjerter;
 lad hvert et Nik af Fjendens Hjelmbugt strække
 Jer til Fortvivlelse; behold den Magt
 at landsforvise dem, som Jer forsvare,
 indtil engang af Eders egen Dumhed, —
 og seer ei, før den føler, og som levner
 tilsidst Jer selv kun, med Jer selv i Riv, —
 I gives hen som Trælle til et Folk,
 og vandt Jer uden Sværdslag. — Med Foragt
 for Jer, for Staden vender jeg Jer Ryggen;
 og findes vel en Verden andensteds.

(Coriolanus, Cominius, Menenius, Senatorer og Patricier gaar.)

Edilerne.

Nu Folkets Avindsmand er borte, borte!

Borgerne.

Nu er vor Fjende landsforvist! Hei, Hurra!

(De juble og kaste Suerne iveiret.)

Sicinius.

Gaa, følg ham ud ad Porten nu, som han
forfulgte Jer med al Foragt og Haan; —
giv os en Vagt til Følge gennem Byen.

Borgerne.

Rom, følg ham ud ad Porten! — Guderne
beskjærme vore værdige Tribuner!

(Alle gaae.)

Fjerde Scene.

Ved en af Roms Porte.

(Coriolanus, Volumnia, Virgilia, Menenius, Cominius og nogle
unge Patricier komme ind.)

Coriolanus.

Nei, græd ei meer! — Et kort Farvel! — Mig stanger
nu Dyret med de mange Hoveder. —

Nu, Moder, hvor er Eders gamle Mod?

J sagde tidt, at Nøden er for Aanden
en Prøvesten, — at Hverdagsmennesker
kan bære Hverdagsuheld, — at i Havblik
kan alle Skibe svømme lige stolt;

men rammer Skjæbnens Slag til Marv og Ben,
da kræves for at være Saaret værdigt

en ædel Kunst. J gav mig mangan Være,
der skulde gjøre ubetvingeligt

det Hjerte, der tilfulde havde lært den.

Virgilia.

O Himmel! Himmel!

Coriolanus.

Kjære Hustru, hør dog, —

Volumnia.

Mid Pesten ramme hvert et Laug i Rom
 og hvert et Haandværk!

Coriolanus.

Hvad! naar jeg er borte,
 saa vil jeg blive elsket. Nu, min Moder,
 at Eders gamle Mod, som naar I sagde,
 at havde I havt Hercules til Husbond,
 og af hans Gjerninger I havde gjort
 og sparet ham hans Sved. — Cominius,
 vær ei forsagt! — Farvel! — Farvel, min Hustru!
 min Moder! — det vil blive godt endnu. —

Du gamle, tro Menenius, din Graad
 er mere salt end yngre Mænds og giftig
 for dine Dine. — I, min fordums Hovding, —
 stræng har jeg seet Jer, og I har hel ofte
 søgt Syn, der hærde Hjertet; — sig til disse
 modfaldne Kvinder, at det er saa daarligt
 at græde for det Slag, der ei kan undgaaes,
 som at modtage det med Latter. — Moder,
 min Driftighed var altid Eders Glæde;
 tro I kun fast, — om end jeg gaaer alene
 en ensom Drage lig, der spreder Rædsel
 omkring sin Sump, som Mange taler om —
 mens Iaa kun see den; — Eders Søn skal enten
 dø over Hverdagsmængden hæve sig
 eller for snedig List og Rænker falde.

Volumnia.

Min store Søn! hvor vil du nu gaae hen?
 Had dog Cominius følge dig en Stund;
 væstem din Bei, og giv dig ikke blindt

til Pris for hver en Fare, som paa Veien
kan overfalde dig.

Coriolanus.

J høie Guder!

Cominius.

Seg følger Jer en Maaned; vi bestemme,
hvor J skal boe, at vi kan høre fra Jer,
og J fra os; hvis en beleilig Stund
da kommer til at kalde Jer tilbage,
er det ei godt at søge Verden rundt
efter en enkelt Mand og dermed tabe
den gode Leilighed, der altid kjølnes,
naar Manden, som behøver den, er borte.

Coriolanus.

Farvel! — J er tilaars og altfor mæt
af Krigens Overflod til at gaae med
paa en usvækket Ungdoms Fart. — Følg mig
blot ud ad Porten! — Kom, min søde Hustru,
min dyrebare Moder og J ægte,
trofaste Venner! — Naar jeg er derude,
saa sig mig med et Smil Farvel. — Kom nu.
Saalænge jeg er oven Jord, skal altid
J høre fra mig, — aldrig andet dog,
end hvad der ligner den, som før jeg var.

Menenius.

Saa ædelt, som et Dre kun kan høre! —
Lad os ei græde. — Kunde jeg kun ryste
syv Aar af disse gamle Ben og Arme,
saa fulgte jeg med Jer, ved alle Guder,
hvert Skridt.

Coriolanus.

Ven, ræk mig Eders Haand. — Nu kom!

(de gaae.)

Femte Sæne.

En Gade ved Porten.

(Sicinius, Brutus og en Edil komme ind.)

Sicinius.

Lad dem gaae hjem; nu er han borte; vi
 skul ei gaae videre; det var et Stød
 for Adelen, der, som vi saae, holdt med ham.

Brutus.

Vor Magt har vi nu vist; lad os nu være
 mere føielige efter fuldbendt Gjerning,
 end mens den var i Værk.

Sicinius.

Lad dem gaae hjem;
 sig dem, at deres Vindsmænd er borte,
 og deres Magt betrygget.

Brutus.

Send dem hjem. —

(Edilen gaaer.)

(Volumnia, Virgilia og Menenius komme ind.)

Der er hans Moder.

Sicinius.

Lad os gaae.

Brutus.

Hvorfor?

Sicinius.

Man siger, hun er gal.

Brutus.

De har alt seet os;

maa ligefrem.

Volumnia.

Ha, see! Velmødt! O, gid

hver Straffedom, som Himlen eier, lønne
Jert Benfak!

Menenius.

Stille, tys! raab ei saa høit!

Volumnia.

O, kunde jeg for Graad, I skulde høre, —
dog, Noget skal I høre. — (til Brutus.) Vil I gaae?

Virgilia. (til Sicinius.)

Nei, bliv I ogsaa! — Kunde jeg dog sige
det samme til min Mand!

Sicinius. (til Volumnia.)

Er I et Mandfolk?

Volumnia.

Ja, Nar! er det en Skam? — Hør dog den Taabe!
Var ei en Mand min Fader? — Var du Næv nok
til at forvise den, som slog for Rom
fler Slag, end du har målet Ord?

Sicinius.

O Himmel!

Volumnia.

Fler ædle Hug, end floge Ord du måled
for Romas Held. — Nu skal jeg sige dig, —
Nei, gaa din Vej! — dog bliv! — O gid min Søn
var med din hele Slægt foran sig nu
i Orken med sit gode Sværd i Haand!

Sicinius.

Hvad saa?

Virgilia.

Hvad saa? han gjorde Ende paa
din Efterslægt.

Volumnia.

Med Slegfredbørn og Alt! —

Den Hædersmand, hvor han har mange Skrammer
for Rom!

Menenius.

Saa ti dog stille!

Sicinius.

Gid han var

forbleven mod sit Fædreland den samme,
som først han var, og ikke havde selv
løst det ædle Vaand, han havde knyttet!

Brutus.

Saa, gid han var!

Volumnia.

„Saa, gid han var!“ — I selv

har ægget Pøbelpakket op imod ham,
I Hunde, der forstaae hans Værd saa godt,
som jeg forstaaer den Løndom, Himlen følger
for Jorden.

Brutus.

Lad os gaae.

Volumnia.

Saa, vær saa god,

gaa kun! — En herlig Gjerning har I gjort. —

Men hør et Ord dog, før I gaaer: saa høit,
som Kapitolium sig hæver over
det mindste Hus i Rom, saa høit staaer og
min Søn, — den Kvindes Mand, som her I seer,
hvem I forviste, — over Eder Alle.

Brutus.

Godt, vi vil gaae!

Sicinius.

Hvi skal vi blive her

som Maal for en vanvittig Kvindes Harme?

(Tribunerne gaae.)

Volumnia.

Tag mine Bønner med! — Gid Guderne
ei havde anden Gjerning at udøve
end at bekræfte min Forbandelse. —
Kunde jeg træffe dem engang om Dagen,
det vilde lette denne Bægt, som tynger
mit Hjerte.

Menenius.

J har sagt dem godt Bessed,
og det var Ret tilvisse. — Vil J spise
til Aften hos mig?

Volumnia.

Harmen er min Mad;
jeg tærer paa mig selv, og ved min Føde
jeg tæres hen. — (til Virgilia)

Rom, lad os gaae. Hold op
med denne feige Klynken; klag som jeg,
en Juno lig i Harm. — Rom, kom!

Menenius.

O, fy!

(de gaae.)

Fjerde Act.

Første Scene.

En Vandervei mellem Rom og Antium.

(En Romer og en Volster mødes.)

Romeren.

Jeg kjender Jer nok, min Ven, og J kjender mig; J
hedder Adrian, troer jeg.

Volskeren.

Det er sandt nok; men jeg kan virkelig ikke huske, hvem I er.

Romerer.

Jeg er en Romer og gjør Tjeneste imod Rom ligesom I; kjender I mig nu?

Volskeren.

Nicanor? ikke sandt?

Romerer.

Ganske rigtigt.

Volskeren.

Jeg havde mere Skjæg, da jeg saae Jer sidst; men Eders Stemme vidner for Eders Ansigt. Hvad Nyt i Rom? Jeg har det Grinde fra Volskernes Raad, at opsoge Jer der; I har sparet mig en god Dagreise.

Romerer.

Der har været en frygtelig Opstand i Rom; Folket imod Senatet, Patricierne og Adelen.

Volskeren.

Har været? er den da forbi? det er ikke vor Regjerings Mening; den har store Krigsrustninger for og haaber at overfalde dem midt i Tvedragtens Hede.

Romerer.

Den værste Brand er slukket; men en ringe Ting kunde sætte den i Flamme igjen; thi Adelsmændene har taget sig uden ædle Coriolanus' Fervisning saa nær, at de er stærkt opsatte paa at tage al Magt fra Folket og berøve det Tributterne for evig Tid. Dette ligger og ulmer, kan jeg sige Jer, og er næsten modent til et voldsomt Udbrud.

Volskeren.

Coriolanus landsforvist?

Romeren.

Saa landsforvist.

Bolskeren.

Med den Nyhed vil I blive velkommen, Nicanor.

Romeren.

Nu er Tiden beleilig for Bolskerne. Jeg har hørt sige, at den bekvemmeste Tid til at forføre en gift Kone, er den, naar hun er bleven uenig med sin Mand. Eders ædle Tullus Aufidius kan udmærke sig i denne Krig, da hans store Modstander Coriolanus er forbudt af sit Fædreland.

Bolskeren.

Det kan ikke slaae ham feil. Det var da et stort Held, at jeg mødte Jer saa uventet. I har gjort Ende paa mit Grinde, og jeg kan nu med Glæde reise hjem med Jer.

Romeren.

Inden det bliver Nadværtid, skal jeg fortælle Jer de alermærkværdigste Ting fra Rom, som alle komme dets Hjender tilgode. Har I en Hær færdig, siger I?

Bolskeren.

Saa, og det en kongelig Hær; Centurionerne og deres Mandskab er allerede indkvarterede og faae Sold, og de er færdige til Udrykning med en Times Varsel.

Romeren.

Det glæder mig at høre, at de er færdige, og jeg tænker, jeg skal være Mand for at sætte dem i Bevægelse strax. — Naa da, Velmødt af Hjertens Grund! Jeg glæder mig meget ved Eders Selvskab.

Bolskeren.

I kommer mig i Fortjebet; det er mig, der har mest Grund til at glæde mig ved Eders.

Romeren.

Godt, lad os nu følges ad.

(de gaar.)

Anden Scene.

Antium.

Udenfor Aufidius' Hus.

(Coriolanus kommer ind forklædt i en ringe Dragt, Ansigtet halvsjult.)

Coriolanus.

En vakker By, det Antium! — Det er mig,
 som skaffede dig Enfer, Antium!

Hel mangel Arving til de skønne Huse
 Har jeg hørt sukke, naar han segned bleg
 i Slaget; derfor kjend mig ei; thi ellers
 vil dine Kvinder jo med Stegespid,
 og Drengene med Stene dræbe mig
 i Dværgekamp. —

(En Borger kommer ind.)

Gudsfred, min Herre!

Borger.

Taf!

Coriolanus.

Seg beder Jer, vis mig, hvor den berømte
 Aufidius boer. Er han i Antium?

Borger.

Sa vist; iasten giver han et Gilde
 for Stadens Adel i sit Hus.

Coriolanus.

Seg beder,

sig mig, hvor er hans Hus?

Borgeren.

Der, ligesom Jer.

Coriolanus.

Seg takker Jer; Farvel!

(Borgeren gaaer.)

O Verdens Bei,

hvor du er glat! De, som var svorne Venner,
 saa kun eet Hjerte syntes nys at banke
 i begges Barm, — der delte Seng og Maaltid
 og Tid og Arbeid, — der i Venstabs var
 som Tvillinger fast uadskillelige, —
 kan i den samme Time findes om
 en usel Hvid og blive bittre Fjender. —
 Og dødelige Fjender, som for Had
 og onde Raad imod hverandres Liv
 ei kunde sove, — blive ved et Træs,
 en Sag ei værd et Væg, til Hjertensvenner
 og indgaae Svogerstabs. Saa gaaer det mig;
 mit Fødested er mig forhadet; min Hu
 staaer nu til Fjendens Stad. — Jeg vil gaae ind.
 Ifald han dræber mig, gjør han kun Ret,
 og tager han imod mig, vil jeg gjøre
 hans Fædreland en Tjeneste.

(gaaer.)

Uredie Srene.

En Sal i Aufidius' Hus.

(Musik indenfor. En Tjener kommer.)

Tjeneren.

Win, Win, Win! Hvad er det for en Opvartning? jeg
 troer, de Knægte sover.

(gaaer.)

(En anden Tjener kommer ind.)

Anden Tjener.

Hvor er Cotus? Min Herre kalder paa ham. — Cotus!

(gaaer.)

(Coriolanus kommer ind.)

Coriolanus.

Huset er smukt. Maaltidet lugter godt;

men jeg seer ikke ud just som en Gæst.

(Første Tjener kommer ind igjen.)

Første Tjener.

Hvad vil I, gode Ven? Hvor er I fra? her er ingen
Plads for Jer; vær saa god, der er Døren.

(gaaer.)

Coriolanus.

En bedre Velkomst har jeg ei fortjent,
maar jeg er Coriolanus.

(Anden Tjener kommer ind.)

Anden Tjener.

Hvor kommer I fra, min gode Ven? Har Portneren
søgt Dine i sit Hoved, at han lader saadanne Karle komme
ind? See til, I kommer afsted.

Coriolanus.

Bort!

Anden Tjener.

Bort? — Selv bort!

Coriolanus.

Nu bliver du næsvis.

Anden Tjener.

Er I saa rast paa det? — Nu skal I ret strax faae
Andet at vide.

(Tredie Tjener kommer ind.)

Tredie Tjener.

Hvad er det for en Karl?

Første Tjener.

Den underligste Fyr, jeg nogentid har seet for mine
Dine; jeg kan ikke faae ham ud af Huset. Vil Du ikke bede
Herren at komme ud til ham.

Tredie Tjener.

Hvad har I her at bestille, min gode Mand! vil I see
til, I kommer ud af Huset.

Coriolanus.

Lad mig kun staae; jeg gjør ei Huset Skade.

Tredie Tjener.

Hvem er I?

Coriolanus.

En Adelsmand.

Tredie Tjener.

En Poffers fattig Adelsmand.

Coriolanus.

Det er jeg rigtignok.

Tredie Tjener.

Vær saa god, fattige Adelsmand, søg Jer en anden
Plads; her er ikke noget Sted for Jer! vil I nu gaae?
Naa!

Coriolanus.

Pas Du dit Hverv; mæst dig med Lærninger.

(Støder ham tilside.)

Tredie Tjener.

Hvad? vil I ikke? Na, sig til Herren, hvad for en sær
Gjæst han har faaet her.

Anden Tjener.

Det skal jeg.

Tredie Tjener.

Hvor boer I?

Coriolanus.

Under Firmamentet.

Tredie Tjener.

Under Firmamentet?

Coriolanus.

Ja.

Tredie Tjener.

Hvor er det?

Coriolanus.

I Glenternes og Kragernes Stad.

Tredie Tjener.

I Glenternes og Kragernes Stad? — Hvad det dog
rør for et Mæn! — Saa boer I vel ogsaa sammen med
Skaderne?

Coriolanus.

Nei, jeg tjener ikke din Herre.

Tredie Tjener.

Hvad for Noget? Har du Noget med min Herre at
bestille?

Coriolanus.

Ja, det er bedre end, om jeg havde med din Frue at
bestille. — Hvad staaer du og sladder? Pas dine Tallerke-
mer! Afsted!

(prygler ham ud.)

(Aufidius kommer ind.)

Aufidius.

Hvor er den Karl?

Anden Tjener.

Her er han, Herre. Jeg vilde have pryglet ham som
en Hund, havde jeg ikke været bange for at forstyrre de naa-
dige Herrer derinde.

Aufidius.

Hvor er du fra? hvad vil du her? Dit Navn? —

Du svarer ei? tal, Menneſte! — dit Navn! —

Coriolanus.

Hvis, Tullus, end du ikke kender mig,

og hvis du ikke ved at see mig aner

si mig den Mand, jeg er, saa nødes jeg

til selv at nævne mig.

Aufidius.

Hvad er dit Navn?

Coriolanus.

Det klinger ikke godt i Volsters Dren,
og skurrende i dit.

Aufidius.

Hvad er dit Navn!

Varst er din Mine, bydende dit Afsyn!
et ædelt Skib du ligner, skjøndt dit Tongværk
er sønderrevet. — Sig, hvad er dit Navn?

Coriolanus.

Bered dig til at rynke dine Bryn. —
Kan du endnu ei kjende mig?

Aufidius.

Jeg kjender

dig ikke; — sig, hvad er dit Navn?

Coriolanus.

Mit Navn

er Cajus Marcius, som har gjort dig
især, saavelsom alle Volsterne,
stor Meen og Skade; derom vidner jo
mit Tilnavn, Coriolanus; al min Løn
for møjsom Tjeneste, for store Farer,
for hver en Draabe Blod, jeg udgjød for
mit utaknemmelige Land, er nu
kun dette Navn; det er et Mindesmærke
og Vidnesbyrd om alt det Had og Fjendskab,
du skylder mig. Det Navn kun er tilbage;
Resten har Folkets Grusomhed og Ubind
fortæret, mens vor Adels tav dertil,
og Alle svigtede mig og taalte feigt,
at Trælles Røst mig huede ud af Rom.

See, denne Nød har bragt mig til din Arne,
 ei for at frelse Livet; — misforstaa
 mig ikke; — hvis jeg havde frygtet Døden,
 naa havde jeg blandt alle Mænd vel styet
 mig mest; — nei blot af Had og for at gjøre
 mit Regnskab op med dem, der har forvist mig,
 staaer jeg nu her. Hvis nu du har et Hjerte,
 soer er istand til Had, og vil du hævne
 min egen Skade, vil du bøde paa
 de Skjændselsaar, der skjæmme Volfferland, —
 naa skynd dig nu, drag Fordel af min Nød;
 døenyt den, saa min Hævnertjeneste
 kan blive dig en Vennehjælp; thi jeg
 vil kjæmpe mod mit giftbesængte Land
 naa hadesfuldt som alle Dybets Djægle.
 Men om saa er, at du ei vover dette,
 og er du træt af meer at friste Lykken, —
 vel, jeg er ogsaa træt og kjed af Livet;
 her rækker jeg min Strube frem for dig
 og for dit gamle Had. En Daare var du,
 som ei du skar den over; thi med Had
 forfulgte jeg dig altid; Tønder Blod
 jeg tapped af dit Land; og dig til Skjændsel
 jeg lever kun, hvis ei jeg tjener dig.

Aufidius.

O, Marcius, Marcius, hvert et Ord, du talte,
 har af mit Hjerte luget op en Rod
 af gammelt Had. Hvis Jupiter fra Skyen
 nu raabte med Drakelrøst og sagde:
 „Ja det er sandt!“ — jeg troede ham ei mere
 end dig, du ædle Marcius! — lad mig slynge
 min Arm om dette Regeme, mod hvilket

mit ſeige Spydfkaſt hundred Gange braſt,
 ſaa Splinterne forſtrækked Maanen! — See,
 her ſavner jeg min Klings forðums Ambolt:
 ſaa varmt og ædelt vil jeg ſtride med
 dit Benſtab, ſom i ærelyſten Kraft
 jeg nogensinde kjæmped med din Manddom.
 Jeg ſiger dig: jeg elſkede min Brud,
 og ingen Mand har ſukket mere trofaſt;
 men naar jeg ſeer dig her, du ædle Helt!
 ſaa banker dog mit Hjerte mere henrykt,
 end da jeg ſaae min Huſtru første Gang
 min Tærſtel overſtride. — Ha, du Mars!
 jeg ſiger dig, vi har en Hær kampfærdig;
 det var min Agt endnu engang at hugge
 dit Skjold fra Skulderbladet eller miſte
 min Arm derved. Tolv Gange ſlog du mig,
 og ſiden har jeg drømt hver Nat om Holmgang
 imellem dig og mig. Paa Jorden laa vi,
 ſaa drømte jeg, foruden Hjelm, med Haanden
 faſt om hinandens Strube klemte; jeg vaagned
 halvdød af Intet. Ædle Marcius,
 om ei vi havde anden Grund til Tvift
 med Rom end den, at du blev landsforviſt, —
 vi vilde byde Leding ud, hver Sjæl
 fra tolv til ſyoti Aar, og ſom en Strøm,
 der bryder ſine Diger, vælte Krigen
 midt ind i Romas Hjerte. O, kom ind;
 ræk vore Senatorer Bennehaand;
 de kom her for at ſige mig Farvel,
 nu da jeg ruſtet ſtaaer mod Ederſ Land,
 ſkjøndt ei mod ſelve Rom.

Coriolanus.

Hav Tak, I Guder!

Mufidius.

Derfor, du stolte Helt, hvis selv du ønsker
 at raade for dit eget Hæbnerhvern,
 gaa tag du nu Halvdelen af min Magt;
 bestem du selv, hvad Bei du følge vil, —
 du har jo mest Erfaring, kjender bedst
 dit eget Land, dets Svaghed og dets Styrke, —
 som du vil banke strax paa Romas Porte
 eller hjemsøge dem paa fjerne Steder
 og strække, før du knuser. Men, kom ind;
 lad først mig forestille dig for dem,
 som ville sige Ja til, hvad du ønsker.
 Velkommen tusindfold, og mere Ven
 end nogensinde før min Fjende, Marcius,
 og det var meget. Nu din Haand! Velkommen!

(de gaar.)

Første Tjener.

Det var en underlig Forandring, den.

Anden Tjener.

Jeg vilde, min Sandten, have pryglet ham ud med en
 Knippel; men jeg havde en Anelse om, at hans Klæder løi
 ham paa.

Første Tjener.

Hvad for en Arm han har! Han snurrede mig rundt
 med sine to Fingre, ligesom man sætter en Top i Gang.

Anden Tjener.

Ja, jeg kunde see paa hans Ansigt, at der var Noget
 i ham; han havde saadant et Slags Ansigt, seer du, som, —
 ja, jeg veed ikke, hvad jeg skal kalde det.

Første Tjener.

Sa, det havde han; han saae ud, som — jeg vil lade mig hænge, om jeg ikke tænkte, at der stak Mere i ham, end jeg kunde tænke.

Anden Tjener.

Sa, det gjorde jeg med; det tør jeg bande paa; han er ligefrem den mærkværdigste Mand i Verden.

Første Tjener.

Det troer jeg med; men en større Krigsmand, end han er, kjender du vel nok?

Anden Tjener.

Hvem? min Herre?

Første Tjener.

Sa, der er ingen Snak om den Ting.

Anden Tjener.

Han er ligesaa god som jeg af hans Lige.

Første Tjener.

Nei, det just ikke; men jeg troer, han er en større Krigsmand end han.

Anden Tjener.

Sa, seer du, det er min Tro ikke godt at sige: til at forsvare en By er vor Feltherre ypperlig.

Første Tjener.

Sa ogsaa til at storme den.

Tredie Tjener.

Heida, I Bengler, jeg kan fortælle Jer Nyheder; Nyheder, I Slynkler!

Begge.

Hvad, hvad, hvad? lad os høre!

Tredie Tjener.

Jeg vilde ikke være en Romer for Alting i Verden; jeg vilde ligesaa gjerne være en dødsdomt Mand.

Begge.

Hvorfor? hvorfor?

Tredie Tjener.

Oh, han er kommen, som pleiede at børste vor Felt-
herre.

Første Tjener.

Hvad siger du? børste vor Feltherre?

Tredie Tjener.

Jeg siger ikke børste vor Feltherre; men han kunde al-
tid staae sig for ham.

Anden Tjener.

Hør nu, vi ere jo Kammerater og gode Venner; han
har altid været ham for stiv; det har jeg hørt ham selv sige.

Første Tjener.

For nylig var han ham for stiv, naar man skal sige,
hvad sandt er; ved Corioli, der huggede og hakkede han ham
som et Stykke Karbonade.

Anden Tjener.

Harde han været kannibalsk tilfands, saa havde han vel
stegt og spist ham oveni købet.

Første Tjener.

Men lad os høre mere af dine Nyheder.

Tredie Tjener.

Aa, de gør saameget Bæsen af ham derinde, som han
kunde være Mars' Søn og Arving; han sidder ved den øverste
Bordende, og ingen af Senatorerne spørger ham om Noget,
uden at han reiser sig op for ham med sit skaldede Hoved;
vor Feltherre selv behandler ham som sin Hjertes Dame,
forser sig og vender det Hvide ud af Vinene, naar han
taler. Men Summa Summarum af min Nyhed er den,
at vor Feltherre er staaren midt over og er kun det Halve af,
hvad han var igaar; det Halve har den Anden faaet efter

hele Selskabets Anmodning og Samtykke. Han siger, han vil gaae til Roms Porte og trække Portneren afsted ved Dreene; han vil meie Alting ned foran sig og gjøre rent Bord, hvor han kommer frem.

Anden Tjener.

Dg han saa ud til at være Mand for at gjøre det, saagodt som Nogen, jeg har seet.

Tredie Tjener.

Gjøre det? Ja vist vil han gjøre det: for, seer I, han har ligesaamange Benner som Hjender, og disse Benner, — om jeg saa maa sige, — tør ikke, — seer I, — vise sig som Benner, som man siger, saalænge han er ilde afkriteret.

Første Tjener.

Afkriteret, hvad er det?

Tredie Tjener.

Men naar de seer, forstaaer I, at han reiser Kammen igen, og er Karl for sin Hat, saa komme de ud af deres Huller ligesom Kaninerne efter Regn og sværme.

Første Tjener.

Men naar skal det gaae for sig?

Tredie Tjener.

Imorgen, — idag, — strax. I skal høre Trommen gaae i Eftermiddag; det er, saa at sige, en Extraret ved deres Gilde, som de skal ilav med, inden de tørre sig om Munden.

Anden Tjener.

Maa da, saa faae vi et muntert Liv igjen. Freden, den er til Ingenting, uden til at gjøre Jernet rustent, formere Stræderne og bringe Gadesangere til Verden.

Første Tjener.

Maa jeg bede om Krig! den overgaaer Freden saa langt, som Dagen overgaaer Natten; den er munter, livlig, høirøstet, altid noget Nyt. Freden er bare Lamhed og Sove-

afhyge; den er vandet, død, søvnig, sølesløs; den bringer flere
umægtige Børn til Verden, end Krigen bringer Folk ud af Verden.

Anden Tjener.

Det er sandt; og ligesom man paa en Maade kunde
sige, at Krigen begaaer Voldtægt, saaledes kan det ikke nægtes,
at Freden er stærk i at gjøre Hanreier.

Første Tjener.

Ja, og den sætter Splid imellem Folk.

Tredie Tjener.

Det har du Ret i; fordi saa trænger de mindre til hver-
andre. Nei, maa jeg bede om Krigen. Jeg haaber, at Ro-
mmerne skal blive ligesaa godt Kjøb som Vølferne. — De
staaer fra Bordet; de staaer fra Bordet!

Alle Tre.

Ind, ind, ind!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Rom. En offentlig Plads.

(Sicinius og Brutus komme ind.)

Sicinius.

Man hører Intet om ham; der er Intet
at frygte meer af ham; hans Hjælpere
er tamme nu, da der er Fred, og Folket
er roligt; — forhen havde de saa travlt.
Hans Venner maa nu rødme, naar de see,
at Alt gaaer godt; de havde heller seet,
at om end med egen Fare, Byens Gader
fuldt af en Oprørsstimmel, end at høre,
at Haandværksmanden synger paa sit Værksted
og gaaer med Fred og Glæde til sin Dont.

Brutus.

Det gik jo godt. — (Menenius kommer ind.)

Er det Menenius?

Sicinius.

Ja vist, ja vist. O, han er bleven høflig
i denne sidste Tid. — Belmødt, min Herre!

Menenius.

Belmødt!

Sicinius.

Nu, Eders Coriolanus savnes
ei stort, medmindre det er af hans Venner.
Vor Stat bestaaer og stod vel, om hans Brede
var meget større.

Menenius.

Alt gaaer vel og kunde
end gaaet meget bedre, havde han
kun føiet sig.

Sicinius.

Hvor er han, veed I det?

Menenius.

Seg veed det ei; hans Moder og hans Hustru
har Intet hørt fra ham.

(Nogle Borgere komme ind.)

Borgerne.

Gid alle Guder

bestjærme Jer.

Sicinius.

Godasten, kjære Venner.

Brutus.

Godasten, Allemand, Godasten!

Første Borger.

Vi

maa bede for Jert Held paa vore Kne
med Hustruer og Børn.

Sicinius.

Held med Jer Alle!

Brutus.

Farvel, I gode Naboer; o, havde
Coriolanus ment Jer det saa godt,
ssom vi gjør!

Alle Borgere.

Guderne bevare Jer!

Begge Tribunerne.

Farvel, Farvel!

(Borgerne gaar.)

Sicinius.

Det er en stønnere,

en bedre Tid, end dengang disse Karle
løb gennem Gaderne med Oprørsraab.

Brutus.

I Krigen var jo Cajsus Marcius
en dygtig Hovedsmand, men overmodig,
opfyldt af Hovmod, grændseløs ærgjerrig,
hoist egenhærlig, —

Sicinius.

Gridst paa Gnevælde

med ingen Eigemænd.

Menenius.

Det troer jeg ikke.

Sicinius.

Det havde vi til Alles Sorg erfaret,
hvis han var bleven ved at være Konsul.

Brutus.

Det har de gode Guder forebygget,
og Rom har Fred og Tryghed uden ham.

(En Edil kommer ind.)

Edil.

Tribuner, vi har sat en Træl i Fængsel,
som melder, at en tvedelt Hær af Vølfer
er brudt i Romerlandet ind og hærger
med Krigens værste Raseri hver Plet
paa deres Veie.

Menenius.

Det er Aufidius,
der ved at høre Marcius' Forvisning
igjen udstrækker sine Horn i Verden,
som han trak ind, mens Marcius værged Rom;
han turde neppe titte frem.

Sicinius.

Hvad nu?

Hvad taler I om Marcius?

Brutus.

Gaa strax,

lad Rygtesmeden pidffe. — Dette er
umuligt; Vølferne tør ikke vove
at bryde Freden.

Menenius.

Er det ikke muligt?

vi mindes dog, at det er helt vel muligt;
tre Gange har man dog oplevet sligt
i min Tid. Før I straffer Manden, skulde
I først dog spørge ham, hvor han har hørt det;
thi ellers kan det hændes, at I pidffer
den, som advarer Jer, og slaaer det Bud,
der giver Jer et Vink om, hvad der truer.

Sicinius.

Rom ei til mig med sligt. Jeg veed, det kan
ei være saa.

Brutus.

Nei, det er ikke muligt.

(Et Bud kommer ind.)

Budet.

Senatet samler sig med ivrig Hast
paa Kapitolium; der kom et Budskab,
hvorved de stifted Jarve.

Sicinius.

Det er ham,

den Træl; — lad ham for Folkets Dine ydste! —
hans Paasund! Intet uden hans Fortælling!

Budet.

Jo, Herre, Trællens Udsagn er bekræftet,
og der er flere Rygter meget værre.

Sicinius.

Hvad? meget værre?

Budet.

Man fortæller høit

fra Mund til Mund, — hvor troligt det kan være,
det veed jeg ei, — at Marcius rykker frem
mod Rom, forenet med Aufidius,
og sværger Hævn, saa stor, saa vidt udstrakt
som fra den første Dag til nu.

Sicinius.

Jo vist!

det klinger høist sandsynligt!

Brutus.

Det er blot

et listigt Dypspind, for at svage Sjæle
skal ønske Marcius igjen tilbage.

Sicinius.

Ja, det er Knuden.

Menenius.

Det er ikke troligt;

han og Aufidius kan ikke stemme,
saa lidt som to modsatte Elementer.

(Et andet Bud kommer ind.)

Andet Bud.

Senatet kalder Jer til Møde strax;
en vældig Hær, anført af Cajsus Marcius
forenet med Aufidius, hærger vildt
i vore Landemærker; uden Modstand
den trænger frem; den stjænder og den brænder
og plyndrer, hvad der ligger paa dens Vej.

(Cominius kommer ind.)

Cominius.

Det er et herligt Arbejd, I har gjort!

Menenius.

Hvad Nyt? hvad er der?

Cominius.

I har hjulpet til
at stjænde Eders Døttre, smelte Blyet
fra Tagene ned over Eders Tøser,
og see, at Eders Kvinder blive tagne
med Vold for Eders Næse.

Menenius.

Sig, hvad er der?

Cominius.

At Eders Templer brændes ned til Grunden,
og Eders Rettigheder jages i
et Museshul.

Menenius.

Hvad er der dog? jeg frygter,
at I har gjort et vakkert Stykke Arbejd. —

Hvad er der? sig. Hvis Marcius er forenet
med Volsterne, —

Cominius.

Hvis! Han er deres Gud;

Han fører dem, som om han var et Bæsen,

af Naturen skabt, men af en Guddom,

der skaber bedre; og de følge ham

imod os Uslinger saa tillidsfuldt,

som Drengene forfølge Sommerfugle,

eller som Slagterne slaae Fluer ned.

Menenius.

Der har I gjort et herligt Arbeid, I

og Eders Skjodsfindmænd; I var saa glade

med Stemmeret for Haandværksmænd og Manden

saa Hvidløgsædere.

Cominius.

Han ryster Rom

og Eders Dren ned.

Menenius.

Som Hercules

medrystede den gule Frugt; Jo, jo!

Det har I lavet godt.

Brutus.

Men er det sandt?

Cominius.

Sandt? I vil ligge blege, førend Andet

I saaer at høre. Alle vore Stæder

nu falde fra med Smil; den, som gjør Modstand,

forhaanes for sin tappre Dumhed kun,

og finder Døden som en trofast Nar. —

Hvem kan bebreide ham det? Eders Fjender

og hans har mærket, der er Noget ved ham.

Menenius.

Vi er fortabte, hvis den ædle Mand
ei viser Raade.

Cominius.

Hvem skal bede ham?

Tribunerne maa blues ved det; Folket
er samme Raade værd af ham som Ulven
af Hyrden. Om hans bedste Venner sagde:
„vær mild mod Rom,“ saa bad de om det samme
som de, der har fortjent hans Had, og viste
sig derved som hans Fjender.

Menenius.

Det er sandt. —

Om til mit Hus han holdt den Brand, der skulde
fortære det, — jeg har ei Pande til
at sige: „Ven, lad være!“ — Jo, smukt gjort
af Jer og Eders Haandværksmænd! smukt virket
af Eders Haand!

Cominius.

J har bragt Roma til
at skjælve, saa det aldrig før har været
saa hjælpeløst.

Tribunerne.

Sig ikke, vi har gjort det.

Menenius.

Saa? var det os? vi elsked ham men veg
som Dyr, vi seige Adelsmænd, for Jer
og Eders Slæng, der huiede ham ud
af Rom.

Cominius.

De brøler ham vel ind igjen.

Tullus Aufidius, Verdens anden Helt,

Skadlyder ham, som om han var hans Tjener.

Fortvivlelsen er al den Kunst og Kraft
og alt det Værn, vi stille kan imod dem.

(En Flok Borgere kommer ind.)

Menenius.

Der kommer Paffet. — Er Aufidius
med ham? — Ja; I har bragt os Pest i Luften,
dengang I kasted Eders stinkende,
stiftede Huer op med Glædesbrøl,
da Marcius blev forvist. — Nu kommer han,
og hvert et Haar paa hver en Krigsmands Hoved
vil blive Jer en Svøbe; for hver Hue,
der fløi i Veiret, vil han slaae til Jorden
en Pandebraast og dermed lønne Jer
for Eders Stemmer. — Det er ligemeget;
ja, brændte han os Alle til eet Kul, —
vi har fortjent det.

Alle Borgere.

Græsselige Rygter

er kommet os for Dre.

Første Borger.

Seg for min Del,

dengang jeg sagde: han skal landsforvises,

da sagde jeg; det var dog slemt.

Anden Borger.

Seg med.

Tredie Borger.

Ja, det gjorde jeg med, og sandt at sige, det gjorde
Mange af os. Hvad vi gjorde, det gjorde vi i den bedste
Mening, og skjøndt vi villigt gav vort Samtykke til hans For-
visning, saa var det dog imod vor Villie.

Cominius.

Jo, I er vakre Folk, I Stemmer!

Menenius.

Godt gjort

af Jer og Eders Kobbet! — Skal vi gaae
til Kapitolium!

Cominius.

Ja vist; hvad ellers!

(Cominius og Menenius gaae.)

Sicinius.

Gaa hjem, Godtsfolk, og tab kun ikke Modet;
Partiet her saae gjerne, det var sandt,
endsskjøndt de lader, som de frygted det.
Gaa hjem, og vis kun ingen Tegn til Frygt.

Første Borger.

Guderne see i Naade til os! Kom, Naboer, lad os gaaes
hjem. Det var det, jeg altid sagde, at vi gjorde ilde, da vi
forviste ham.

Anden Borger.

Ja, det sagde vi Allesammen.

(Borgerne gaae.)

Brutus.

Det Budskab huer mig kun slet.

Sicinius.

Mig ogsaa.

Brutus.

Nu lad os gaae til Kapitolium. —

Min halve Formue gav jeg gjerne til,
at det var Løgn.

Sicinius.

Saa kom da, lad os gaae.

(de gaae.)

Femte Scene.

En Leir i Nærheden af Rom.

(Aufidius og en Hovedsmand komme ind.)

Aufidius.

De løber efter Romeren fremdeles?

Hovedsmanden.

Jeg veed ei, hvilken Tryllemagt han har;
 men Eders Krigsmænd bruge ham til Bordsbøn,
 til Tilbords og fra Bords og til Snak ved Bordet.
 Hos Eders egne Folk er I fordunklet
 i denne Krig.

Aufidius.

Jeg kan ei ændre det
 endnu, hvis ikke jeg vil bruge Midler
 som lamme vore Planer. Mod mig selv
 kan han vise mere Hovmod, end jeg ventede,
 da først jeg tog imod ham. Hans Natur
 er ei omstiftet, og, hvad ei kan ændres,
 må jeg undskylde.

Hovedsmanden.

Helst jeg havde seet, —
 for Eders egen Skyld, — at ei I havde
 søgt Eders Magt med ham, men enten selv
 beholdt den eller overdraget den
 til ham alene.

Aufidius.

Jeg forstaaer dig nok;
 og vær forvisset om, naar han engang
 skal gøre Regnskab, veed han ei, hvad jeg
 kan lægge frem imod ham. Skjøndt det synes, —
 saa mener han, og det staaer tydeligt
 for Mængdens Dine, — at han handler ærligt

i alle Ting, og som en god Husholder
for Volsterland, — han kjæmper som en Drage
og feirer jo, saasnart han drager Sværdet — —
er der dog Noget, han har ladet ugjort,
som bryde skal hans Halsben eller mit,
naar vi engang skal gjøre Regnskab op.

Høvedsmanden.

Og troer I, Herre, han kan tage Rom?

Mufidius.

Hver Stad er tagen, før han slaaer sin Leir;
Roms Adel hører ham til; Senatorer
og Ridderstab er hans; Tribunerne
er ikke Krigsmænd; Folket vil saa hastig
tilbagekalde ham, som det fordrev ham.
For Rom troer jeg, han bliver som Havørnen
for Fiskene; den saaer dem i sin Magt
ved en Naturens Kraft. Først var han dem
en ædel Tjener; men sin Hæder kunde
han ikke bære, — om det nu var Hovmod,
som jo ved daglig Medgang ofte pletter
den lyffelige Mand, — om det var Mangel
paa Kløgt til at benytte Lyffens Gunst,
som i hans Haand var lagt, — om af Naturen
han kun var skabt til Gæt; altid den samme,
i Hjemmen som paa Raadets Slynde, styred
han Freden med den samme barske Mine,
hvormed han bød i Krigen; — nok sagt, een
af disse Feil, — han har lidt af dem alle,
dog ingen hel; det kjender jeg ham fri for, —
har gjort ham frygtet, — saa forhadet, — tilsidst
landsflygtig. Hans Fortjeneste maa væles
i Overmaalet af sin Noes. Vort Værd

Heroer paa, hvordan Tiden det fortolker;
 og for Kraften, der sig tykkes selv saa stor,
 der ingen Grav saa vis og sikker som
 den Talerstol, hvor dens Bedrift lovprises.
 Som driver Som, og Ild kan Ild udslukke,
 Ret twinger Ret, Magt maa for Magten bukke. —
 Vi, Marcius! naar Romas Stad er din,
 da er du fattigst; snart er du da min!

(de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

En offentlig Plads i Rom.

(Menenius, Cominius, Sicinius og Brutus m. Fl. komme ind.)

Menenius.

Nei, jeg vil ikke gaae; I høre jo,
 hvad han har sagt, der var hans fordums Hødding,
 der elsked ham af Hjertens Grund. — Mig kaldte
 han Fader; men hvad saa? — Nei, gaa I selv,
 som har forvist ham; kast Jer ned en Miil fra
 hans Telt og søg paa Knæ Bei til hans Naade.

Nei, naar han ikke har laant Dre til

Cominius, saa vil jeg blive hjemme.

Cominius.

Han lod, som om han ikke kjendte mig.

Menenius.

Maa, hører I?

Cominius.

Engang dog nævned han mig
ved Navn; jeg mindede om vort gamle Venstabs
og om det Blod, vi havde mistet sammen. —
Coriolanus vilde han ei kaldes,
frabad sig alle Navne; han var kun
et navnløst Intet, til han fik sig smedet
et Navn i Romas Brand.

Menenius.

Der har vi det!
det Arbeid er godt gjort! — Et Par Tribuner,
der har besørget os godt Kjøb paa Kul
i Rom! — et stort og herligt Mindesmærke!

Cominius.

Jeg mindede om, hvor kongeligt det var
at stjænke Raade, naar den ventes mindst.
Han svarede mig: det var en daarlig Bøn
af Staten til en Mand, den selv forviste.

Menenius.

Sandt nok; hvad andet kunde han vel svare?

Cominius.

Jeg vilde vække Kjærligheden hos ham
til gamle Venner; men jeg fik det Svar:
han fik ei Tid nu til at sanke dem
ud af en Hoben slette, mugne Avner;
en Daarfskab var det, om for et Par Korns Skyld
man lod den raadne Dyrge ubrændt ligge.

Menenius.

For et Par Korns Skyld? Et af dem er jeg;
hans Moder, Hustru, Barn og denne Mand,
vi ere Korn; I er de mugne Avner,

og Eders Stank kan mærkes op til Maanen.
 For Eders Skyld skal vi nu brændes op.

Sicinius.

Saa vær dog staansom; nægter I at hjælpe
 denne Nødens Stund, saa spot dog ikke
 med vor Glendighed. Men, hvis I talte
 et kraftigt Ord for Eders Fædreland,
 soet vilde snarere vor Landsmand standse
 ind nogen Hær, vi kan i Hastværk samle.

Menenius.

Nei, jeg vil være udenfor.

Sicinius.

Gaa til ham,

jeg beder Jer.

Menenius.

Hvad skal jeg der?

Brutus.

Forsøge,

hvad Eders Kjærlighed udvirke kan
 for Rom hos Marcius.

Menenius.

Og sæt nu, Marcius

god mig gaae, som han lod Cominius gaae,
 ihørt; hvad saa? — endnu en krænkelse Ven,
 ghybt saaret af hans Haardhed! — Sæt, han gør det?

Sicinius.

Saa vil dog Rom for Eders gode Villie
 samme Forhold talke Jer, som I
 har ment det godt.

Menenius.

Seg vil da prøve det.

Om han hører mig vel nok. — Skjøndt, at han bed sig

i Læben, brummed ad Cominius
 det huer mig just ikke. — Naa, han traf ham
 i en uheldig Stund, — før Middagsbordet. —
 Er Naren slunken, saa er Blodet koldt;
 saa see vi surt til Morgenstunden, give
 kun nødigt og tilgive heller ikke;
 men har vi Blodets Rør og Gange fyldte
 med Vin og Mad, saa bliver Sjælen strax
 mer bøielig end ved den Præstefaste.
 Jeg passer paa: naar han er efter Bordet
 i Stemning for min Bøn, saa giver jeg mig
 i Raft med ham.

Brutus.

J kjender Veien til
 hans Naade; J kan ikke fare vild.

Menenius.

Naa, jeg vil prøve det; saa maa det gaae,
 som bedst det kan. Jeg saaer jo snart at vide,
 hvad Held jeg har.

(gaaer.)

Cominius.

Han hører ikke paa ham.

Sicinius.

Troer J?

Cominius.

Jeg siger Jer, i Guld han sidder;
 hans Die brænder rødt, som om det vilde
 fortære Rom. Hans Harm er Fangevogter
 for hans Medlidenhed. Jeg knæled for ham;
 knap mumled han: „staa op.“ — Han gav mig Afsted
 — saaledes — med sin stumme Haand. Han sendte
 mig skriftligt Budskab, hvad han vilde gjøre,

og hvad han ikke vilde. „Han var bunden
 med Ed og maatte handle, som han gjorde.“
 Saaledes er der intet Haab undtagen
 hans ædle Moders og hans Hustrus Mægling;
 jeg hører, at de vil bønfulde ham
 om Naade for hans Fædreland. — Kom med,
 og lad os stynde paa dem med vor Bøn.

(de gaae.)

Anden Scene.

Volfernes Leir.

(To Volfere paa Vagt. Menenius kommer.)

Første Vagt.

Staa! hvorfra kommer I?

Anden Vagt.

Stand! gaa tilbage!

Menenius.

Jeg holder Vagt som Mænd; det gjør I Ret i;

men med Forlov, jeg er et Sendebud,

og jeg skal tale med Coriolanus.

Første Vagt.

Hvorfra?

Menenius.

Fra Rom.

Første Vagt.

Vend om! ei videre!

Feltherren vil ei høre meer derfra.

Anden Vagt.

Før skal I see Tert hele Rom i Flamme,

før I saaer Udgang til Coriolanus.

Menenius.

Hør, gode Venner! har I hørt Feltherren

omtale Rom og sine Venner der,
saa vædder jeg, at I har hørt mit Navn:
Menenius.

Første Vagt.

Maafee; vend om! Jert Navn har ikke Magt til
at hjælpe Jer igjennem her.

Menenius.

Hør, Karl,

din Høvding elsker mig, og jeg har været
hans Stordaads Krønike, hvor Folk kan læse
hans Rygte mageløst, maafee forstørret;
thi altid vidned jeg for mine Venner, —
og han er først blandt dem, — saa vidt og bredt,
som Sandhed kunde taale; ja vel stundom,
som Reglefuglen paa den glatte Grund,
foer jeg udover Maalet, og jeg stroised,
imens jeg roste ham, lidt ind paa Løgnen; —
og derfor, Karl, skal jeg igjennem her.

Første Vagt.

Seg kan forsikre Jer, Herre, at om I havde talt lige-
saa mange Løgne til hans Fordel, som I har udtalt Ord til
Eders egen, saa slap I dog ikke igjennem her, om det ogsaa
var ligesaa hæderligt at lyve som at leve skikkelig. Derfor,
tilbage!

Menenius.

Kjære Ven, husk dog paa, at jeg hedder Menenius og
altid har været en Tilhænger af din Feltherres Parti.

Anden Vagt.

Om I længe nok har været hans Løgnhals, som I
selv siger, saa er jeg En, der taler Sandhed i hans Tjeneste,
og jeg siger Jer, I kommer ikke igjennem. Tilbage!

Menenius.

Har han spist til Middag? kan du sige mig det? for jeg vil ikke gjerne tale med ham før efter Middagsbordet.

Første Vagt.

J er jo en Romer? ikke sandt?

Menenius.

Ja, ligesom din Feltherre.

Første Vagt.

Saa burde J hade Rom, ligesom han gjør. Naar J har jaget den Mand ud af Eders Porte, som var deres rette Forsvarer, og i rasende Pøbelstumhed har givet Eders eget Skjold til Eders Fjende, kan J saa troe, at J kan møde hans Hævn med Eders gamle Kjerlingers svagelige Klynken, med Eders Døttres foldede Tomfruhænder eller med gigtlamme Forbønner af saadan en aflægs gammel Brøvler, som J lader til at være? bilder J Jer ind, at den Ild, som er bestemt til at fortære Eders Stad med det første, kan blæses ud af saa svagt et Mandepust? Nei, det tager J feil i; derfor tilbage med Jer til Rom, og bered Jer til Eders Henrettelse. J er dømt, — uden Indvending og uden Naade, — det har vor Feltherre svoret paa.

Menenius.

Karl, hvis din Hovedsmand vidste, at jeg var her, saa vilde han behandle mig med Agtelse.

Anden Vagt.

Na, min Hovedsmand kjender Jer ikke.

Menenius.

Jeg mener din Feltherre.

Anden Vagt.

Min Feltherre bryder sig ikke om Jer. Tilbage, siger jeg, gaa! ellers tapper jeg en halv Pot Blod af Jer, — til-

bage! — det er nok det Allermeste af det, I har, —
tilbage!

Menenius.

Nei hør, Karl, Karl!

(Coriolanus og Aufidius komme ind.)

Coriolanus.

Hvad er her paaferde?

Menenius.

Naa, Rumpan, nu skal du faae læst og paaftrevet; nu skal du faae at vide, at jeg nyder Agtelse; nu skal du mærke, at saadan en Vigtigpeer ikke kan kommandere mig bort fra min Søn, Coriolanus; naar jeg taler med ham, saa pas paa, om du ikke er paa Bei til at blive hængt eller til en anden Dødsmaade, som er langvarigere at see paa og haardere at lide; see nu strax og besvim over, hvad der forestaaer dig. — (til Coriolanus.) Gid de straalende Guder holde Raad hver Time om din særlige Velgang og elste dig ikke mindre, end din gamle Fader Menenius gjør! O, min Søn, min Søn! du bereder dig til at sætte Ild paa Rom; see, her er Vand til at slukke den. — Det var med Nød jeg lod mig bevæge til at gaae til dig; men da jeg var vis paa, at Ingen uden jeg kunde røre dig, saa lod jeg mig blæse ud ad Porten med Sukke, og nu besværges jeg dig: vis Naade mod Rom og dine bøn= faldende Landsmænd. De gode Guder mildne din Brede og lade Bærmene deraf falde paa denne Slyngel; han, der ligesom en Klobes har nægtet mig Afgang til dig.

Coriolanus.

Bort!

Menenius.

Hvad? bort!

Coriolanus.

Min Hustru, — Moder, — Barn, — jeg kjender Ingen;

min Gjerning er i Andres Tjeneste.

Om end min Hævn er min, saa ligger dog

Tilgivelsen i Volsters Hjerterun.

At vi har været Venner, det maa heller

af utatnemlig Glemsels Gift fortæres

end mindes af Barmhertigheden. — Gaa! —

mod Eders Bøn er stærkere mit Dre

end Eders Porte mod min Magt. — Men dog,

for fordi du var min Ven, tag dette med;

(giver ham et Brev.)

for din Skyld skrev jeg det og vilde sendt det.

Menenius, jeg vil ei høre meer

et Ord af dig. — Aufidius, i Rom

var denne Mand min bedste Ven; og dog

I seer, —

Aufidius.

Jer selv I bliver altid lig.

(de gaae.)

Første Vagt.

Maa Herre, er det Jer, der hedder Menenius?

Anden Vagt.

I seer nok, det Navn er en mægtig Talisman; I kjen=

der vel nok Veien hjem igjen?

Første Vagt.

Hørte, I, hvad for en Ulykke vi fik, fordi vi viste Eders

Stormægtighed tilbage?

Anden Vagt.

Synes Jer nu, at jeg har Anledning til at daane?

Menenius.

Jeg bryder mig hverken om Verden eller om Eders Felt=

Herre. Saadanne Skabninger som I, — de er saa ringe,

at jeg neppe veed, om de er til. Den, der har Sind til at

døe for sin egen Haand, frygter ikke Døden af Andre. Lad
 Eders Feltherre gjøre det Værste, han kan. Hvad Jer an-
 gaaer, — gid I længe maa blive, hvad I er, og Eders Sam-
 merlighed tiltage med Alderen! Jeg siger til Jer, hvad der
 blev sagt til mig: Bort!

(gaaer.)

Første Vagt.

En Hædersmand er han; det staaer jeg inde for.

Anden Vagt.

Den rette Hædersmand er vor Feltherre; det er en
 Klippe, en Eg, som ikke lader sig rokke af Stormen.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Udenfor Coriolanus' Telt.

(Coriolanus, Aufidius og Flere komme ind.)

Coriolanus.

Imorgen slaae vi Leir for Romas Mure. —

I, som i denne Krig stod ved min Side,
 maa melde Volfernes Senat, hvor ærlig
 min Færd har været.

Aufidius.

Volfersfolkets Vel

har I kun havt isigte; Eders Dren
 I lukket har for hver en Bøn fra Rom,
 og lønlig Hvissen tillod I Jer aldrig,
 selv ei med Venner, som paa Jer forlod sig.

Coriolanus.

Den gamle Mand, som nu jeg lod gaae hjem
 med brustent Hjerte, han har elsket mig
 meer end en Fader, ja forgudet mig.
 At sende ham var deres sidste Tilflugt.

Skjøndt jeg saae biftert til ham, har jeg tilbudd
 end engang for hans gamle Venstabs Skyld
 de Vilkaar, som de første Gang forkasted,
 og som de ikke kan modtage nu.

For hans Skyld blot, der ventede, at han kunde
 udbirket meer, har jeg endnu indrømmet
 en Smaating kun. Til nye Sendebud
 og Bønner, være sig fra Staten eller
 fra Venner, vil ei meer jeg laane Dre. —
 (Raab udenfor.)

Ha! hvad er dette for et Raab? Skal dog
 jeg fristes til at bryde nu mit Løfte
 i samme Stund, som jeg har gjort der? — Aldrig!

(Virgilia, Volumnia, Valeria og den unge Marcius med Følge
 komme ind, alle i Sørgedragt.)

Min Hustru forrest, — saa den ædle Form,
 hvori mit Legeme blev støbt; — ved Haanden
 har hun sit Barnebarn. — Bort, Omhed, bort!
 brist hvert Naturens Baand og Nettighed!
 lad det nu være Dyd at være haard! —

O, hvad er denne Hilsen ikke værd? —
 de Dueøine, som kan lokke Guder
 til Mened? — Ja, jeg smelter; jeg er ikke
 stabt af en mere stenhaard Jord end Andre. —

Min Moder bøier sig, — som om Olympus
 for et Muldvarpestud i Bøn sig bøied; —
 min Dreng seer ud, som om han gik i Forbøn,
 imens Naturen raaber i sin Bælde:

„Sig ikke Nei!“ — Lad Bolster pløie Rom
 og harve ned Italien! — Jeg vil
 ei være slig en Gjæsling, der adlyder
 Naturens Drift; men jeg vil staae, som om

et Menneske var selv sin egen Skaber
og intet andet Ophav kjendte til.

Virgilia.

Min Husbond og min Herre!

Coriolanus.

Disse Dine
er ikke dem, hvormed jeg saae i Rom.

Virgilia.

Den Sorg, der har forvandlet os, har bragt dig
paa denne Tanke.

Coriolanus (affides.)

Nu har jeg forglemt
min Rolle som en daarlig Skuespiller;
jeg er forvirret og maa staae til Stamme. —
(høit.)

O, du, mit Hjerteblood! tilgiv min Grumhed;
men sig ei derfor: „tilgiv Romerne.“ —
Et Kys, saa langt, som min Landsflygtighed,
født som min Hævn! — Ved Himlens stränge Dronning!
det Kys fik jeg af dig, du Elskede!
og jomfrurent har min trofaste Læbe
bevaret det til nu. — I høie Guder!
jeg gantes, og den ædleste blandt Mødre
staaer uden Hilsen! Synk til Jord, mit Kne;
tryk Vrefrygtens Mærke dybere,
end andre Sønners.

(knæler.)

Volumnia.

Staa velsignet op!
imens paa disse Stenes haarde Hynde
jeg knæler ned for dig og byder dig

isen uvant Hylbing, hidtil falsk fordelt
imellem Barn og Moder.

Coriolanus.

Hvad er dette?

Paa Kæ for mig? for Eders dømte Søn?
Saa lad den sultne Strandbreds Stene flyve
imod Stjernerne, — lad Stormens Oprør slynge
de stolte Cedre høit mod Solens Glød, —
Umuligheden myrdes, for at det,
hvis ei kan skee, maa blive Børneværk!

Volumnia.

Min Stridsmand er du; jeg har hjulpet til
at danne dig. Du kender vel den Frue?

(peger paa Valeria.)

Coriolanus.

Den ædle Søster til Publicola,
Roms Maane, kydst og pletfri som den Istap,
der, sammenfrossen af den rene Sne,
medhænger fra Dianas Tempeltag. —
Ædle Valeria.

Volumnia.

(peger paa den unge Marcius.)

See, han er kun

et lidet Uddrag af dig selv, som dog,
naar Tiden fører sin Fortolkning til,
kan blive dig helt lig.

Coriolanus.

Gid Krigerguden, —

attillad det, høie Jupiter, — opdrage
din Sjæl til Adelsdyd, at du maa blive
imod Skam usaarlig og i Krigen staae

et stærkt Sømærke lig, der trodser Stormen
og frelser dem, der seer dig.

Volumnia.

Knæl, min Dreng!

Coriolanus.

Min vakre Dreng!

Volumnia.

See, han, din Hustru, jeg
og denne Frue her bønfulde dig.

Coriolanus.

Jeg beder, ti; men dersom I vil bede,
saa huff: hvad jeg har sporet ei at gjøre,
det maa I ei betragte som et Afslag;
kræv ei, at jeg skal give Hæren Afsted
og underhandle med Roms Haandværkslaug;
tal ei om, at jeg synes unaturlig,
og prøv ei paa min Harm og Hævn at dæmpe
med kolde Grunde.

Volumnia.

Ti, ei meer, ei meer!

du har jo sagt, at du vil Intet tilstaae;
thi vi har ingen anden Bøn end den,
du har afflaaet. — Bede vil vi dog;
lad Skylden falde paa din Haardhed, hvis
du siger Nei. — Saa her os da.

Coriolanus.

I Volkser,

Aufidius, giv Agt! jeg vil ei høre
et Bud fra Rom i Løndom. — Eders Bøn?

Volumnia.

Om end vi tav og ikke talte, vilde
vor Dragt og Tilstand røbe, hvilket Liv

ii førte, siden du blev landsforvist.
 Betænk, hvor meget meer ulykkelige
 end andre Jordens Kvinder her vi komme;
 thi Synet af dig, — Glædestaarer skulde
 reserved jo flyde, og vort Hjerter banke
 af Lyst, — det tvinger os til Graad, og volder
 os Skræk og Sorg; thi Moder, Hustru, Barn
 er Søn og Mand og Fader sønderslide
 dit Lands Indbolde. Os Ulykkelige
 nærst rammer jo din Grumhed. Du forhindrer
 vor Bøn til Guderne, som er en Trøst
 for Alle uden os. Thi, ak! hvor kan vi, —
 hvor kan vi bede for vort Fædreland,
 som er vor Pligt? og derhos for din Seir,
 som er vor Pligt? Al enten maa vi miste
 vort Land, — vor Fostermoder, — eller dig,
 vor Trøst i Fædrelandet. Hvilken Side
 vor Bøn sig vender til, — Bønghørelsen
 er vor Elendighed; thi enten maa
 vi som en fremmed Røver føres lænket
 igjennem vore Gader eller træde
 paa Fædrelandets Grus i Seierstog,
 med Palmen smykket, fordi du tappert udgjød
 dit Barns, din Hustrus Blod! — thi jeg, min Søn,
 vil ikke vente paa, hvorledes Lykken
 vil ende denne Krig. Hvis ei jeg kan
 bevæge dig til ædel Skaansel, heller
 end begge Parter end den enes Død,
 maa skal du ikke løbe Storm imod
 dit Fædreland, før du har trampet først, —
 det skal du ikke, — paa din Moders Liv,
 før du føder dig til Verden.

Virgilia.

Og paa mit,
der fødte denne Dreng for at bevare
dit Navn til Efterverdenen.

Marcus.

Mig skal
han ikke træde paa; jeg løber bort,
indtil jeg bliver stor; saa vil jeg slaaes.

Coriolanus.

Den Mand, der ei vil kvindeblød sig tee,
maa ei sit Barns, sin Hustrus Ansigt see. —
For længe har jeg siddet her.

Volumnia.

O, Mei,

forlad os ei saaledes! Hvis vor Bøn
kun sigted til det Maal at frelse Rom
og ødelægge Volskerne, hvis Tjener
du er, saa kunde du bebreide os,
at vi forgiftede din Gre. Mei;
vor Bøn er, at du vil forsones dem;
at Volskerne maa sige: „denne Naade
har vi tilstaaet,” — Romerskøt: „denne
har vi modtaget;” — og paa begge Sider
Enhver med Jubel hilse dig og raabe:
„Vær du velsignet for den Fred, du sluttet!”
Du veed, min store Søn, at Krigens Udsald
er uvist; dette kun er vist: betvinger
du Rom, saa bliver Lønningen, som du høster,
et Navn, der følges af Forhandelser,
saasnart det nævnes; Kroniken vil sige:
„Han var en Helt; men ved sin sidste Daad
udflettet han sin Hæder, lagde øde

til Fædreland; hos Efterslægten lever
 hans Navn i Afsty. — Tal til mig, min Søn!
 Du har jo strængt fulgt Wrens mindste Bud;
 Høisind lignede du Guderne,
 der sprænge Himlens Gab med Tordenbrag
 og lade dog Svovlstøven med et Lyn,
 der splintrer kun en Eg. — Hvi tier du?
 røber du, det sømmer sig en ædel Mand
 at gjemme Had og Nag? — Min Datter, tal!
 Min Graad han agter ei; — tal du, min Dreng;
 maaskee din Barnefnak ham rører meer
 end vore Grunde. — Der er ei i Verden
 nogen Mand, der er sin Moder mere skyldig;
 og lader han mig sladdre her som En,
 der staaer i Gabestoffen. Aldrig har
 du viist din Moder nogen kjærlig Hyldest,
 mens hun, den stakkels Høne, der kun eied
 en ene Kylling, kaldte med sit Kluf
 sig ud til Krig og tryk igjen til Hjemmet,
 med Wre tungt belæst. Kan du sige,
 at jeg har ikke Ret, saa jag mig bort;
 men kan du ei, saa farer du med Svig,
 og Guderne vil straffe dig, fordi
 du nægter mig den Hylping, som en Moder
 og har Fordring paa. — Han vender bort sit Ansyn. —
 Med, Kvinder! lad os gjøre ham tilstamme
 med Knæfald. — Af sit Tilnavn Coriolanus
 og hævmoder han sig, men han hntes ei
 ved vore Bønner. — Med! lad det faae Ende!
 det er det sidste; — nu vil vi gaae hjem
 til Rom og døe blandt vore Venner der. —
 Mei, see dog til os! — denne Dreng, som ikke

kan sige, hvad han vil, men knæler kun
 og løfter sine Hænder som vi Andre,
 han taler for vor Bøn med større Kraft,
 end du har til et Nei. — Rom, lad os gaae!
 En Volsferinde fødte denne Mand;
 sin Hustru har han i Corioli,
 og det er kun et Træs, at dette Barn
 har Vighed med ham. — Giv os Afsked nu;
 jeg tier, til vor Stad gaaer op i Flammer!
 da vil jeg sige dig et lidet Ord.

Coriolanus.

O Moder, Moder!

(griber hendes Hænder og staaer nogen Tid taus.)

O, hvad har du gjort?

See Himlen aabnes; Guderne see ned
 med Latter paa slikt unaturligt Optrin. —
 O, Moder, Moder! du har rundet her
 for Rom en herlig Seier; men, din Søn, —
 tro mig, o tro mig, — ham vil denne Seir
 med megen Fare true, ja med Døden.
 Men komme, hvad der vil! — Aufidius,
 skjøndt jeg kan ikke føre Krig med Fynd,
 saa vil jeg slutte Fred paa gode Vilkaar.
 Aufidius, hvis I var i mit Sted,
 sig, mon I havde lyttet mindre til
 en Moders Bøn? Aufidius, mon I havde
 tilstaaet mindre?

Aufidius.

Jeg var rørt tilvisse.

Coriolanus.

Det tør jeg sværge paa, I var. Ja, Ven,
 en Smaating er det ikke, der kan løffe

Medlidenshedens Taarer af mit Die.

Men raad mig nu, min Ven: hvorledes vil

Jeg have Freden? — Jeg gaaer ei til Rom;

Jeg gaaer med Jer og beder Jer om Bistand

i denne Sag. — O, Moder! o, min Hustru!

Mufidius. (affides.)

Det glæder mig, at Medynk kom med Vren

hos dig i Splid; deraf kan jeg paany

minne fordums Lykke smede mig.

(Kvinderne gjør Tegn til Coriolanus.)

Coriolanus.

Ja strax.

Om vil vi drikke sammen; I skal bringe

et bedre Budskab hjem til Rom end Ord;

paa lige Vilkaar vil vi det besegle.

Rom ind med os; I Kvinder er vel værd,

at Templer bygges Jer. Italiens

og alle Forbundsfællers Sværd tilsammen

vi havde vundet Jer en saadan Fred.

(de gaar.)

Fjerde Scene.

Rom. Forum.

(Menenius og Sicinius komme ind.)

Menenius.

Seer I den fremspringende Kant paa Kapitolium der?
Hvornæsten?

Sicinius.

Ja, hvad den?

Menenius.

Hvis I var istand til at røkke den med Eders lille Fin-
ger, saa er der noget Haab om, at Roms Kvinder kan udvirke

Noget hos ham. — Men jeg siger, der er intet Haab; vorre
 Halse ere dømt og vente kun paa Skarpretteren.

Sicinius.

Er det muligt, at saa kort en Tid kan forvandle et Men-
 nestes Sindelag?

Menenius.

Der er Forskjel paa en Larve og en Sommerfugl, og
 dog har den Sommerfugl været en Larve. Denne Marcius
 er bleven fra et Menneske til en Drage; han har Vinger; han
 er mere end et Kryb.

Sicinius.

Han elskede sin Moder høit.

Menenius.

Mig ogsaa. Men nu kender han ikke sin Moder mere,
 end en otte Aars Hest kender sin. Hans Mine er saa bister,
 at den kan gjøre modne Druer sure. Naar han gaaer, bevæ-
 ger han sig som et Krigstaarn, og Grunden skjælver under
 hans Trin. Han er istand til at gjennemføre et Harnisk med
 sit Blik, og hans Gm er som et glat Lag. Han sidder i sin
 Herlighed som et Billede af Alexander. Hvad han byder,
 det er gjort, idet han byder det. Han fattes ikke Andet i at
 være en Gud end Evighed og en Himmel at throne i.

Sicinius.

Sa, og Barmhertighed, hvis I beskriver ham rigtigt.

Menenius.

Jeg asmaler ham, som han virkelig er. Pas paa,
 hvilken Barmhertighed hans Moder bringer med fra ham;
 der er ikke mere Barmhertighed hos ham end Melt hos en
 Hantiger; det skal nok vor stakkels By faae at føle; — og
 Alt det kan vi takke Jer for.

Sicinius.

Guderne være os naadige!

Menenius.

Nei, i en saadan Sag vil Guderne ikke være os naa-
gige. Da vi forviste ham, brød vi os ikke om dem, og nu,
na han kommer tilbage for at knække Halsen paa os, bryde
vi sig ikke om os.

(Et Bud kommer.)

Budet. (til Sicinius.)

Hvis Livet er Jer kjær, saa fly og skjul Jer;
Folket har grebet Eders Medtribun
og slæber ham omkring; de sværge paa,
hvis ei Roms Kvinder komme hjem med Trøst,
naa skal han lide Døden tommevis.

(Et andet Bud kommer.)

Sicinius.

Hvad Budskab bringer du?

Andet Bud.

Et Glædesbudskab,

et Glædesbudskab! Kvinderne har seiret;
Marcius er borte, Volskerhæren borte;
den større Glædesdag har Rom ei seet,
selv ikke, da Tarquinius blev forjaget.

Sicinius.

Ven, er du vis paa dette? ganske vis?

Budet.

Saa vis, som jeg er vis paa Solens Flamme;
hvor har I været henne, at I tvivler
om det? saa voldsomt strømmer Vinterfloden
rei gennem Broens Buer frem, som nu
det glade Folk igjennem Porten. — Hør!

(Trompeter, Hoboer, Trommer og Jubelraab.)

Trompeter, Horn og Strængeleg og Fløiter,

Cymbler og Trommer, Folkets Jubelraab
faaer Solen til at dandse. Hør!

(Raab udenfor.)

Menenius.

Det Budskab

er godt! jeg vil gaae Fruerne imøde.
Volumnia, ja hun er værd en Stad fuld
af Konsuler, Patricier, Senatorer,
dertil et Hav og Land fuldt af Tribuner
som Jer. — Naa, I har bedet godt idag;
endnu imorges var titusinde
af Eders Struber knap en Penning værd.
Hør, hvor de juble!

(Musik og Glædesraab.)

Sicinius.

Guderne velsigne

dig for dit Budskab. Lad mig takke dig.

Budet.

Vi Alle, Herre, har stor Grund til Tak.

Sicinius.

Er de alt nær ved Staden?

Budet.

Tæt ved Porten.

Sicinius.

Saa lad os møde dem og juble med.

(Volumnia og de andre Kvinder komme ind ledsagede af Senatorer og Folk; de gaae over Skuepladsen.)

Første Senator.

See her vor Skytzgubinde, Romas Liv!

Lad Folket samle sig; tak Guderne!

tænd høie Glædesblus, strø Blomster for dem,
og overdøv det Strig, som landsforviste

den ædle Marcius. Kald ham tilbage
 med Eders Velkomsthilsen til hans Moder.
 Raab: Hil Jer, ædle Fruer, og Velkommen!

Alle.

Hil Jer, I ædle Fruer, og Velkommen;
 (Fanfære af Trommer og Trompeter. Alle gaae.)

Femte Scene.

Antium. En offentlig Plads.

(Tullus Aufidius kommer ind med Følge.)

Aufidius.

Gaa hen og meld til Raadet, jeg er her,
 og giv dem dette Brev; naar de har læst det,
 ma bed dem møde mig paa Torvet; der
 vil jeg i deres og i Folkets Paahør
 re vise, hvad jeg skrev. Den Skyldige
 trog nylig ind ad Stadens Port og agter
 at træde frem for Folket i det Raab
 at rense sig med Ord. — Nu gaa!

(Nogle af Følget gaae.)

(Nogle Sammensvorne komme ind.)

Velkommen!

Første Sammensvorne.

Hvor gaaer det Jer, Feltherre?

Aufidius.

Som en Mand,

der blev forgiftet af sin egen Gave
 og myrdet af sin Gudhed.

Anden Sammensvorne.

Ædle Herre;

hvis end I har den samme Plan, hvortil

I ønskede vor Hjælp, saa vil vi redde

Jer ud af denne Fare.

Aufidius.

Jeg er uvis;

vi maa gaae frem, som Folkets Stemning er.

Tredie Sammensvorne.

Mens der er Strid imellem Jer, staaer Folket
tvivlsraadigt; men er først den Gne falden,
saa faaer den Anden Arven hel.

Aufidius.

Det veed jeg,

og til det Slag, jeg føre vil imod ham,
har jeg fuldgjældig Grund. Jeg hæved ham
og borged for hans Trostid med min Ære.
Saaledes steg han, og han vandede
sin friske Plantning nu med Smigrens Dugg,
forsørte mine Venner og betvang
sit Sind, der forhen altid var bejendt
som haardt, ustyrligt, trodsigt.

Tredie Sammensvorne.

Ja, hans Hovmod

ved Konsulvalget, som han jo gif glip af,
fordi han ikke kunde bøie sig, —

Aufidius.

Det var just det, jeg vilde sagt. Landsflygtig
for denne Hovmod kom han til min Arne
og rakte frem sin Strube for min Kniv.
Jeg modtog ham, bød ham Staldbroderskab,
gav efter for hans Duster, lod ham vælge
af mine Rækker mine gjæveste
og bedste Mænd til Fremme for hans Formaal;
jeg tjente selv hans Planer, hjalp ham til
at samle sig det Ry, som han tilsidst
beholdt alene selv. Ja jeg var stolt af

den Uret, jeg mig gjorde selv, — indtil
 jeg syntes ei hans Ege, men hans Tjener,
 og fik til Løn en fornem naadig Mine,
 som om jeg var hans Leiesvend.

Første Sammenførte.

Ja, Herre,

det undred hele Hæren; og nu sidst,
 da Rom var bundet, og vi vented Bytte
 af saavelsom Hæder, —

Mufidius.

Det er Sagen. Derfor

vil jeg nu spænde mod ham hver en Sene.

For nogle Draaber Kvindegraad, — en Vare
 af saa godt Kjøb som en Løgn, — har han jo solgt
 det Blod og Sved, vort store Tog har kostet; —
 og derfor skal han døe, og ved hans Fald
 jeg hæver mig igjen. — Men hør!

(Trommer og Trompeter, Jubelraab.)

Første Sammenførte.

J drog

i Fædrestanden ind et Postbud lig,
 og ingen Velkomsthilsen modtog Jer;
 nu kommer han, og Larmen sprænger Himlen.

Anden Sammenførte.

Og fromme Taaber, de, hvis Børn han dræbte,
 de raabe deres usle Struber hæse
 til Vre for ham.

Tredie Sammenførte.

Jer det baaded mest

om, før han kom til Orde, og hans Tale

bevæged Folkets Sind, J lod ham føle

Jert Sværd, — og vi vil staae Jer bi dertil;

naar han er falden, og I selv er Dødt
for hans Beretning, gaaer hans Forsvarsgrunde
i Graven med ham selv.

Aufidius.

Tal ikke mere;

der kommer Raadet.

(Senatorene komme ind.)

Senatorerne.

Vær velkommen hjem.

Aufidius.

Det har jeg ei fortjent; men, ædle Herrer,
har I opmærksomt læst, hvad jeg har skrevet?

Senatorerne.

Ja.

Første Senator.

Og det har bedrøvet os at høre.

Hvad først han havde feilet, kunde let
udsones, troer jeg; men at ende der, hvor
han burde just begynde, — stjælte bort
vort Felttogs Frugt, — til Vederlag os byde
vor egen Udgift kun, — indgaae Forlig
med de Betvungne: det var uforsvarligt.

Aufidius.

Han nærmer sig; nu skal I høre ham.

(Coriolanus kommer ind med Trommer og Faner; en Skare Borgere
følger ham.)

Coriolanus.

Hil, ædle Herrer! Jeg er vendt tilbage
som Eders Krigsmand, ikke mere smittet
af Kjærlighed til Rom, mit Fædreland,
end da jeg drog afsted, men altid lydig
mod Eders høie Bud. Det skal I vide,

at Held har fulgt mig paa min Færd, og jeg
 har ført paa blodig Bane Eders Krig
 til Romas Porte. Byttet overveier
 meer end en Trediedel Omkostningen
 ved denne Krig. Vi har nu sluttet Fred
 med ikke mindre Hæder for Jer Vølffer
 end Skam for Rom; jeg overgiver Jer
 Forliget her med Konsulernes Navne
 og Adelsens, samt med Senatets Segl.

Aufidius.

Høiædle Senatorer, læs det ikke;
 sammen sig til den Forræder, at han høiligt
 har misbrugt Eders Magt.

Coriolanus.

Hvordan? Forræder?

Aufidius.

Sa, Marcius, Forræder!

Coriolanus.

Marcius?

Aufidius.

Sa, Marcius, Cajus Marcius; — troer du da,
 at jeg vil hædre dig med dette Navn,
 det stjaalne Tilnavn fra Corioli?

S, Stadens Høvdinge og Edle, troløst

har han forraadt det Hverv, I har betroet ham,
 og stjælet bort for nogle salte Draaber

Rom, Eders Stad, jeg siger Eders Stad,
 til Hustru og til Moder; — Ed og Løfte,

at det brød han som en raaden Silkesnor,

og aldrig kaldte han et Krigsraad sammen;

men ved sin Ammes Taarer tuded han

og fraaled Eders Seier bort; — Smaadrenge

blev skamfulde derved, og tappre Mænd
saae til hverandre med Forundring.

Coriolanus.

Mars!

du hører det?

Mufidius.

Nævn ikke Gudens Navn,
du Flæbedreng!

Coriolanus.

Ha!

Første Senator.

Ifke mere nu!

Coriolanus.

Uhyre Løgner! du har gjort mit Hjerte
for stort til at faae Plads i Barmen. — Dreng! —
Du Riding! — Tilgiv mig, I ædle Herrer!
det er den første Gang, jeg bliver tvungen
til Skjældsord. Eders Dom, høiædle Herrer,
maa ramme denne Kjoters Løgn. Hans Hjerte
vil vidne mod ham selv, — thi han er mærket
af mine Hug, og til sin Dødsdag maa
han bære mine Slag, — at han har løiet.

Første Senator.

Di stille, begge; hør, hvad jeg vil sige.

Coriolanus.

Hug mig i Stykker, Vølfer! Mænd og Børn!
lad Eders Dolke vædes i mit Blod! —
Dreng? — Falske Hund! Hvis Eders Krønike
sandsfærdigt skreven er, saa staaer der jo,
at jeg som Ornen i et Dueslag
ser Vølfer plukket i Corioli,
og det alene. — Dreng! —

Aufidius.

I ædle Herrer,

Skal denne Præler frækt Jer minde om
sin blinde Lykke, som var Eders Skam,
og det for Eders Dine her og Dren?

De Sammensvorne.

Det skal han døe for!

Folket. (i Munden paa hverandre.)

Ja! slid ham i Stykker

paa Stedet! — Han har dræbt min Søn! — Min Datter! —
min Frænde Marcus har han dræbt! — Min Fader!

Anden Senator.

Vær stille! tys! brug ingen Vold! vær stille!

Han er en ædel Mand; hans Rygte favner
den vide Jordens Kreds. Hans sidste Brøde
mod os skal lovligt dømmes. — Holdt, Aufidius!
bryd ikke Freden!

Coriolanus.

Harde jeg ham blot

med sex som han, ja med hans hele Slægt,
hvor jeg min gode Klinge kunde bruge. —

Aufidius.

Du frække Riding!

De Sammensvorne.

Dræb ham! dræb ham! dræb ham!

(Aufidius og de Sammensvorne drage Sværdene og støder Corio-
lanus ned. Aufidius træder op paa hans Pig.)

Senatorerne.

Holdt! holdt! holdt! holdt!

Aufidius.

I ædle Herrer, hør mig!

Første Senator.

O, Tullus!

Anden Senator.

Du har øvet der en Gjerning,
som Manddom vil begræde.

Tredie Senator.

Træd ei paa ham!

Vær stille, Folk! stik Eders Sværd i Skeden!

Aufidius.

J gode Herrer, naar J har erfaret, —
hvad ei var muligt i den Bredestorm,
som han har fremkaldt selv, — den store Fare,
som den Mandes Liv har voldet Jer, saa vil
J glædes ved, at han er død og borte.
Hvis det behager Jer at støvne mig
for Eders Raad, saa skal jeg der bevise,
at jeg har tjent Jer trofast, — eller lide
den værste Straf.

Første Senator.

Vær dette Vig herfra;

følg ham med Sorg og med saamegen Hæder
som noget ædelt Vig, der af Herolden
blev fulgt til Graven.

Anden Senator.

Hans Ustyrlighed

formilder for en Del Aufidius, Brøde;
vi vil fortolke Alting til det bedste.

Aufidius.

Min Harm er spunden; Sorgen griber mig. —
Saa løst ham op; tre af de bedste Krigsmænd
skal hjælpe mig; selv er jeg Fjerdemand.
Rør Trommen! lad den tale Sorgens Sprog;

af fænt Eders Landsfer. Skjøndt i denne Stad
 Han Mangen har til Enke gjort og barnløs,
 som end idag begræder hans Bedrift,
 Hans Grav dog smykket skal med Vrens Skrift. —
 Hjælp mig.

(Coriolanus' Lig bæres ud under Sörgemusik.)

Anmærkninger.

Stykkets historiske Stof har Shakspeare taget af Plu-
 tarch, hvoraaf der paa hans Tid fandtes en engelsk Oversættelse.
 I alt Væsenligt har Digteren fulgt Historien nøiagtigt. De
 Ana kronismer, der af og til forekomme, ere enten aldeles lige-
 gyldige, (f. Ex. S. 75, hvor Publius, Quintus og Censori-
 nus ved en Misforstaaelse nævnes blandt Coriolanus' Forfæ-
 dre, medens de hørte til hans Efterkommere), eller forsætlige,
 f. Ex. naar han lader Coriolanus søge Consulembedet paa en
 Maade, som tilhører en langt senere Tid, men hvorved der
 er vundet en ypperlig Leilighed til at lade Karakteren vise sig.

S. 29. „Pjaltestads, som Bødlen vilde begrave med dens
 Giermand“. — Det var Skik i Middelalderen, at den
 Henrettedes Klæder tilhørte Bøddelen.

— 44. „De Poser, I har paa Eders Ryg“. — Hentyd-
 ning til den bekjendte allegoriske Fabel om de to Poser,
 Menneftet har at bære, den ene paa Brystet, indehol-
 dende hans Næstes Lyder, den anden paa Ryggen, in-
 deholdende hans egne.

- S. 45. „Landkortet over min Mikrokosmos“. — 3: det t
 Billede af Verden, som jeg bærer i mig, og som er ud-
 trykt i mit Ansigt.
- 62. „Jeg kan ei pynte mig som Kandidat“. — Det
 var Skik i Rom, at de, der fremstillede sig for Folket t
 for at vælges til de høie Statsembeder, bære en skin-
 nende hvid Toga, hvoraf Kandidatnavnet har sin Op-
 rindelse.
- 89. „Bring flux ham til Tarpeias Fjeld“. — I Roms s
 ældre Tid omtales det som Straf for Høiforræderi at t
 styrtes ned fra den tarpeiiske Klippe.
- 113. „En ensom Drage lig“. — Lindormen opholdt sig g
 efter Folketroen paa øde Steder.
- 139. „Som Hercules, der ryfter ned de gule Frugter“. .
 — Hentydning til Hesperidernes gyldne Æbler, som r
 Hercules skulde bortføre.
- 174. „Som noget ædelt Lig, der af Herolden blev fulgt t
 til Graven“. — I England er det endnu Skik, at ved o
 fyrstelige Personers Ligbegjængelse aabnes Toget af en r
 Herold.
-

Toissingerne.

Personer.

Solinus, Hertug af Ephesus.

Negeon, en Kjøbmand fra Syrakus.

Antipholus fra Ephesus, }
Antipholus fra Syrakus, } Negeons Sønner, Tvillinger.

Dromio fra Ephesus, }
Dromio fra Syrakus, } Tvillinger, de to Antipholers Tjenere.

Balthasar, en Kjøbmand.

Angelo, en Guldsmed.

En Kjøbmand, Ven af Antipholus fra Syrakus.

En anden Kjøbmand.

Nap, Skolemester.

Nemilia, Negeons Hustru.

Adriana, Antipholus fra Ephesus' Hustru.

Luciana, hendes Søster.

Lucia, Adrianas Tjenestepige.

En Hetære.

En Fangevogter, Retsbetjente o. Fl.

Handlingen foregaaer i Ephesus.

Første Act.

Første Scene.

En Sal i Hertugens Slot.

(Hertugen, Negeon, en Fangevogter, Retsbetjente og Følge
komme ind.)

Negeon.

Bliv ved, Solinus, arbeid paa min Død;
Hvornår Dødsdom ender al min Sorg og Nød.

Hertugen.

Træt ikke længer, Syrakuser Kjøbmand;

Jeg vil ei af Partisthed bryde Loven.

Det Had og Fjendskab, som er nylig udbrudt

mod Eders Hertugs ondskabsfulde Bold

mod Kjøbmænd, vore hæderlige Landsmænd, —

kom, da de savned Guld til Løsepenge,

med deres Blod hans haarde Lov besegled, —

soet fjerner fra vort strænge Blik al Medynk.

Thi siden denne dødelige Tvedragt

kom mellem Eders fjendste Folk og os,

er det høitideligt ved Lov besluttet

af Syrakuserne saavel som os,

at ingen Handel meer maa finde Sted

mellem de fjendste Stæder; — ydermere,

hvis Nogen født i Ephesus sig viser

paa Marked eller Torv i Syrakus,

som og, hvis Nogen født i Syrakus
til Havnen kommer her i Ephesus,
saa døer han, og til Hertugen hjemfalder
hans Gods, hvis ei han tusind Mark betaler
i Lovmaalsbøder og i Løsepenge.
Hvor høit nu end din Glendom vurderes,
den løber dog ei op til hundred Mark,
og derfor er du dødsdømt efter Loven.

Megeon.

Det er min Trøst, at, skeer det, som I bød,
med Aftensolen endes da min Nød.

Hertugen.

Nu Syrakuser, sig os da i Korthed,
af hvilken Grund du har forladt din Hjemstavn,
og hvorfor du kom hid til Ephesus.

Megeon.

Jeg veed ei noget Hvert saa tungt som dette,
at sige min usigelige Sorg.

Dog, — for at Verden nu skal faae at vide,
at Faderkjerlighed, ei skjændig Udaad
har voldt min Død, — saa vil jeg da fortælle,
saa vidt min Sorg tillader. Jeg er født
i Syrakus; der ægted jeg en Kvinde;
hun kunde været lykkelig, hvis jeg
ei havde været, — lykkelig ved mig,
hvis ei os Skjæbnen havde været ond;
med hende levede jeg glad; vor Rigdom
tog til ved mangen heldig Fart, jeg gjorde
til Epidamnus. Men min Fættor døde;
og Frygten for mit Gods, der stod paa Spil,
udrev mig af min Hustrus ømme Favn.
Sex Maanedes var knap Skilsmissten gammel,

affør hun, — endstjøndt hun næsten segned under
 den søde Dom, som Kvinderne maa bære, —
 var færdig til at følge mig, og snart
 kom hun i god Behold til mig. Ei længe
 hun havde været der, saa blev hun signet
 med Moderglæde ved to raske Sønner;
 og sælsomt nok, saa lignede de hinanden,
 at kun ved Navn de kunde stilles ad.
 Den samme Stund blev i det samme Herberg
 en stakkels, fattig Kvinde just forløst
 med Tvillinger, to Dreng, begge lige.
 Forældrene var dybt i Nød og Trang;
 jeg købte Drengene, og drog dem op
 til Tjenere for mine Børn. Min Hustru,
 ei lidet stolt af sine tvende Dreng,
 drev daglig paa vor Hjemfart. Mod min Villie
 jeg søied hendes Bøn. — Al, meer end tidsnok
 kom vi ombord! En Mil vi havde seilet
 fra Epidamnus, førend Havets Dyb,
 der altid er en lydig Træl for Vinden,
 gav noget Sørgevarsel om vort Banheld.
 Men meget længer vared ei vort Haab;
 det svage Lys, som Himlen stjænted, gav
 kun vore bange Hjerter rædsom Visshed
 om snarlig Død; — selv havde jeg den hilst
 med Glæde; men min Hustrus bittre Graad, —
 hun græd for, hvad hun saae der maatte komme, —
 og begge mine søde Smaabørns Rlynken, —
 de græd paa Barneviss, stjøndt de forstod
 ei Faren, — tvang mig til at søge Livsfrist
 for dem og mig; ei Andet var at gjøre.
 I Baaden søgte vore Sømænd Redning

og efterlod os Skibet synkesærdigt.
 Min Hustru, som var mest bekymret for
 den senest fødte, havde bundet ham
 fast til en lille Nødmast, saadan som
 man har tilspøes beredt til Stormens Tid;
 en af det andet Tvillingpar var bunden
 til ham; jeg havde sørget for de andre
 paa samme Vis. Da nu vi havde sørget
 for vore Smaa, bandt hun og jeg os selv
 til Mastens Ender fast, med Diet fæstet
 paa dem, ved hvem vor Kjærlighed var fæstet,
 og flydende med Strømmen drev vi frem
 henad Korinthus til, saa tyktes vi.
 Da Solen endelig saae ned til Jorden
 og spredte Taagen ad, der var vor Fjende,
 blev Havet roligt ved dens hulde Lys,
 og i det Fjerne fik vi Die paa
 to Skibe, der holdt ned mod os, det ene
 fra Epidaurus, fra Korinth det andet;
 men før det kom, — og lad mig tie nu!
 slut fra det forrige til det, som kommer.

Hertugen.

Nei, gamle Mand, bliv ved; jeg kan dog ynkes,
 skjøndt ei benaade.

Ageon.

Havde Guderne

gjort det, saa havde jeg nu ikke kaldt dem
 med Rette ubarmhjertige mod os,
 thi førend begge Skibe kom hinanden
 paa to Mil nær, traf vi et vældigt Stjær;
 det tørned vi saa svært imod, at Skibet,
 vor Hjælp i Nøden, brast itu paa Midten,

og mens os Skjæbnen uretsfærdigt stilte,
 lod den os hver beholde ligemeget
 at glædes over og at sørge ved.

Min stakkels Hustrus Del, der syntes tynget
 med mindre Vægt, stjødte ei med mindre Sorg,
 blev dreven mere rast afsted af Vinden,
 og i mit Paasyn hjerpedes de tre
 af et corinthisk Fisterfartoi, troer jeg;
 omsider tog det andet Skib os op,
 og da de hørte, hvem de havde frelst,
 modtog de hjælpsomt de stibbrudne Gjæster;
 fra Fisterne de havde taget Byttet,
 hvis deres Skup ei havde seilet langsomt;
 og derfor vendte de nu Farten hjemad. —
 Nu har I hørt, hvordan jeg stilletes fra
 min Lykke, og kun lever ved et Vanheld
 for at fortælle dette Sorgens Sagn.

Hertugen.

For deres Skyld, hvem nu du sørger over,
 vis mig den Gunst udsørligt at fortælle,
 hvad dig og dem er hændt til denne Stund.

Megeon.

Min yngste Dreng og dog min ældste Sorg,
 fik Lyk, da han var atten Aar, at søge
 sin Broder op og tryglede mig om,
 at med sin Træl, — der ved den samme Skjæbne
 sin Broder misted men beholdt hans Navn, —
 han maatte drage ud og søge ham.
 Af Kjærlighed til den, jeg længtes efter,
 jeg satte den, jeg elskede, paa Spil. —
 Fem Somre har i hele Grækenland
 og trindt omkring i Asien jeg strøiset;

jeg kom til Ephesus nu paa min Hjemvei,
 haabløs, men for at have søgt paa dette
 som paa hvert Sted, der huser Menneſter.
 Her faaer nu Livets Eventyr vel Ende;
 men gjerne døde jeg, naar paa min Vandring
 jeg havde ſikkert fundet, at de leve.

Hertugen.

Ulykkelige Mand, af Skjæbnens Dom
 betyngtet med det grueligſte Baneheld!
 tro mig, hvis ei det ſtred imod vor Lov,
 imod min Ed, min Værdighed, min Krone,
 ſom Tyrſten ei tør frænke, om han vilde,
 mit Hjerte vilde være Talsmand for dig;
 men omendſkjøndt du har forbrudt dit Liv,
 og fældet Dom ei kan tilbagefaldes
 uden til Skam og Afbræk for vor Ære,
 vil jeg dog viſe dig den Gunſt, jeg kan:
 thi ſtænker jeg dig, Kjøbmand, denne Dag,
 at du kan ſøge Hjælp hos hjælpsom Godhed.
 Prøv, om du Venner har i Ephesus;
 tig eller laan, og kan du reiſe Summen,
 ſaa lev; hvis ikke, er din Dødsdom fældet. —
 Bevogt ham, Slutter!

Fangevogteren.

Det ſkal ſtee, min Herre.

Negeon.

Haabløs og hjælpeløs Negeon gaaer;
 en Galgenfriſt er al den Hjælp, han faaer.

(Alle gaae.)

Anden Scene.

Et Torv.

(Antipholus og Dromio fra Syrakus komme ind med en Kjøbmand.)

Kjøbmanden.

Og derfor sig, I er fra Epidamnus;
thi ellers bliver Eders Guds beslaglagt.

Der blev en Syrakuser Kjøbmand fængslet

endnu idag, fordi han kom hertil,

og da han ikke kan løstjæbe sig,

saa maa han efter Stadens Love døe,

før Solen synker træet i Vester ned. —

Her er det Guld, I gav mig at bevare.

(giver ham en Pung.)

Antipholus. (til Dromio.)

Gaa, bring det til Centauren, hvor vi boe,

og vent der, Dromio, indtil jeg kommer.

En Time er der vel til Spisetid;

imidlertid seer jeg mig om i Byen,

gaaer om i Kjøbmandsboderne, betragter

dens Bygninger, og vender saa tilbage

og sover i mit Herberg; thi af Reisen

er jeg hel stiv og træet. — Nu gaa din Vej.

Dromio.

Naa, Mangen tog Jer vel paa Ordet, Herre,

og gif for Alvor med saa god en Skat!

(gaaer.)

Antipholus.

En trofast Svend, min Herre, som hel ofte,

naar Sorg og Mismod tynged paa mit Hjerte,

har lettet med sin muntre Skjemt mit Sind. —

Nu, vil I gaae med mig omkring i Staden

og derpaa spise hos mig i mit Herberg?

Kjøbmanden.

Jeg er alt budt til Gæst af nogle Kjøbmænd,
 hos hvem jeg haaber god Fortjeneste;
 undskyld mig; jeg skal siden møde Jer
 paa Torvet, Kloffen fem, om I behager,
 og blive hos Jer indtil Sengetid; —
 nu kalde mine Sysler mig herfra.

Antipholus.

Farvel saalænge; jeg vil tumle mig
 paa egen Haand og see mig om i Byen.

Kjøbmanden.

Jeg ønsker, I maa finde Jer tilfreds.

(gaaer.)

Antipholus.

Den, som Tilfredshed ønsker mig, han ønsker
 mig Noget, som jeg aldrig naaer. Jeg er
 i Verden som en Draabe Vand, der leder
 i Verdenshavet om en anden Draabe;
 den styrter ud og vil sin Mage finde,
 og i sin Torsten maa den selv forsvinde.
 Saaledes, mens en Moder og en Broder
 jeg søger, taber jeg mig selv, jeg Arme.

(Dromio fra Ephesus kommer ind.)

Der kommer han, som er mit Livs Kalender; —
 hvor gik det til, du kom saa snart igjen?

Dromio fra Ephesus.

Saa snart igjen? sig heller „kom saa sent“.

Kapunen bliver brændt, og Grisen falder
 fra Spiddet. Kloffen har jo slaaet Tolv,
 og paa min Kinde har Fruen slaaet Et;
 hun er saa hed, for Maden bliver kold;
 den bliver kold, fordi I bliver borte;

Vi bliver borte, for I er ei sulten;
 Vi er ei sulten, for I har spist Frokost.
 Vi, som har baade Bøn og Faste prøvet,
 Vi maa nu bøde for, at I har tøvet.

Antipholus.

Spar dine Lunger, Knægt, og sig mig nu,
 Hvor har du gjort af Pengene, jeg gav dig?
 Vi er i fremmed Land; hvor kan du slippe
 Højsaa stor en Sum ud af dit eget Væрге?

Dromio fra Ephesus.

Den Rigsort, som jeg fik af Jer i Onsdags
 titil Sadelmageren for Fruens Svandsrem?
 Den har jeg ikke; Sadelmagren fik den.

Antipholus.

Nu er jeg ikke oplagt til at skjæmte;
 sig uden Fias, hvor har du Pengene?

Dromio f. Eph.

Nei Herre, glem den Spøg til Middagsbordet;
 min Frue sendte mig som Extrapost
 Herhid til Jer; men naar jeg kommer hjem,
 og gør hun mig nok til Dørpost og noterer,
 hvad I er skyldig, paa min Pandebraast.
 Jeg synes, Eders Mave maatte være,
 som min, et Uhr, der slog Jer hjem uhentet.

Antipholus.

Naar, Dromio, din Skjæmt er hel utidig;
 og glem du den til en mere lystig Time.
 Hvor er det Guld, jeg gav dig i Forvaring?

Dromio f. Eph.

Mig, Herre? jeg fik intet Guld af Jer.

Antipholus.

Naa, Skjelm, hør op med dette Gjæfferi
og sig, hvordan du har dit Grind røgtet.

Dromio f. Eph.

Mit Grind var at hente Jer fra Torvet
hjem til Jert Hus, til Phoenix, for at spise.
Fruen og hendes Søster venter Jer.

Antipholus.

Saa sandt jeg er en Christen, svar mig strax,
paa hvilket sikkert Sted er Guldet gjemt?
hvis ikke knubser jeg dit Narresjæs,
der driver Gjæk, naar jeg er ilde stemt.
Hvor er de tusind Mark, du fik af mig,
klingende Mønt?

Dromio f. Eph.

Klingende Mønt, det fik jeg
af Jer jo stundom paa min Bandedræft,
og paa min Ryg af Fruen; men det løber
dog ikke op til tusind Mark ialt.
Hvis jeg betalte Jer med samme Mønt,
saa tog I knap taalmodig derimod.

Antipholus.

Din Frue? hvem er da din Frue, Slynge?

Dromio f. Eph.

Oh, Eders Naades Hustru, hun i Phoenix,
min Frue, hun, som sidder nu og faster,
indtil I kommer hjem til Middagsbordet,
og beder Jer at komme snart tilbords.

Antipholus.

Hvad? gjør du Nar ad mig i mine Dine,
Skøndt jeg forbød det? Skurk! der har du det!

(slaaer ham.)

Dromio f. Eph.

Hvor Guds Skyld, Herre! hvad er Ederes Mening?

Hvis I vil bruge Næverne, saa vil

jeg bruge mine Ben.

(løber ud.)

Antipholus.

Saa sandt jeg lever,

Har ikke Nogen ved en listig Streg

fraløstet Slynghen alle mine Penge!

Man siger, denne By er fuld af Blændværk,

af rappe Gjøglere, der skuffe Diet,

af Sortekunstnere, der daare Sindet,

af mordlystne Hæder, som forgjøre Kroppen,

af forklædte Kjeltringer, Markstrigere,

og den Slags Folk, der Fribrev har paa Synden;

Hvis det er saa, vil jeg desfor hersfra.

Nu vil jeg søge Trællen i min Bolig;

for mine Penge er jeg ikke rolig.

(gaaer.)

Anden Act.

Første Scene.

Et Torv.

(Adriana og Luciana komme ind.)

Adriana.

Min Husbond bliver borte, Trællen med,

som jeg saa skyndsomt sendte efter ham.

Klokken maa være To nu, Luciana.

Luciana.

Maaskee han er indbudet af en Kjøbmand
og gaaet til et Gjæstebud fra Torvet.
Kom, Søster, nu tilbords; vær ikke vranten;
en Mand maa raade for sin Frihed; Tiden
er hans Beherster; som hans Tid er til,
gaaer han og kommer. Vær taalmodig, Søster.

Adriana.

Tilkommer Frihed mere Mand end Kvinde?

Luciana.

Hans Dont er uden Døre, hendes inde.

Adriana.

Var jeg mig ad som han, saa blev han vred.

Luciana.

Han er din Willies Tøile, som du veed.

Adriana.

At lystre Tøilen er et Ujels Sag.

Luciana.

Gjenstridig Frihed rammer Svøbens Slag.
Hvert Kreatur, som under Himlen boer,
maa bære Baand, i Hav, i Luft, paa Jord;
Dyr, Fiske, Fugle bøie sig for Hannen
og lyde tro hans Herrebud; — men Manden,
Guddommen mere nær, en Hersker over
den vide Jord og Havets vilde Bover,
med Sjæl og med Forstandens Kraft begavet,
i Rang høit over Fugl og Fisk i Havet, —
han skal som Herre over Kvinden hyde:
saa lad din Willie da hans Bud adlyde.

Adriana.

Men selv du Ugtestandens Trældom flyer?

Luciana.

Mei, det er iffun dens Bespær, jeg stjer.

Adriana.

Men blev du gift, du vilde Naget bære?

Luciana.

Worst vil jeg Lydighed, saa Elstov lære.

Adriana.

Men, hvis din Mand gaaer bort, — Gud veed, hvorhen?

Luciana.

Jeg venter, til han kommer hjem igjen.

Adriana.

Taalmod er let for den, som ei opirres;

uden kan vel være from, som aldrig tirres.

Maar sig en Stakkels vaander ved sin Plage,
atstrax hedder det: „vær rolig, stands din Klage“;

men lyngedes vi selv af samme Nød,

end stærkere maaskee vor Jammer lød.

Du, som har ingen grusom Mand, min Søster,

med hjælpeløs Taalmodighed mig trøster;

men faaer du først det samme Kors som jeg,

paa gaaer din Tossetaalmod nok sin Ve.

Luciana.

Jeg gifter mig til et Forsøg. — See der

ioin Tjener; nu er vist din Husbond nær.

(Dromio fra Ephesus kommer ind.)

Adriana.

Maa, fik du saa din sene Herre fat?

Dromio fra Ephesus.

Mei, han fik fat paa mig med begge Hænder,

som begge mine Øren kan bevidne.

Adriana.

Sig, har du talt med ham? sit du Bæsteb
om, hvad hans Mening er?

Dromio f. Eph.

Sa vist; han skrev
sin Mening paa mit Dre; men han skriver
en bansat Haand; den falder Pokkers tung.

Luciana.

Talte han saa tvetydigt, at du ikke kunde mærke, hvad
hans Mening var?

Dromio f. Eph.

Nei, han slog saa ligeslem, at jeg altfor godt kunde
mærke hans Slag; og dog paa en Maade saa tvetydigt, at
det var svært nok.

Adriana.

Men sig mig, agter han at komme hjem? —
Jo, han er rigtig venlig mod sin Hustru!

Dromio f. Eph.

O, Frue, han er som en Tyr saa gal.

Adriana.

Du Slynge, som en Tyr?

Dromio f. Eph.

Seg mener ikke,
at han har Horn; men bindegale, det er han.
Jeg bad ham om at komme hjem til Middag;
han kræved mig for tusind Mark i Guld.

„Kom saa tilbords,“ sa'e jeg. — „Mit Guld!“ sa'e han. —

„Stegen bli'r brændt,“ sa'e jeg. — „Mit Guld!“ sa'e han. —

„Gaaer I saa hjem?“ sa'e jeg. — „Mit Guld!“ sa'e han;

„hvor er de tusind Mark, jeg gav dig, Skurk?“ —

„Gripen er brændt,“ sa'e jeg. — „Mit Guld!“ sa'e han. —

„Frue, —“ sa'e jeg. — „Til Helved med din Frue!

"Jeg kjender ingen Frue; Fanden tage
din Frue!"

Luciana.

Sagde hvem?

Dromio f. Eph.

Min Husbond, Froken.

"Jeg kjender Intet," sagde han, "til Hus,
til Hustru eller Frue." — Nu nok sagt,
det Grinde, jeg skulde bragt med Munden,
det bærer jeg nu, Tak see ham, paa Ryggen;
Hithi, fort at melde, han mørbanket mig.

Adriana.

Gaa strax igjen, du Træl, og hent ham hjem.

Dromio f. Eph.

Gaa strax igjen og atter prygles hjem?
Hvor Himlens Skyld send dog et andet Bud.

Adriana.

Gaa, ellers faaer du snart en stribet Ryg.

Dromio f. Eph.

De Striber krydser han med andre Striber;
Jeg gjør mig til en forsbetegnet Helgen.

Adriana.

Gaa, Sladderhank, og hent din Herre hjem.

Dromio f. Eph.

Er jeg saa rund, saa nem at trille med,
som en Bolt jeg kaster mig omkring?
Jeg sparker mig til ham, og han herhid;
O betræk mig med Læder, skal jeg holde dette Slid.

(gaaer.)

Luciana.

Hvor dit Ansigt skjæmmes af din Harm.

Adriana.

Nu aabne for en Trille sig hans Arme,
 mens her jeg for et Østovsblik har sukket. —
 Har Alderdommen Skjønhedsrosen plukket
 af mine Kinder? hvem har Skylden? han.
 Kan jeg ei tale smukt og med Forstand?
 Hvis Talens lette Bid er mig berøvet,
 hans Barstthed, haard som Sten, har den jo sløvet.
 Mon deres Klæders Pragt hans Sind besnærer?
 Jeg har ei Skyld, han selv jo Nøglen bærer.
 Hvor du Ruiner i min Skjønhed finder, —
 han har forvoldt det; hvis min Ynde svinder,
 er Skylden hans. Min Glands igjen jeg sit,
 hvis han kun stjænked mig et Solstinsblik.
 Men han, den vilde Hjort, af Hegnet rømt,
 gaaer ude; jeg er kun hans Bid paa Skrømt.

Luciana.

Selvmartrende Skinsyge! — jag den bort!

Adriana.

Kun sløve Daarer taale sli­g en Tort.
 Jeg veed, han har til Andre vendt sin Hu;
 thi hvorfor er han ellers borte nu?
 En Kjæde loved han mig, veed du jo; —
 Gid kun det var i sli­g, han brød sin Tro,
 naar han sit Favnetag mig undte blot! —
 En Edelsten, indfattet nok saa godt,
 kan miste Glandsen; Guldet selv kan slides,
 naar altfor tidt og altfor stærkt det gnides;
 og ingen Mand paa Hæder er saa rig,
 at den jo stæmmes kan ved Løgn og Svig.
 Kan ei min Skjøn­hed længer ham behage,
 skal Næsten døe med mig i Graad og Klage.

Luciana.

Hvor dog en flinshg Daare kan sig plage!

(de gaae.)

Anden Scene.

Samme Steds.

(Antipholus fra Syrakus kommer ind.)

Antipholus.

Det Guld, jeg gav til Dromio, er gjemt
 trygt i Centauren, og den brave Træl
 er gaaet ud for at opsoge mig.

Alt vel betænkt, og efter Værtens Udsagn,
 kan jeg umuligt have talt med Dromio
 fra den Tid, jeg har sendt ham hjem. — Der er han.

(Dromio fra Syrakus kommer ind.)

Na, Anægt, gif saa dit faade Lune over?

Driv Gjæf igjen, hvis du har Lyft til Brygl.

Centauren kjender du slet ikke til?

Hik intet Guld af mig? din Frue sendte
 mig for at hente mig tilbords? jeg boede
 i Phoenix? — Var du gal, dengang du svared
 det gale Løeri?

Dromio fra Syrakus.

Hvad? svared, Herre?

Maar har jeg sagt et saadant Ord?

Antipholus.

Nu nylig,

Her var det, for en knap halv Time siden.

Dromio f. S.

Beg har ei seet Jer, siden jeg blev sendt
 med Guldet, som I gav mig, til Centauren.

Antipholus.

Du nægted, at du havde faaet Guldet;
om Fruen talte du og Middagsmaden;
du har vel følt, at jeg blev vred derfor?

Dromio f. S.

Det glæder mig, I er saa munter, Herre;
men sig mig dog, hvad skal den Spøg betyde?

Antipholus.

Hvad? driller du mig? gjør du Nar ad mig?
Troer du, jeg skjemter nu? see der og der!

(Slaaer ham.)

Dromio f. S.

O, Herre, holdt! nu bliver Skjemten Alvor.
Paa hvilken Handel faaer jeg denne Tilgift?

Antipholus.

Fordi jeg stundom i Fortrolighed
har brugt dig til min Nar og sladdret med dig,
misbruger du med næsvis Spøg min Godhed
og gantes frækt, om end jeg er alvorlig.
I Solstin kan de faade Myg jo dansse;
men lad dem fryde ned, naar den formørkes.
Hvis du vil skjemte, saa pas paa mit Ansigt,
og ret dig efter mine Blik; hvis ikke,
skal det indbankes i din Hjernekiste.

Dromio.

Hjernekiste kalder I det? naar I vilde lade den Bankens
være, maatte det heller være en Hjerne. Men slaaer I længe
saaledes, saa maa jeg have en Kiste til min Hjerne og pakke
den godt ind, ellers kommer jeg til at lede efter min Forstand
i Ryggen. Men sig mig dog Herre, hvorfor prygler I mig?

Antipholus.

Veed du det ikke?

Dromio.

Jeg veed ikke Andet end, at jeg faaer Prygl.

Antipholus.

Skal jeg sige dig, hvorfor?

Dromio.

Ja, Herre, og for hvad; thi man siger jo, at til ethvert „hvorfor“ hører et „for hvad?“

Antipholus.

Hvorfor? fordi du drilled mig; — for hvad?

Fordi du prøved anden Gang derpaa.

Dromio.

Men Nogen saa helt uden Grund er bleven bantet før? —

Thi det „hvorfor“ og „for hvad“ har hverken Næb eller Klør.

Neu godt; jeg taffer.

Antipholus.

Taffer, Knægt, for hvad?

Dromio.

Jh for Pokker, Herre, for dette Noget, som I gav mig for Intet.

Antipholus.

Næste Gang vil jeg gjøre det godt igjen og give dig Intet for Noget. Men sig mig nu, er det Spisetid?

Dromio.

Nei, Herre; jeg troer ikke, at Kjødets er endnu, hvad jeg er.

Antipholus.

Naa hvad er da det?

Dromio.

Morbanke.

Antipholus.

Saa er det vel seigt?

Dromio.

Hvis det er det, saa spis det endelig ikke.

Antipholus.

Af hvad Grund?

Dromio.

Jo, saa kunde det hændte, at I blev kolerist og mør-
bankede mig endnu engang.

Antipholus.

Naa, saa lær at spøge i rette Tid; der er en Tid til
Alting.

Dromio.

Det turde jeg have nægtet, førend I blev saa kolerist.

Antipholus.

Hvordan skulde dit Bevis være?

Dromio.

Et Bevis saa glat og blankt som Fatter Tids egen
glatte Skaldepande.

Antipholus.

Lad os høre det.

Dromio.

Der er ikke Tid til at faae nyt Haar igjen, naar man
bliver staldet af Alderdom.

Antipholus.

Kunde det ikke skee ved et Erstatningsføgsmaal?

Dromio.

Jo naar man søger en Parykmager, og faaer det Haar
man har mistet, erstattet ved Andres.

Antipholus.

Hvorfor er Tiden saa karrig paa Haar, da det dog er
Noget, der voger saa rigeligt?

Dromio.

Fordi det er en Belsignelse, den har stjælet Dyrene;
hvad den har knappet Menneftene af i Haar, det har den
givet dem i Forstand.

Antipholus.

Da er der dog mangen en Mand, der har mere Haar
end Forstand.

Dromio.

Men der er ingen Mand, uden han jo har Forstand
nok til at blive af med sit Haar.

Antipholus.

Fornylig gjorde du jo den Slutning, at Folk med stærkt
Haar vare skikkelige Fyre uden Forstand.

Dromio.

Jo mere ustyldige, desto før miste de det; men de har
paa en Maade Fornøielse ved at miste det.

Antipholus.

Af hvad Grund.

Dromio.

Af to gode og respektable Grunde.

Antipholus.

Nei, maa jeg bede, respektable kan de virkelig ikke være.

Dromio.

Naa, sikkre da.

Antipholus.

Sikkre heller ikke; den Sag er slibrig.

Dromio.

Visse da.

Antipholus.

Lad mig høre dem.

Dromio.

Den ene er, at de sparer de Penge, der ellers gaae til Haar-
skjæreren; den anden er, at de ikke taber Haar i deres Suppe.

Antipholus.

Men det, du hele Tiden vilde bevise, var, at der ikke er
en Tid til Alting.

Dromio.

Og det har jeg min Tro ogsaa gjort, Herre, nemlig, at der ingen Tid er til at faae sit Haar igjen, naar man har mistet det af Naturen.

Antipholus.

Men du gav ingen tilstrækkelig Grund, hvorfor der ikke er Tid til at faae det igjen.

Dromio.

Saa vil jeg forstærke den: Tiden er selv skaldet, og derfor vil den have Skaldepander i sit Følge ligetil Verdens Ende.

Antipholus.

Jeg tænkte nok, det vilde blive et skaldet Bevis. — Men ths! Hvem er det, der vinker ad os?

(Adriana og Luciana komme ind.)

Adriana.

Ja, see du kun saa mørkt og fremmed paa mig!
 der er en anden Kvinde, du seer mildt til;
 jeg er ei Adriana, ei din Hustru. —
 Der var en Tid, da tidt du svor unødt,
 at intet Ord klang lifligt i dit Ore,
 og ingen Gjenstand tækkedes dit Die,
 og intet Haandtryk var din Haand velkomment,
 og ingen Mad din Gane til Behag,
 naar jeg ei bød dig Ord, Blik, Haand og Mad.
 Hvor gaaer det til, min Husbond, o, hvorledes,
 at du er bleven fremmed for dig selv?
 Dig selv, ja, naar du fremmed blev for mig,
 som er i dig udeleligt indvojet,
 er bedre end din egen bedste Del!
 O, riv dig ikke løs fra mig; thi vid:

saa let, min Elskede, kan du jo dryppe
 en Draabe Vand i Havets dybe Brænding
 og tage denne Draabe op igjen
 ublandet, usorøget, uformindsket,
 som Du kan tage dig fra mig og ikke
 mig med. — Mon ei til Marv og Ben det gif dig,
 isald du hørte, at jeg var dig utro?
 at dette Legem, som er dig indviet,
 besudlet var i skændig Lyst? Mon ikke
 du vilde spytte paa mig, sparke til mig,
 i Dinene mig kaste Navnet „Husbond“,
 og slænge fra min Pande Skjøgehudens,
 og hugge fra min Finger Bruderingen
 og knuse den med dyb Skilsmissses Gød?
 Jeg veed, du kan det; nu saa gjør det da:
 jeg bærer Troløshedens Skjændselsmærke;
 mit Blod er smittet af uteerlig Lyst;
 thi naar vi To er Et, og du er falst,
 saa maa din Gift jo gjennemtrænge mig,
 og din Berørelse gjør mig til Skjøge;
 og derfor krænk ei Egtepagtens Ret;
 bevar dig selv for Skam og mig for Plet.

Antipholus.

Min Frue, taler I til mig? Jeg kjender
 Jer ikke; jeg er kun to Timer gammel
 i Ephesus, og Eders Stad er mig
 saa fremmed og saa ny som Eders Tale.
 Hvordan mit Bid end vrider sig og snoer,
 forstaaer jeg af det Hele ei et Ord.

Luciana.

Ty, Svoger, hvor du har forandret dig!
 naar var du saadan mod min Søster før?

Hun sendte Dromio for at hente dig
til Middagsbordet.

Antipholus.

Dromio?

Dromio.

Hvad? mig?

Adriana.

Ja, dig; og du kom hjem med den Bæst,
han havde slaaet dig og dertil nægtet,
at dette var hans Hus, og jeg hans Hustru.

Antipholus.

Har du da talt med denne Frue før? —
Er det et aftalt Spil? hvad skal det sige?

Dromio.

Jeg, Herre? Aldrig saa jeg hende før.

Antipholus.

Du lyver, Slyngel! just de Ord, hun siger,
de samme sagde du til mig paa Torvet.

Dromio.

Jeg aldrig i mit Liv har talt med hende.

Antipholus.

Hvordan kan hun da nævne os ved Navn,
med mindre det er ved en Aabenbaring?

Adriana.

Hvor slet det passer for din Værdighed
at drive med din Træl det plumpe Spil
og ægge ham til Drilleri mod mig!
Den Synd er stor nok, at du mig forlod;
forøg den ei ved Haan og Overmod. —
See, til din Arm, min Husbond, jeg mig slynger,
som Ranken sig om Elmetræet slynger;
min Svaghed med din Kraft i trofast Pagt

I faaer i din Styrke Del og i din Magt.
 I Ufrud og Skarn er, hvad der stiller os,
 I Tjørn, Snyltevedbend og det golde Mos,
 I der uden Ave trænger ind og tærer
 I din Saft og af din Undergang sig nærer.

Antipholus. (affides.)

I Mig gjælder hendes Ord og hendes Klage! —
 I blev jeg i Drømme hendes Egtemage? —
 I mon nu jeg sover kun og troer at høre? —
 I jeg vil, til dette Virvar klarer sig,
 I gaae ind paa det Bedrag, der bydes mig.

Luciana.

I Gaa, lad dem dække Bordet, Dromio.

Dromio.

I Jeg arme Synder! — Pater noster! — O! —
 I Vi er i Alfeland! — Mit Hjerte gruer, —
 I vi kom blandt Trolde, Huldrer, Ellefruer;
 I de suge Livet af os, knibe os
 I helt blaa og brune, hvis vi byde Trods.

Luciana.

I Hvad mumler du i Stjægget? svar mig dog,
 I Dromio, du Dosmer, Lømmel, Tølper, Fjog!

Dromio.

I Jeg er forvandlet; er jeg ikke, Herre?

Antipholus.

I Sindet, ja; det er jeg med, desværre.

Dromio.

I Sind og Skind er jeg omstabt —

Antipholus.

Jeg kan

ei see Forandring.

Dromio.

Til en Bavian.

Luciana.

At du blev til et Æsel, troer jeg heller.

Dromio.

Ja, ja! hun rider mig; jeg æder Nelder! —
et Æsel! ja! hvor kan det ellers hælde,
at jeg ei hende, som hun mig kan kjende?

Adriana.

Naa, jeg vil ikke længer som en Nar
staae her og gnide Dinene og græde
og være Gjæk for Herre og for Tjener.
Kom nu tilbords; — pas paa ved Døren, Dromio. —
Vi ville spise ovenpaa, min Ven;
der skal du skifte alle dine Streger. —

(til Dromio.)

Du, Knægt, hvis Nogen spørger om din Herre,
sig, han er ude og slip Ingen ind. —
Kom, Søster. — Dromio, nu vagtsom vær.

Antipholus. (affides.)

Er det Jord, Himmel, eller Helved her?
Drøm eller Sandhed? Har jeg mine Fem?
mig selv jeg fremmed er og kjendt af dem? —
Jeg gjør, som de; maaskee jeg træffe kan
et Eventyr i dette Taageland.

Dromio.

Men, Herre, skal jeg mig ved Døren stille?

Adriana.

Hvis Nogen slipper ind, det gaaer dig ilde.

Luciana.

Tilbords, Antipholus, det bliver silde.

Tredie Act.

Første Scene.

Udenfor Huset Phoenix.

(Antipholus fra Ephesus, Dromio fra Ephesus, Angelo og Balthazar komme ind.)

Antipholus.

Undskyld os, kjæreste Hr. Angelo;
 min Kone skjænder, naar jeg kommer sent;
 sig, at jeg sinked mig i Eders Bæktsted,
 imens jeg saae Jer smede hendes Smykke,
 og at I bringer mig det hjem imorgen. —
 Den Slyngel siger mig i mine Dine,
 han mødte mig paa Torvet, og jeg slog ham.
 Du Drukkenbold, hvad skal den Snak betyde?

Dromio.

Ja, sig kun, hvad I vil; hvad jeg veed, det veed jeg dog;
 det har jeg Eders Haand for, at I mig paa Torvet slog.
 Ifald mit Skind var Pergament, og Blæk Eders Slag,
 saa havde jeg Eders Haandskrift til Bevis i denne Sag.

Antipholus.

Du er et Asen, siger jeg.

Dromio.

Det synes næsten saa
 af den Uret, jeg lider, og de Hug, jeg taale maa.
 Jeg burde give Spark for Spark; naar jeg slog ud ret kjæft,
 kanssee for Asenshoven I havde lidt Respect.

Antipholus.

Saa taus, Herr Balthazar? Gid nu Maaltidet svared kun
 til det Velkommen, som I faaer hos mig af Hjertens Grund.

Balthasar.

Velkommen er mig meget værd; men Maden lidet kun.

Antipholus.

Alf nei, Velkommen er ei Steg, ei heller Fiskemad;
et Bord helt af Velkommen fuldt, det fylder knap et Fad.

Balthasar.

God Mad, det faaer man sagtens ved mangen Tølpers Bord.

Antipholus.

Velkommen endnu lettere; det er jo kun et Ord.

Balthasar.

Smal Koft og rigt Velkommen, det gjør en munter Fæst.

Antipholus.

Ja for en karrig Vært og for en grumme nøisom Gæst. —
Men er det ringe Mad, I faaer, I vil den ei foragte;
den var Jer aldrig bedre undt, om end den bedre smagte. —
Hvad? Døren lukket? Dromio, skynd dig at banke og kalde.

Dromio. (banker paa Døren.)

Hei! Karen, Maren, Elsebeth, Kathrine, Dorthé, Malle!

Dromio fra Syrakus. (indensfor.)

Hanswurst, Rapun, Fjog, Udgangsøg, Fæmikkel, dumme Kvæg!
paf dig fra Døren, eller sæt dig ned og rug paa Weg.
Er du en Tøsemaner, du, at sliig en Flok du kalder,
skjøndt een er een for mange? væk! hold op med dit Rabalder!

Dromio fra Ephesus.

Hvo gjorde den Lommel til Portner her? Skal Herren staae
her i Solet?

Dromio fra Syrakus.

Lad ham kun gaae, hvor han kom fra; han bliver vist ellers
forkjølet.

Antipholus fra Ephesus.

Hvem taler derinde? Iuf Døren op i en Fart!

Dromio fra Syrakus.

Naar I siger mig, hvorfor, skal jeg sige Jer, hvor snart.

Antipholus fra Ephesus.

Hvorfor? fordi jeg vil tilbords. Du gjør mig Tiden lang.

Dromio fra Syrakus.

Idag banker der Intet; kom igjen en anden Gang.

Antipholus fra Ephesus.

Hvem lukker Døren for mig i mit eget Hus og Bo?

Dromio fra Syrakus.

For Tiden er jeg Portner her; mit Navn er Dromio.

Dromio fra Ephesus.

Du Skurk! mit Embed stjæler du, mit Navn iligemaade;

det ene bragte mig liden Gavn; det andet Nød og Vaade.

O havde fra imorges alt du Dromio ageret,

saa var dit Navn og hele Person som Afsen bleven tracteret.

Lucie. (indensfor.)

Hvem støier ved Døren, Dromio! hvad har de der at bestille?

Dromio fra Ephesus.

Lucie! hei! luk Herren ind!

Lucie.

O nei, han kommer forsilbe;

fortæl ham det.

Dromio fra Ephesus.

Nu maa jeg lee! hvordan skal det dog ende?

„For den, der banker, lukker man op;“ det Ord maa du dog
kjennde.

Lucie.

Der har du et Ordsprog strax igjen: „Ja vist, om du kan
bie!“

Dromio fra Syrakus.

Altsaa, Lucie er dit Navn? — Der svared du godt, Lucie!

Antipholus fra Ephesus.

Du lille Tasse, lukker du os ind eller ei?

Lucie.

Jeg vilde netop spurgt Jer ad.

Dromio fra Syrakus.

Og Svaret, det blev Nei.

Dromio fra Ephesus.

Rom, hjælp mig blot at dundre; hei op med Døren, hei!

Antipholus fra Ephesus.

Luf op, din Tøite!

Lucie.

Ja, naar først J Eders Grind siger.

Dromio fra Ephesus.

Slaa haardt paa Døren, Herre, slaa!

Lucie.

Ja, slaa kun, til den striger.

Antipholus fra Ephesus.

Du kommer til at strige selv, naar først jeg Døren sprænger.

Lucie.

Oh hvad! vi har en Raadstufjælde med Laas og gode Stænger.

Adriana. (indenfor.)

Hvem er der udenfor vor Dør, der støier saa paa Gaden?

Dromio fra Syrakus.

Jeg synes, Gadedrengene er slemme her i Staden.

Antipholus fra Ephesus.

Naa, er du der, min Hustru; du kunde kommet før.

Adriana.

Din Hustru, Skjelm? kom du afsted og pak dig fra min Dør.

Dromio fra Ephesus.

Den „Skjelm“ skal hun fortryde, hvis det gaaer, som det bør.

Angelo.

Velkommen vanke der neppe her, saalidt som Steg eller Rage.
Balthasar.

Omens vi stred om, hvad der var bedst, blev Jngenting tilbage.

Dromio fra Ephesus.

De staae ved Døren, Herre; bed dem dog tilstaae tage.

Antipholus fra Ephesus.

Maar Vinden blæser fra den Kant, saa er det bedst, vi gaae.

Dromio fra Ephesus.

Saa, Herre, det er sandt nok, hvis I er tyndt klædt paa.

Derindensfor er Maden varm, I staaer i den kolde Vind;
nman kunde blive splittergal ved saadant Rænkespind.

Antipholus fra Ephesus.

O Gaa, hent mig et Værktøi til at brække Døren op.

Dromio fra Syrakus.

Saa, bræk du kun, saa brækker jeg hvert Ben i din Krop.

Dromio fra Ephesus.

Jeg troer, din Hjernefiste har faaet sig et Bræk;
nmen den kan jeg kurere; vær ikke slet saa skjæk.

Dromio fra Syrakus.

Hvis ikke du dig pakker, er det ude med dig snart!

Dromio fra Ephesus.

Uf ude har vi nok; luk os ind i en Gart.

Dromio fra Syrakus.

Saa, naar Fisk ei har Finner, og Fugl ei har Fjer.

Antipholus fra Ephesus.

O Skaf mig et Koben; denne Dør skal ikke drille mig meer.

Dromio fra Ephesus.

O Et Koben uden Hud og Haar? det slaaer jo lige til!

O En Fisk uden Finner, en Fugl uden Fjer: nu skal vi see et Spil!

O Det Koben skal nok lære dig at bruge dine Ben.

Antipholus fra Ephesus.

Gaa, hent en Jernstang, siger jeg, og vær ikke sen!

Balthasar.

Nei, vær dog rolig; nu gaaer I for vidt.

I fører Krig mod Eders gode Rygte
og drager Eders Hustrus pletfri Ære
ind i Mistankens Kreds. Betænk dog blot,

da I af lang Erfaring kjender hende
som dydig, sindig, ærbar og forstandig,
saa kan I slutte, at hun har en Grund,
som I ei kjender; I kan være vis paa,
at hun vil nok forklare Jer, hvorfor
i denne Stund I finder Døren lukket.

Lyd I mit Raad; gaa nu taalmodig bort;
i Tigeren kan vi jo spise sammen;

saa kan I selv alene gaae iasten
og høre Grunden til den sære Spærring.

Men dersom nu I bryder ind med Vold
ved høitids Dag, mens Folk er mest paasærdet,
saa snakker hele Byen jo derom,
og Rygter spredes ud og troes af Mængden,
som kan, til Skade for Jert gode Navn,
saae Indpas med sin Gift og sidde fast
endnu paa Eders Grav, naar I er død.

Bagtalelsen vil gaae i Arv; den fæster
sig evigt til det Hus, den engang gjæster.

Antipholus fra Ephesus.

Jeg lyder Jer; jeg vil gaae rolig bort
og være lystig, skøndt med ringe Lyst.

Jeg veed en Pige, fuld af Skjemt og Løier,
ret smuk og vittig, lystig, men dog vakker; —
der vil vi spise; just for hendes Skyld

Har tidt min Hustru flinsygt plaget mig,
 sendstjændt med Uret, det kan jeg forsikre. —
 Hos hende vil vi spise. — Gaa nu hjem;
 Hent Kjæden, — nu maa den vel være færdig, —
 og bring mig den saa hen til hendes Hus, —
 „Pindsvinet“ hedder det; — blot for at drille
 min Hustru vil jeg skænke denne Kjæde
 til vor Værtinde. — Skynd Jer, bedste Herre;
 min egen Dør er luft; saa vil jeg see,
 om Andres lukkes op for mig maaskee.

Angelo.

Jeg møder Jer om lidt; Farvel saalænge.

Antipholus fra Ephesus.

Gjør det. — Den Spøg vil koste mange Penge.

(de gaae.)

Anden Scene.

Samme Steds.

(Luciana og Antipholus fra Syrakus komme ind.)

Luciana.

Og kunde du saa brat dit Sind omstifte
 og glemme Pligt og Tro? Skal Had og Nag
 i Elstovs Vaar din Elstovs Knop forgifte
 og styrte Kjærligheds nybygte Tag? —
 Var det for Guld, du beiled til min Søster,
 saa vær for Guldets Skyld mod hende mild;
 hvis nu en anden Elstov dig forlyster,
 saa dæk med Nattens Slør din Falskhed til.
 Lad ei dit Die røbe frækt din Brøde;
 lad ei din Mund forkynde høit din Skam;
 til Falskhed passer Ord og Miner søde;
 lad Lasten klæde sig i Dydens Ham.

Skjul Hjertets Plet bag favre Sæders Raabe;
 lær Synden som en Helgen sig at tee;
 en Tyv vil dog ei selv sin Svig udraabe;
 vær falsk i Smug; hvorfor skal hun det see?
 Hun kræntes dobbelt, naar hun seer din Brøde
 i dine Blikke ved dit eget Bord;
 lidt Anstandssminke kan paa Skammen bøde;
 ond Daad fordobles jo med onde Ord. —
 Vi stakkels Kvinder! Troen er vort Liv;
 bring os kun til at troe, I har os kjære;
 giv Andre Armen, os kun Ormet giv;
 at følge Jer er Alt, hvad vi begjære.
 O, Svoger, gaa min Søster mildt imøde;
 kald hende din, gjør hendes Hjerte glad;
 en Smule Hylleri er ingen Brøde,
 naar Smigers Røst betvinger Riv og Had.

Antipholus fra Syrakus.

Du Skjønneste, — dit Navn jeg ikke veed;
 hvoraf du gjætted mit, jeg ikke fatter; —
 du staaer i Visdom og i Deilighed
 høit over Jordens Born, en Himlens Datter.
 O lær mig, hvad jeg sige skal og tænke;
 forklar min grove, jordiske Forstand,
 der tynges svag og sløv af Blandværks Lænte,
 hvordan din dunkle Gaade løses kan.
 Hvi skal min Sjæl sin klare Visshed tabe,
 og som i fremmed Land jeg vildsom gaae?
 Er du en Gud? vil du paany mig skabe?
 omstøb mig da; din Magt jeg lyde maa.
 Men er jeg den, jeg er, — det vist jeg veed:
 din mørke Søster aldrig var min Mage,
 og aldrig svor jeg hende Kjærlighed;

Langt meer til dig mit Hjerte vil mig drage.
 O, løf mig ei, skøn Havfru, med din Røst
 at til Døden i din Søsters Taarestrømme;
 afhyng for dig selv, da lytter jeg med Lyst;
 og paa Søverbølgen lad dit Guldhaar svømme;
 og, dette Leie vil jeg hvile paa,
 og i min Glædes stolte Drømme tænke:
 "O Salighed, en saadan Død at faae!" —
 at min Elstov tør sig trygt i Dybet sænke.

Luciana.

Har Banvid givet disse Ord dig ind?
 Antipholus fra Syrakus.
 Ei Banvid; sølsomt henrykt er mit Sind.

Luciana.

Dit Dies Brøde har din Sjæl forvirret.
 Antipholus fra Syrakus.
 Det paa din Skjønheds Sol for nær har stirret.

Luciana.

See, hvor du skal, saa bliver Diet styrket.
 Antipholus fra Syrakus.
 Elstede! heller blind end see paa Mørket.

Luciana.

Din Elste er min Søster, ikke jeg.
 Antipholus fra Syrakus.
 Din Søsters Søster.

Luciana.

Saa, min Søster.

Antipholus fra Syrakus.

Nei!

Du er mit eget Bæsens bedre Del,
 at mit Dies Die, Sjælens rette Sjæl,

mit Hjertes Haab, min Lykke og min Trøst,
min Himmel her, i Himlen selv min Lyst.

Luciana.

Alt dette burde dig min Søster være.

Antipholus fra Syrakus.

Vær selv din Søster, du, min Hjertenskjære!
dig elsker jeg; til dig staaer al min Hu;
jeg har ei Hustru, ingen Husbond du:
giv mig din Haand.

Luciana.

O, Nei; lad os dog vente;
min Søsters Mening maa vi først indhente.

(gaaer.)

(Dromio fra Syrakus kommer ud fra Antipholus fra Ephesus' Hus.)

Antipholus fra Syrakus.

Hvad nu, Dromio? hvor løber du hen i den Fart?

Dromio fra Syrakus.

Kjender I mig, Herre? er jeg Dromio? er jeg Eders
Tjener? er jeg mig selv?

Antipholus fra Syrakus.

Du er Dromio, du er min Tjener, du er dig selv.

Dromio fra Syrakus.

Jeg er et Udsel; jeg er en Kvindes Tjener, og jeg er
ude af mig selv.

Antipholus fra Syrakus.

Hvad for en Kvindes Tjener? og hvorfor ude af dig
selv?

Dromio fra Syrakus.

Ude af mig selv, for Pokker, Herre, fordi jeg hører en
Kvinde til, en, som gjør Fordring paa mig, en, der er efter
mig, en, der vil have mig.

Antipholus fra Syrakus.

Hvad Fordring gjør hun paa dig?

Dromio fra Syrakus.

Th, Herre, samme Fordring, som I vilde gjøre paa Eders Hest; og hun vil have mig som et Bæst; jeg mener ikke, at hun vil have mig, fordi jeg er et Bæst; men hun gjør Fordring paa mig, fordi hun er et rigtig bestialst Kreatur.

Antipholus fra Syrakus.

Hvad er det for En?

Dromio fra Syrakus.

En meget respektabel Person; ja En, som man ikke taler om uden at sige „med Respekt at melde;“ det er kun et magert Hælb, jeg har i det Giftermaal, og alligevel er hun et fedt Parti.

Antipholus fra Syrakus.

Hvad mener du med det: „et fedt Parti“?

Dromio fra Syrakus.

Th Herre, hun er Koffepige og fedtet fra Top til Taa; og jeg veed ikke, hvad jeg skulde bruge hende til, uden til at gjøre en Lampe af hende og løbe fra hende ved hendes eget Lys. Jeg tør vædde, at hendes Pjalter med den Tælle, der er i dem, vilde brænde en hel polst Vinter; hvis hun lever til Dommehag, saa vil hun brænde en Uge længer end hele Verden.

Antipholus fra Syrakus.

Hvordan er hendes Hudfarve?

Dromio fra Syrakus.

Saa sort som mine Sko; men hendes Ansigt er ikke nær saa godt pudset. Og hvorfor? fordi hun sveder, saa man kunde vade over Anklerne i de sorte Strimer.

Antipholus fra Syrakus.

Det er da en Feil, som Vand kunde hjælpe paa.

Dromio fra Syrakus.

Nei, Herre, det er truffet ind i Huden. Alle Fader
Noahs Både vilde ikke være istand til at stykke det bort.

Antipholus fra Syrakus.

Hvad hedder hun?

Dromio fra Syrakus.

Nanette; men hun er hverken af de Nette eller af de
Lette; for hun maaler sine syv Kvarter fra den ene Høfte til
den anden.

Antipholus fra Syrakus.

Saa har hun en antagelig Bredde.

Dromio fra Syrakus.

Hun er ikke længer fra Hoved til Fod end fra Høfte til
Høfte; hun er kuglerund som en Jordglobus; jeg kunde finde
Landene paa hende.

Antipholus fra Syrakus.

I hvilken Del af hendes Krop ligger Irland?

Dromio fra Syrakus.

Nei sy, Herre, det tør jeg ikke tale om.

Antipholus fra Syrakus.

Hvor ligger Skotland?

Dromio fra Syrakus.

Det kunde jeg kjende paa Ufrugtbarheden, — midt i
hendes flade Haand.

Antipholus fra Syrakus.

Hvor boer Fransøjerne?

Dromio fra Syrakus.

Paa hendes Både, hovne og rebelfe, i Krig med
Overhovedet.

Antipholus fra Syrakus.

Men England da?

Dromio fra Syrakus.

Jeg saae efter Ralkflinterne; men jeg kunde ikke finde noget Hvidt paa dem; men det maa være paa hendes Hage; det sluttede jeg af den salte Bædsfe, som flød imellem Frankrig og det.

Antipholus fra Syrakus.

Hvor er Spanien?

Dromio fra Syrakus.

Det saae jeg min Tro ikke; men jeg kunde mærke det paa hendes hede Aande.

Antipholus fra Syrakus.

Hvor ligger Amerika og begge Indierne?

Dromio fra Syrakus.

O, Herre, paa hendes Næse; den var helt broderet med Rubiner, Karfunkler og Safirer, der sænkede deres straalende Pragt ned imod Spanien, som sendte hele Armadaer for at tage Ballast ind ved Næsen.

Antipholus fra Syrakus.

Hvor ligger Belgien og Nederlandene?

Dromio fra Syrakus.

Ja, Herre, saa dybt figgede jeg ikke. — Med eet Ord, dette Uthdffe, denne Her gjorde Fordring paa mig, kaldte mig Dromio, svor paa, at jeg var hendes Trolovede, fortalte mig, hvilke hemmelige Mærker, jeg har paa mig, — saasom Pletten paa min Skulder, Modermærket paa min Hals, den store Borte paa min venstre Arm, — saa jeg løb væk fra hende i min Forstrækkelse som fra en Troldkjælling, og jeg troer, hvis mit Bryst ikke havde været af Tro og mit Hjerte af Staal, saa havde hun forvandlet mig til en stumphalet Hund og sat mig til at dreie Stegespiddet.

Antipholus fra Syrakus.

Gaa, stynd dig strax, løb lige ned til Havnen;

og blæser Vinden kun fra Land en Kjende,
 skal denne By ei huse mig inat.
 Hvis noget Skib er seilklart, kom til Torvet;
 der vil jeg gaae, til du er vendt tilbage. —
 Vi kjender Ingen; os vil Alle kjende;
 det er paa Tide, dette Spil faaer Ende!

Dromio fra Syrakus.

Jeg løber som fra Bjørnens hvassse Tand
 for hende, der begjærer mig til Mand.

(gaaer.)

Antipholus fra Syrakus.

Der boer ei Andre her end lutter Hege,
 og derfor er det Tid at komme bort;
 jeg affstyer i mit Hjerte den, som kalder
 mig for sin Mand; men hendes savre Søster,
 begavet med saa rig og høi en Skjønhed,
 i Ord og Væsen saa fortryllende,
 har næsten gjort mig utro mod mig selv; —
 for ei at loffes i min Undergang
 jeg stopper Dret for den Havfrusang.

(Angelo kommer ind.)

Angelo.

Naa, Herr Antipholus!

Antipholus fra Syrakus.

Det er mit Navn.

Angelo.

Det veed jeg nok; see, her er Eders Kjæde;
 jeg vilde bragt Jer den ved Middagsgilbet,
 men kom lidt sent, fordi den ei var færdig.

Antipholus fra Syrakus.

Og hvad skal jeg da gjøre med den Kjæde?

Angelo.

Hvad I behager; den er gjort til Jer.

Antipholus fra Syrakus.

Til mig, min Herre? jeg har ei bestilt den.

Angelo.

Ei een, ei to, men tyve Gange vist; —
tag I den hjem; stjænk Eders Hustru den;
jeg kommer snart til Jer ved Nadværtid;
saa kan jeg hente Pengene for Kjæden.

Antipholus fra Syrakus.

Nei, saa dem heller strax; thi ellers seer
I hverken Kjæde eller Penge meer.

Angelo.

Ha, ha! Farvel! I er en lystig Tyr.

Antipholus fra Syrakus.

Hvad er nu dette for et Eventyr?
men det er vist, den Mand var rent af Lave,
der ikke tog imod saa smuk en Gave.

Naa, man kan ikke trænge her i Staden,
naar gyldne Gaver bydes En paa Gaden.
Til Torvet! Dromio maa komme snart;
og saa afsted, saasnart et Skib er klart!

(gaaer.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Samme Steds.

(En Kjøbmand, Angelo og en Retsbetjent træde ind.)

Kjøbmanden.

Fra Pindse, veed I, Gjælden var forfalden;
jeg har ei siden krævet Jer og vilde
ei heller nu, hvis ei jeg skulde reise

til Persien og trængte haardt til Penge;
derfor betal mig her paa Stand, hvis ikke,
maa denne Rettens Tjener fængsle Jer.

Angelo.

Netop den samme Sum, jeg skylder Jer,
har jeg tilgode hos Antipholus,
og i det Dieblit, jeg mødte Jer,
fik han af mig en Kjæde; Klokken fem
skal i hans Hus jeg hente Pengene;
behager I at gaae med mig derhen,
skal I faae Penge strax og Tak dertil.

(Antipholus fra Ephesus og Dromio fra Ephesus komme ind.)

Retsbetjenten.

Den Umag kan I spare Jer; der er han.

Antipholus fra Ephesus.

Jeg gaaer til Angelo; gaa du imens
og køb et Stykke Reb; det skal min Hustru
og hendes gode Venner faae at søle,
der luffer i for mig min egen Dør; —
Men tys; der er vor Guldsmed; gaa din Bei;
køb mig et Reb og bring det hjem.

Dromio fra Ephesus.

Jeg kjober
et Reb! jeg kjober tusind Pund om Aaret!

(gaaer.)

Antipholus fra Ephesus.

Jo, den er hjulpen godt, som troer paa Jer!
vi ventede paa Kjæden og paa Jer;
men der kom hverken Guldsmed eller Kjæde.
I mente vel, vort Venstreb vilde blive
for varigt, dersom det blev knyttet fast
ved denne Kjæde; derfor blev I borte.

Angelo.

Et Spøg, et andet Alvor! her er Regning
paa Kjædens Bægt indtil det sidste Gran,
paa Guldets Finhed og paa Arbejdslønnen.
Den løber op til tre Dukater meer,
end jeg er denne gode Herre skyldig;
behag at udbetale ham Beløbet;
han skal tilshøes og venter kun paa dette.

Antipholus fra Ephesus.

Saamange Penge har jeg ikke hos mig;
desuden har jeg Grinder i Byen;
men tag den Fremmede med til mit Hus,
bring Kjæden med derhen og bed min Hustru
betale den, naar hun har faaet den.
Maaskee jeg er der selv, saa snart som I.

Angelo.

Saa vil I selv da bringe hende Kjæden?

Antipholus fra Ephesus.

Nei, bring I den; jeg kunde blive sinket.

Angelo.

Det skal jeg gjerne; har I Kjæden hos Jer?

Antipholus fra Ephesus.

Har jeg den ikke, har I den vel selv;
hvis ei, saa faaer I gaae foruden Penge.

Angelo.

Nei, hør, nu beder jeg Jer, giv mig Kjæden;
paa denne Herre vente Bind og Strøm;
jeg har desværre opholdt ham for længe.

Antipholus fra Ephesus.

Min Gud! og vil I da med dette Paafund
besmykke, at I svigted før ved Mødet?

Jeg skulde stændt paa Jer, der ei har bragt den

i rette Tid; men som en arrig Kvinde
begynder I paa Klammeriet først.

Kjøbmanden.

Jeg beder, skynd Jer, Herre; Tiden gaaer.

Angelo.

I hører, hvor han trænger paa mig; Kjæden, —

Antipholus fra Ephesus.

Ja, bring min Kone den, saa faaer I Penge.

Angelo.

I veed jo nok, jeg gav Jer den fornødig;

send Kjæden, eller giv mig dog et Tegn.

Antipholus fra Ephesus.

Hy, hvor I piner Livet af den Spøg!

Hvor har I Kjæden? kom nu frem dermed.

Kjøbmanden.

Jeg har ei Tid til dette Gjækkeri;

(til Antipholus.)

Vil I betale, Herre, eller ikke?

Hvis ei, skal Retsbetjenten fængsle ham.

Antipholus fra Ephesus.

Betale Jer? hvad skal jeg da betale?

Angelo.

De Penge, som I skylder mig for Kjæden.

Antipholus fra Ephesus.

Jeg skylder Intet, før I bringer Kjæden.

Angelo.

Den fik I jo for knap en Time siden.

Antipholus fra Ephesus.

I gav mig ingen! I fornærmer mig,

naar I vil paastaade dette.

Angelo.

I fornærmer

mig meget meer, naar I benægter det;
betænk, at her det gjælder om min Ære.

Kjøbmanden. (til Retsbetjenten.)

Før ham i Fængsel nu paa min Begjæring.

Retsbetjenten. (til Angelo.)

Følg mig, min Herre, i vor Hertugs Navn.

Antipholus fra Ephesus.

Nu saarer I mit gode Navn og Rygte. —

Betal paa Stedet denne Sum for mig;

hvis ikke, lader jeg Jer fængsle her.

Antipholus fra Ephesus.

Betale Jer, hvad jeg har aldrig saaet?

lad mig kun fængsle, Løse, hvis I tør!

Angelo. (til Retsbetjenten.)

Læg Haand paa ham; see, her er dine Sportler.

Retsbetjenten. (til Antipholus.)

Jeg fængsler Jer; I hører hans Begjæring.

Antipholus fra Ephesus.

Jeg følger dig, til jeg faaer stillet Borgen. —

(til Angelo)

Men denne Spøg skal koste Jer saa meget,
som alt det Guld, I har i Eders Bod.

Angelo.

Der er vel Ret for mig i Ephesus,

og det til Eders Skam; stol I paa det.

(Dromio fra Syrakus kommer ind.)

Dromio fra Syrakus.

Der er et Skib fra Epidamnus, Herre;

det venter kun sin Eiermand; saasnart

han er ombord, saa letter det sit Anker.

Jeg har bragt alt vort Reisegods ombord;

jeg har kjøbt Olie, Balsam, Aqva vitæ;

Skibet er seilskart; ud fra Land der blæser
en lystig Medbør, og de venter kun
paa Skibets Giermand og Jer, min Herre.

Antipholus fra Ephesus.

Hvad? er du gal? Kjødhoved! hvilket Skib
fra Epidamnus venter vel paa mig?

Dromio fra Syrakus.

Det Skib, I sendte mig at leie, Herre.

Antipholus fra Ephesus.

Guldsnude! jeg har sendt dig efter Reb
og sagt, hvorfor, og hvad jeg vilde med det.

Dromio fra Syrakus.

Et Reb? og hvorfor ei en Strikke, Herre?
I sendte mig til Havnen om et Fartoi.

Antipholus fra Ephesus.

Det skal jeg siden tale med dig om
og lære dine Dren høre bedre;
nu skynd dig, Slyngel, strax til Adriana;
giv hende denne Nøgle; sig: i Pulten,
som er bedækket med et tyrkisk Tæppe,
er der en Pung med Guld; den maa hun sende.
Sig hende, man har fængslet mig paa Gaden,
og den skal løse mig. Nu skynd dig, Knægt. —
Saa før mig kun til Fængslet, til den kommer.

(Kjøbmanden, Angelo, Retæbetjenten og Antipholus gaae.)

Dromio fra Syrakus.

Til Adriana? hvor vi spiste før?
hvor Domsabel begjæred mig til Mand?
hun er dog vist for tyk for mig at favne! —
Saa nødig som jeg vil, saa maa jeg gaae;
sin Herres Bud en Tjener lyde maa. —

(gaaer.)

Anden Scene.

Sammesteds.

(Adriana og Luciana komme ind.)

Adriana.

Saa stærkt, min Søster, fristed han dig da?
 og saae du i hans Øie, at han bad
 af Hjertens Grund? O, svar, Nei eller Ja? —
 var han bleg eller rød, mørk eller glad?
 hvorledes tyded du de Barselsryn,
 der leired sig omkring hans Diebrøn?

Luciana.

Han nægted, at han bunden var til dig.

Adriana.

Desværre, ja! thi han forstøder mig.

Luciana.

Saa svor han, at han var en Fremmed her.

Adriana.

Da svor han sandt, skøndt han mensvoren er.

Luciana.

Saa talte jeg din Sag.

Adriana.

Og han?

Luciana.

Af mig

han kræved det, jeg bad ham om for dig.

Adriana.

Hvorledes prøved han din Hu at vinde?

Luciana.

Med sagre Ord om end med Svig ifinde.

Min Skjønhed priste han, min Tales Snille.

Adriana.

Du talte da saa smukt?

Luciana.

O, vær dog stille!

Adriana.

Jeg kan, jeg vil ei tie med min Smerte!

min Tunge skal ei fues som mit Hjerte.

Ha! vanstabt er han, gammel, kroget, skranten,
fra Top til Taa grim som en Trold og vranten,
ond, arrig, taabelig og plump og sæl,
med brændemærket Krop og værre Sjæl.

Luciana.

Hvem vil paa sliig en Mand dog skinsyg være?
en Plages Tab, det kan man sagtens bære.

Adriana.

Alt! men jeg elsker ham meer, end jeg siger; —
gid han var styg i Andres Dine heller! —
fjernt fra sin Røde Viben arrigt striger; —
mit Hjerte signer ham, mens Munden skjælder.

(Dromio fra Syrakus kommer ind.)

Dromio f. Syr.

Hei! Pulten! Pungen! skynd Jer! led den op!

Luciana.

Helt aandeløs?

Dromio f. Syr.

Jeg løb jo i Galop.

Adriana.

Hvad er der Dromio? hvor er din Herre?

Dromio f. Syr.

J Helveds værste Krog, om ikke værre.

Ham tog en Djævel i uslidelig Dragt,
hvis haarde Hjerte er med Jern belagt;
en Trold, en Svartals, haard og grum i Sind,
en Udv, — en Karl helt klædt i Bøffelkind;

en Skalk, en Skulderklapper, som staaer og passer paa
i i Stræder og i Gyder, i hver en Krog og Braa;
en Støver, som paa Bildspor gaaer og dog gjør heldig Jagt;
En, som til Helved manges Mand før Dommedag har bragt.

Adriana.

Men sig dog, Karl, hvad er da veien?

Dromio f. Syr.

Jeg veed ei, hvad i Veien er; men Veien gik til Fængslet.

Adriana.

Hvad? er han ført i Fængsel? og hvorfor?

Dromio f. Syr.

Hvorfor han er i Fængsel ført, det veed jeg ei saa lige;
men Lædervams var den iført, der tog ham, det kan jeg sige.

Vil I nu sende Løsepenge, den Pung med Guld i Pulten?

Adriana.

Gaa, hent den, Søster. —

(Luciana gaaer.)

Det forundrer mig,

at han har Gjæld, mens jeg har aldrig vidst,

at han var vilket ind i slige Baand.

Dromio f. Syr.

Nei, ikke Baand, en mere vægtig Træng:

en Kjæde, Kjæde! — hører I dens Klang?

Adriana.

Hvad? Kjædens?

Dromio f. Syr.

Ja nei, Klokkens; nu er det Tid jeg gaaer;

da jeg gik fra ham, var den To; nu er det Et, den slaaer.

Adriana.

Gaa Timerne da baglænds? det var en sælsom Ting!

Dromio f. Syr.

Ja, møder Timen en Retsbetjent, saa gør den strax omkring.

Adriana.

Er Tiden da i Borg og Gjæld? hvad er det for Tøi, du
snakker?

Dromio f. Syr.

Den skylder bort til Veiligheden meer, end den eier, den Prækker;
Dertil er den en Tyv og Skjelm; det er jo en gammel Klage,
at Tiden lumst sig stjæler bort, og det baade Nætter og Dage.
Men har den ikke fuld god Grund, som Tyv og som Fallent,
at gaae tilbage en Time hvert Døgn, saasnart den seer en
Betjent?

(Luciana kommer ind.)

Adriana.

Gaa, Dromio, tag denne Pung med Guld,
og bring mig saa din Herre strax tilbage. —
Kom, Søster; — o, jeg er af Tanker fuld,
Tanker, som baade trøste mig og plage.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Sammesteds.

(Antipholus fra Syrakus kommer ind.)

Antipholus f. Syr.

Jeg møder Ingen, uden at han hilser
ret som en velbekjendt og gammel Ven.
Hver nævner mig ved Navn, og En vil give
mig Penge, En vil byde mig til Gjæst;
En takker mig for udvist Artighed,
en Anden gjør mig Forslag om en Handel.
En Skræder kaldte mig fornøylig ind
at see det Silketøi, han havde kjøbt
til mig, og tog saa Maal af mig til Klæder.

Det er et Blændværk, et Bedrag af Hjernen,
 og Laplands Troldmænd boe i denne By.

(Dromio fra Syrakus kommer ind.)

Dromio f. Syr.

Herre, her er det Guld, I sendte mig efter. — Hvad?
 hvor har I gjort af den gamle Adams Billede i nye Klæder?

Antipholus f. Syr.

Hvad er det for Guld? hvilken Adam mener du?

Dromio f. Syr.

Ikke den Adam, som vogtede Edens Have, men den,
 der vogter Fængselsdøren; han, der gaaer klædt i Skindet af
 den Kalb, der blev slagtet for den fortabte Søn; han, der
 kom bag efter Jer ligesom en ond Engel og bød Jer at sige
 Farvel til Eders Frihed.

Antipholus f. Syr.

Jeg forstaaer dig ikke.

Dromio f. Syr.

Ikke det? da er den Sag dog klar nok; han, der kom
 i et Væderfederal ligesom en Basviol; — den Mand, der pik-
 ker Godtsfolk paa Skulderen, naar de er trætte, og nøder dem
 til at „sidde“; — han der ynkes over Folk, det er gaaet til-
 agters for, og giver dem frit Logis; — han, der stoler paa,
 at han kan udføre større Bedrifter med sin Politistav end med
 et moriſt Spyd.

Antipholus f. Syr.

Mener du en Retsbetjent?

Dromio f. Syr.

Ja, Herre, en rigtig vederhæftig Mand, der hæfter alle
 dem, der ikke kan betale; — En, som altid troer, at man
 vil gaae tilsengs, og siger: „Naa, slaa Jer nu til Ro her.“

Antipholus f. Syr.

Naa, Anægt, slaa du dig nu ogsaa til Ro og gjør in-

gen flere Narrestreger. Er der noget Skib, der letter iasten? kan vi komme afsted?

Dromio f. Syr.

Jh, Herre, jeg meldte Jer jo for en Time siden, at Barksfibet „Expedit“ lettede iasten; og dengang blev I hindret af Betjenten, saa I kommer til at vente paa Sluppen „Tøvlidt“. — Her er de Engle, som I sendte Bud efter til at udløse Jer.

Antipholus f. Syr. (affides.)

Han er forvirret, og det er jeg med;
vi vandre her imellem lutter Blandværk;
en naadig Magt forløse os herfra!

(En Hetære kommer ind.)

Hetæren.

Velkommen, Herr Antipholus, velkommen!
Guldsmeden traf I da, det kan jeg see;
er det den Kjæde, som I loved mig?

Antipholus f. Syr.

Vig fra mig, lede Satan! frist mig ikke!

Dromio f. Syr.

Herre, er det Fru Satan?

Antipholus f. Syr.

Det er Djævelen.

Dromio f. Syr.

Nei, hun er værre endnu; hun er Djævelens Oldemoder; og nu kommer hun her i Skikkelse af en af de Tømmruer, der sætte Lys i deres Vinduer for at lokke Folk paa gale Veie ligesom Lygtemænd. Der staaer skrevet, de vise sig for Menneskene som Lysets Engle; Lys er en Virkning af Ilden, og Ilden brænder; ergo saadanne Lygtemands Tømmruer brænde; kom hende ikke for nær!

Hetæren.

Her Tjener og I selv er meget muntre.
Kom med igjen og spis til Aften hos mig.

Dromio f. Syr.

Herre, hvis I venter at faae Søbemaad, saa staf Jer en
lang Ske.

Antipholus f. Syr.

Hvorfor det, Dromio?

Dromio f. Syr.

Jo, den maa have en lang Ske, der skal spise Suppe
med Fanden.

Antipholus f. Syr.

Big fra mig, Djævel! hvad er det du taler
om Mad? du er en Hex; det er I Alle;
forlad mig! jeg besværges dig, gaa bort!

Hetæren.

Giv mig den Ring, I fik af mig imiddags,
eller den Kjæde, I mig loved for den,
saa gaaer jeg strax, og plager Jer ei længer.

Dromio f. Syr.

Hm! nogle Djæble kræve kun et Haar,
en Neglestump, en Draabe Blod, en Naal,
en Nød, en Kirsebærsten, et Halmstraa blot;
men hun er gridst; hun beder om en Kjæde.
Ak, vær forsigtig, Herre! hvis hun faaer den,
vil Djævelen klirre med den os til Gru.

Hetæren.

Giv mig nu Kjæden eller og min Ring;
I vil dog ei som en Bedrager staae?

Antipholus.

Bort, lede Hex! Kom, Dromio, lad os gaae!

Dromio f. Syr.

„Sky Hovmod, siger Paafuglen“. — Jomfru, agt derpaa.
(Antipholus og Dromio gaae.)

Hetæren.

Antipholus er gal; det er jo vist;
han bar sig ellers ei saa lumpent ad;
han fik min Ring, en Snes Dukater værd,
og loved mig istedenfor en Kjæde;
men begge Dele nægter han mig nu. —
At han er gal, det slutter jeg mig til, —
foruden denne sidste Galmandsfreg, —
af al den sære Snak, han holdt ved Bordet
om, at hans egen Dør var lukket for ham.
Hans Hustru kjender vel hans gale Kykker
og har med Willie lukket Døren for ham.
Nu vil jeg strax gaae hjem til ham og sige
hans Hustru, at han i sin Galenskab
brød ind til mig og tog min Ring med Magt.
Det bliver nok det bedste Raad for Skaden.
Tyve Dukater findes ei paa Gaden.

(gaaer.)

Fjerde Scene.

Sammesteds.

(Antipholus fra Ephesus kommer ind med en Fangevogter.)

Antipholus f. Eph.

Vær rolig, Ven; jeg løber ikke bort;
den Sum, som jeg er fængslet for, betaler
jeg dig til Sikkerhed, før jeg gaaer bort.
Min Hustru er i ondt Humør idag;
hun troer vist knap mit Bud, naar han fortæller,
at jeg er fængslet her i Ephesus;

det vil nok klinge haardt i hendes Øren. —

(Dromio fra Ephesus kommer ind med et Stykke Reb.)

Der er min Træl; han har vist Penge med. —

Naa, har du med dig, hvad du skulde hente?

Dromio f. Eph.

Sa, jeg skal love for, nu kan de Alle
faae fuld Betaling.

Antipholus f. Eph.

Hvor er Pengene?

Dromio f. Eph.

Oh, Pengene gav jeg for Rebet.

Antipholus f. Eph.

Slyngel!

Femhundrede Dukater for et Reb?

Dromio f. Eph.

For den Pris vil jeg skaffe Jer fem hundred.

Antipholus f. Eph.

Hvad blev da Enden paa dit Grinde?

Dromio f. Eph.

At jeg kjøbte en Ende Reb, og dermed er jeg kommen
igjen, og det er Enden paa det Hele.

Antipholus f. Eph.

Nei det er Enden paa det Hele, Slyngel!

(Slaaer ham.)

Fangevogteren.

Vær dog taalmodig, kjære Herre!

Dromio f. Eph.

Nei, det er mig, der trænger til Taalmodighed; for det
er mig, det gaaer ilde.

Fangevogteren.

Naa, kjære Ven, hold nu din Mund itomme.

Dromio f. Eph.

Ja, saa hellere ham til at holde sine Hænder itømme.

Antipholus f. Eph.

Du Skurk, du følesløse Drog!

Dromio f. Eph.

Ja, det var godt for mig, om jeg var følesløs; saa følte jeg ikke de Brygl, jeg fik.

Antipholus f. Eph.

Du har ikke Følelse for Andet end Brygl, ligesom et Uesl.

Dromio f. Eph.

Ja, et Uesl, det er jeg; det har I gjort mig til ved at trække mine Dren i Længden. — Jeg har tjent ham fra min Fødselstid til dette Dieblif og aldrig faaet Andet for min Tjeneste af hans Haand end Brygl; naar jeg fryser, varmer han mig med Brygl; naar jeg sveder, kjoeler han mig med Brygl. Dermed bliver jeg vækket, naar jeg sover; dermed bliver jeg bragt paa Benene, naar jeg sidder; dermed bliver jeg jaget paa Døren, naar jeg gaaer ud; det er min Velformst, naar jeg kommer hjem; ja Brygl bærer jeg paa min Ryg, som Tiggerkvinden sit Barn, og jeg tænker, naar han har slaaet mig krum og lam, skal jeg gaae dermed fra Dør til Dør og tigge.

(Adriana, Luciana, Hæteren, Skolemester Nap og Tjenere komme ind.)

Antipholus f. Eph.

Kom nu med mig; der kommer jo min Hustru.

Dromio f. Eph.

Frue, „respice finem“, tænk paa Enden, eller rettere paa Poppegøiespaadommen: „tag Jer iagt for en Ende Reb.“

Antipholus f. Eph.

Kan du ikke tie?

(slaaer ham.)

Hetæren.

Der seer I selv; er Ederes Mand et gal?

Adriana.

Det seer jo noksom af hans Voldsomhed. —

Min gode Datter Nap, I er Besværger;
o, bring ham dog til sin Forstand igjen;
jeg vil betale Jer, hvad I forlanger.

Luciana.

At, hvor hans Diefast er vildt og høvt!

Hetæren.

See, hvor han stælder i sit Raseri!

Nap.

Giv mig Jer Haand og lad mig føle Pulsen.

Antipholus f. Eph.

Der er min Haand; nu føl den paa dit Dre.

(slaaer ham.)

Nap.

Jeg byder dig, du Djævel, som har Bolig
i denne Mand, vig bort for mine Bønner,
og skynd dig til dit Hjem i Mørkets Afgrund;
ved alle Helgener besværget vær!

Antipholus f. Eph.

Ti, dumme Trolldmand! jeg er ikke gal.

Adriana.

At, gid du ikke var det, stakkels Sjæl!

Antipholus f. Eph.

Saa saa, min Skat! er dette dine Runder?
Den Karl med Safransjæset, var det ham,
der spired lystigt ved mit Bord idag,
mens Døren lukkede sig frækt for mig,
og jeg blev af mit eget Hus stængt ude?

Adriana.

Gud veed, min Husbond, at du spiste hjemme,
og gid du dog var blevet der til nu,
og været fri for al den Tort og Bysnak!

Antipholus f. Eph.

Har jeg spist hjemme? — Slyngel, vær nu Bidne!

Dromio f. Eph.

Isandhed, hjemme har I ikke spist.

Antipholus f. Eph.

Var Døren ikke luft, og jeg stængt ude?

Dromio f. Eph.

Pardieu! Jer Dør var luft, og I stængt ude.

Antipholus f. Eph.

Og stod hun der ei selv og haaned mig?

Dromio f. Eph.

Sans fable! Selv hun stod og haaned Jer.

Antipholus f. Eph.

Bød hendes Koffetøs mig ikke Spot?

Dromio f. Eph.

Ja! Kjøkkenvestalinden bød Jer Spot.

Antipholus f. Eph.

Og gif jeg ikke bort derfra i Brede?

Dromio f. Eph.

Jo det er sandt! — det kan min Ryg bevidne,
som siden fik hans Brede at fornemme.

Adriana (til Nap.)

Gaaer det dog an, at smigre for hans Griller?

Nap.

Det stader ei; han kjender ham og føier
hans Galstak for at stille ham tilfreds.

Antipholus f. Eph.

Du fik Guldsmeden til at sængsle mig.

Adriana.

Åh! jeg har jo sendt Penge til din Løsning
med Dromio, der havde megen Hast.

Dromio f. Eph.

Med mig? maaskee I havde Villien til det;
men aldrig mindste Skilling fik jeg, Herre.

Antipholus f. Eph.

Gif du ei hjem til hende efter Pungen?

Adriana.

Han kom til mig, og fik den af min Haand.

Luciana.

Og jeg er Vidne til, hun gav ham den.

Dromio f. Eph.

Gud og Rebflageren er mine Vidner,
at jeg blev sendt blot for at købe Reb.

Ap.

De er besatte begge to, min Frue;
jeg seer det paa de blege, mørke Miner; —
bind dem og sæt dem i den mørke Kjælder.

Antipholus f. Eph. (til Adriana.)

Sig, hvorfor lukked du idag mig ude? —

(til Dromio)

og hvorfor nægter du, hun gav dig Pungen?

Adriana.

Jeg har ei luft dig ude, kjære Husbond.

Dromio f. Eph.

Og, kjære Herre, jeg fik ingen Pung;
men jeg bevidner, at vi blev luft ude.

Adriana.

Troløse Skurk! det er en dobbelt Løgn!

Antipholus f. Eph.

Troløse Stjoge! hvert dit Ord er Løgn.

Du har lagt Raad op med en lumpen Bande
for frækt og nedrigt at forhaane mig.

Men jeg vil rive ud med mine Negle
de falske Dine, som forlystes ved
at see mig saa forsmædelig forhaanet.

(Nap og nogle Tjenere tage fat paa Antipholus og Dromio.)

Adriana.

O, bind ham! lad ham ikke komme til mig!

Nap.

Tilhjælp! den onde Mand er stærk i ham.

Luciana.

Alt! stakkels Mand! hvor bleg han dog seer ud!

Antipholus f. Eph.

Hvad? vil I myrde mig? Du Fangevogter,
jeg er din Fange; taaler du, de tager
din Fange fra dig?

Fangevogteren.

Godtfolk, lad ham være;

han er min Fange; I kan ikke faae ham.

Nap.

Bind ogsaa Trællen; han er ogsaa gal.

Adriana.

Hvad gjør du, taabelige Fangevogter?
er det din Lyst at see en stakkels Mand
i Galenskab at gjøre sig Fortræd?

Fangevogteren.

Han er min Fange; hvis jeg slipper ham,
staaer jeg til Ansvar for den Gjæld, han har.

Adriana.

Den vil jeg klare, før jeg gaaer hertil;
gaa med mig lige til hans Kreditor,

og naar jeg faaer at vide, hvad han skylder,
vil jeg betale det. —

(til Nap)

Min kjære Doktor,
sørg for, at han kan blive sikkert bragt
hjem til mit Hus. — Ulykkelige Dag!

Antipholus f. Eph.

Ulykkelige Skjæge!

Dromio f. Eph.

Herre, see,

nu staaer jeg bunden her for Eders Skyld.

Antipholus f. Eph.

Ha, skam dig, Slynge! gjør mig ikke gal!

Dromio f. Eph.

Vil I da bindes for slet Ingenting?

Nas, Herre, raab og srig paa Djævelen.

Luciana.

Al Gud, de Stakler! hvilken Snak de føre!

Adriana.

Bring ham herfra. — Min Søster, kom med mig.

(Nap og Ejenerne gaae ud med Antipholus og Dromio.)

Sig nu, paa hvis Begjæring er han fængslet?

Fangevogteren.

Guldsmeden Angelo; I kjender ham?

Adriana.

Seg kjender Manden; — og hvor stor er Gjælden?

Fangevogteren.

Tohundrede Dukater.

Adriana.

Og for hvad?

Fangevogteren.

En Kjæde, han har gjort til Eders Husbond.

Adriana.

Den var til mig, men den er ikke kommen.

Hetæren.

Da Eders Husbond i sit Kaseri
kom ind til mig idag og tog min Ring, —
den Ring, jeg saae fornylig paa hans Finger, —
saa traf jeg ham lidt efter med en Kjæde.

Adriana.

Det er jo muligt; jeg har ikke seet den.
Kom, Slutter, før mig hen til denne Guldsmed;
jeg længes efter at faae Lys i Sagen.

(Antipholus fra Syrakus kommer ind med draget Sværd, fulgt
af Dromio fra Syrakus.)

Luciana.

Gud hjælpe os! nu er de slupne fri!

Adriana.

Med dragne Sværd! kom lad os hente Hjælp
til at faae bundet dem igjen.

Fangevogteren.

Afsted!

de dræber os.

(Adriana, Luciana og Fangevogteren flygte.)

Antipholus fra Syrakus.

Jeg seer, at disse Hæ-
re bange for et Sværd.

Dromio fra Syrakus.

Hun flygted for Jer,
som vilde været Eders Hustru.

Antipholus f. Syr.

Kom,

gaa til Centauren; hent vort Reisegods;
gid vi var lykkelig og vel ombord!

Dromio f. Syr.

O, bliv her kun inat; de gjør os vist ingen Fortræd. I har jo seet, at de taler venligt til os og giver os Guld. Jeg synes, det er saadant et skikkeligt Folkesæd, at var det ikke for det gale Rjødbergs Skyld, der gjør Egtestabsfordring paa mig, saa kunde jeg finde mig i at blive her og blive til en Troldkarl.

Antipholus f. Syr.

For hele Stadens Rigdom blev jeg ikke en Nat endnu! — Gaa, bring vort Guds ombord.

Femte Act.

Første Scene.

En Gade udenfor et Kloster.

(Angelo og en Rjøbmand komme ind.)

Angelo.

Det gjør mig ondt, jeg har forsinket Jer; men jeg forsikrer, at jeg gav ham Rjæden, endstjøndt han nu saa stændigt nægter det.

Rjøbmanden.

Hvordan er Manden anseet her i Byen?

Angelo.

Han har et saare agtet Navn; han nyder en ubegrændset Tiltro, almen Vndest, saa godt som nogen Mand i Byen her; hans Ord er fuldt saa godt som al min Rigdom.

Kjøbmanden.

Tal sagte; thi jeg troer, han kommer der.

(Antipholus fra Syrakus og Dromio fra Syrakus komme ind.)

Angelo.

Ja, det er ham; og han har Kjæden paa,
som dyrt han svor, han aldrig havde faaet.

Hold Jer til mig, imens jeg taler med ham. —

Jeg undres over, Herr Antipholus,

I vilde volde mig den Tort og Men

og — kun til liden Hæder for Jer selv,

med Omsvøb og med Eder vilde nægte

den Kjæde, som I bærer aabenlyst.

For ei at nævne Stævning, Tort og Fængsling,

faa har I voldt min brave Ven stort Tab;

thi hvis vor Tvist ei havde sinket ham,

var han idag alt gaaet under Seil.

Benægter I, jeg gav Jer denne Kjæde?

Antipholus fra Syrakus.

Det var nok Jer; det har jeg aldrig nægtet.

Kjøbmanden.

Det har I, ja dertil forsvoret det.

Antipholus f. Syr.

Hvem hørte mig benægte og forsværge?

Kjøbmanden.

Det hørte jeg med disse mine Øren.

Tvi, Udsling! det er Synd, at du skal leve

og gaae omkring blandt hæderlige Mænd.

Antipholus f. Syr.

Du er en Niding, som bestylder mig;

min Ære og min Tro vil jeg forsvare

imod dig flux, hvis du tør holde Stand.

Kjøbmanden.

Det tør jeg, og jeg kalder dig en Skurk.

(de drage deres Sværd.)

(Adriana, Luciana, Hetæren og Tjenere komme ind.)

Adriana.

For Guds Skyld! dræb ham ikke; han er gal.
spring ind paa Livet af ham; tag hans Sværd.
Bind ogsaa Dromio; bring dem hjem til mig.

Dromio f. Syr.

Løb, Herre, løb! for Guds Skyld, søg ihus;
til Klofret! ellers er det ude med os.

(Antipholus og Dromio løbe ind i Klosteret.)

(Abbedissen kommer ind.)

Abbedissen.

Tilbage der! hvi trænger I herind?

Adriana.

Min Husbond vil vi hente, han er sindssvag;
lad os gaae ind, at vi kan faae ham bundet
og bragt ham hjem for at helbrede ham.

Angelo.

Jeg tænkte nok, han var ei ved sin Samling.

Kjøbmanden.

Det gjør mig ondt, jeg drog mit Sværd imod ham.

Abbedissen.

Hvor længe har han været saadan hjemløst?

Adriana.

Den sidste Uge har han været vranten,
tungsin dig, mørk og hel forskjellig fra,
hvad før han var; men først i Eftermiddags
brød denne Sygdom ud til Raseri.

Abbedissen.

Har han tilføes lidt store Tab ved Skibbrud?

har han en Ven begravet? har hans Die
maaftee forført hans Sind til syndig Elskov?
den Synd er hyppig, mest blandt unge Mænd,
som give deres Blik formegen Frihed,
hvilkens af disse Sorger led han af?

Adriana.

Af ingen, hvis det ikke var den sidste:
en Kjærlighed, der drog ham tidt fra Hjemmet.

Abbedissen.

J burde have dadlet ham derfor.

Adriana.

Det har jeg gjort.

Abbedissen.

Men ikke noksom skarpt?

Adriana.

Saa skarpt, som Erbarheden tillod mig.

Abbedissen.

Maaftee i Enrum?

Adriana.

Nei, i Selskab ogsaa.

Abbedissen.

Men ikke tidt nok?

Adriana.

Jo, det var det Æmne,
vi altid talte om. Han fik ei Ro
i Sengen til at sove for min Skjælden,
ved Bordet til at spise for min Skjælden;
i Enrum talte jeg om det bestandigt,
i Selskab sigtede jeg tidt dertil
og sagde ham tidt nok, at det var skjændigt.

Abbedissen.

Og deraf gif da Manden fra sit Bid;

en skinsyg Kvindes giftbefængte Skrig
 forgifter meer end Bid af gale Hunde.
 Hans Søvn blev da forstyrret af din Riv,
 og deraf er hans Hoved blevet svagt;
 hans Mad blev krydret af Bebreidelser;
 slet Madro giver slet Fordøielse,
 og deraf kommer Febrens vilde Hede,
 og hvad er Feber andet vel end Vanvid?
 naar al Livslyst forhindres, bliver Tølgens
 jo mørk og grublende Tungstindighed,
 med haabløs, vild Fortvivlelse beslægtet,
 og i dens Spor en stærk, pestsvanger Hær
 af Sot og Syger, Livets blege Fjender.
 Thi Madro, Skjemt og Rattero at miste
 kan Menneſter og Dyr til Vanvid friste;
 saaledes, medens du har skinsygt plaget
 din Mand, har du fra Bid og Sands ham jaget.

Luciana.

Hun har kun dadlet lempeligt og mildt,
 mens han sig teede barsk og raat og vildt. —
 Du svarer ei paa den Bebreidelse?

Adriana.

Hun kalder frem mit eget Hjertes Dom. —
 Saa gaa nu ind og grib ham, mine Venner.

Abbedissen.

Nei, ingen Sjæl betræder dette Hus.

Adriana.

Lad Eders Folk da bringe ham herud.

Abbedissen.

Nei; han har søgt sig her et helligt Fristed,
 og det skal skjærme ham mod Eders Hænder,

til jeg har bragt ham til sit Bid igjen,
hvis ei jeg spilder al min Glid derpaa.

Adriana.

Jeg pleie vil min Mand og hjælpe ham
og rætte ham hans Drif; det er mit Kald,
og ingen Anden skal gaae i mit Sted,
og derfor lad mig faae ham hjem med mig.

Abbedissen.

Vær rolig; thi jeg lader ham ei fare,
før jeg har søgt ved mine kjendte Midler,
ved Lægefaster, Urter, fromme Bønner,
at gjøre ham til Mand igjen som før.
Det er en Del af Løftet, jeg har aflagt,
et Kjærlighedens Bærf, min Orden byder;
derfor gaa bort og lad ham blive her.

Adriana.

Jeg gaaer ei bort og lader ham ei blive;
det sømmer sig kun slet for Eders Fromhed,
at I vil stille Mand og Hustru ad.

Abbedissen.

Vær rolig og gaa bort; du faaer ham ikke.

(gaaer.)

Luciana.

Klag til vor Hertug over denne Uret.

Adriana.

Kom, for hans Fødder vil jeg kaste mig
og ei staae op, før jeg med Graad og Bønner
har rørt hans Naade til at komme selv
og frie min Mand med Magt fra Abbedissen.

Kjøbmanden.

Nu, troer jeg, peger Viseren paa Tem;
Hertugen kommer sikkert strax herhen

paa Veien til den sørgelige Dal,
til Dødens Plads, det skumle Kettersted,
der ligger bagved dette Klosters Grave.

Angelo.

Hvad vil han her?

Kjøbmanden.

Han kommer for at see
en hæderlig Syrakusanerkjøbmand,
som løb til sin Ulykke ind i Havnen
tvertimod Stadens strænge Lov og Forbud,
henrettes offentlig for denne Brøde.

Angelo.

De komme; lad os see Henrettelsen.

Luciana.

Knæl nu for Fyrsten, før han gaaer forbi.

(Hertugen kommer ind med Følge; derefter Megeon med blottet
Hoved fulgt af Skarpretteren og Retstbetjente.)

Hertugen.

Rundgjør det offentligt endnu engang:
vil nogen Ben betale Summen for ham,
skal han ei døe; den Naade kan vi skjænke.

Adriana.

Ketsfærdighed mod Abbedissen, Herre!

Hertugen.

Hun er en dydig og ærværdig Frue;
hun kan umulig have gjort Jer Uret.

Adriana.

Min ædle Hertug, hør mit Ord: Min Husbond
Antipholus, — hvem jeg har givet mig
og alt mit Guds ivold paa Eders Bud, —
han blev paa denne Sorgens Dag betagen
af saadan vild, ustyrlig Galenskab,

at rasende han løb igjennem Gaden, —
fulgt af sin Træl, vanvittig som han selv, —
og gjorde Borgerne Fortræd, brød ind
i deres Huse, tog Juveler, Ringe,
Alt, hvad han i sin Galenskab fik Lyst til.
Engang fik jeg ham bundet og sendt hjem
og gif omkring for at erstatte Skaden,
som hist og her hans Vanvid havde voldt.
Men, — hvordan han slap ud, det veed jeg ikke, —
han rev sig løs fra sine Bogtere,
og han tilligemed hans galne Svend
i voldsomt Raseri med dragne Sværd
kom os imøde, gjorde heftigt Angreb
og jog os bort, til vi fik hentet Hjælp
og vilde binde dem; da flygted de
derind i Klostret; vi forfulgte dem; —
nu lukker Abbedissen Porten for os
og nægter os at hente ham derfra;
ei heller vil hun sende ham herud.
Derfor, min ædle Hertug, byd, at han
maa bringes ud og føres hjem til Pleie.

Hertugen.

Din Husbond har mig forud tjent i Krigen,
og jeg har givet dig mit Tyskteord,
at hvis du tog ham til din Egteherre,
jeg vilde vise ham al Gunst og Naade.
Gaa En af Jer og bank paa Klosterporten
og kald Fru Abbedissen ud til mig.
Jeg vil ei gaae, før jeg faaer afgjort dette.

(En Tjener kommer ind.)

Tjeneren.

O, Frue, Frue, skynd Jer, red Jer dog!

min Herre og hans Svend er slupne løse,
 har gjennemvryglet alle Pigerne
 og bundet Doktoren, hvis Skjæg de svød
 med Brande; naar det blussed op i Lue,
 saa sluffed de med store Spande Dynd;
 min Herre præker om Taalmodighed,
 imens hans Svend stamklipper alt hans Haar
 som paa et Daarekistelem; de dræber
 Trolsmanden, hvis ei snart I sender Hjælp.

Adriana.

Du Taabe, ti! din Herre og hans Svend
 er her, og hvad du melder os, er falsk.

Tjeneren.

Saa sandt jeg lever, Frue, det er Sandhed!
 og jeg har neppe truffet Veiret siden.

Nu raaber han paa Jer og sværger paa,
 at naar han saaer Jer fat, saa vil han svide
 Jert Ansigt og stamstjænde Jer. —

(Støi udenfor.)

Hør, hør!

der kommer han, nu skynd Jer, Frue, fly!

Hertugen.

Rom hid, vær ikke bange! — Vagt, pas paa!

Adriana.

O, Gud! det er min Mand; Nu seer I Alle,
 at han maa være kommen hid usynlig;
 i Klostret var han nylig indespærret;
 nu er han her; hvem kan begribe det?

(Antipholus fra Ephesus og Dromio fra Ephesus komme ind.)

Antipholus f. Eph.

Retfærdighed, min Hertug, staf mig Ret
 for mine fordums Tjenester i Krigen,

dengang jeg dækkede dig med mit Legem
og sit for Dig at frelse dybe Bunder;
ja for det Blod, jeg dengang spildte for dig,
stjænk mig nu Ret.

Alceon.

Hvis ikke Dødens Angst
forvirrer nu mit Sind, saa seer jeg her
min Søn Antipholus og Dromio.

Antipholus f. Eph.

Retsfærdighed mod denne Kvinde der,
som du, min Herre, gav mig til min Hustru!
hun har forhaanet og besffæmmet mig
til Overmaalet af Forsmædelse.

Den Krænkelse gaaer over alt Begreb,
som hun idag har dnyget frækt paa mig.

Hertugen.

Forklar dig; du skal finde mig retsfærdig.

Antipholus f. Eph.

Idag, min Herre, lukked hun mig ude,
mens i mit Hus med Paf hun selv holdt Gilde.

Hertugen.

En stjændig Brøde! har du gjort det Kvinde?

Adriana.

Nei, ædle Herre; — jeg, han og min Søster,
har spist tilsammen. Gid alt Ondt mig times,
hvis ikke dette er en falsk Bestyldning!

Luciana.

Gid Dagens Lys og Nattens Ro mig nægtes,
hvis hendes Ord ei er den rene Sandhed!

Angelo.

Troløse Kvinde! begge sværge falsk;
i den Bestyldning har den Gale Ret.

Antipholus f. Eph.

Jeg veed fuldtvel, min Hertug, hvad jeg siger;
mit Sind er ei af Vinens Kraft forvirret
og ei af Bredens Raseri ophidset,
hvorel en saadan Krænkelse var nok
til selv en Klogere at gjøre gal.

Fra Bordet luffed hun idag mig ude;
Guldsmeden kunde vidne, — hvis han ei
i Ledtog var med hende; — han var med mig
og gif saa for at hente mig en Kjæde;
den loved han at bringe mig i Kroen,
hvor Balthasar og jeg holdt Maaltid sammen.

Da nu vi havde spist, og han blev borte,
søgte jeg ham. Paa Gaden traf jeg ham
og i hans Selskab denne Herre der;
der spør nu den mensvorne Guldsmed paa,
jeg havde nylig faaet Kjæden af ham,
og lod mig fængsle ved en Retsbetjent;
jeg adlød, og jeg lod min Svend gaae hjem
at hente Penge; men han kom tilbage
med uforrettet Sag; da overtalte
jeg Retsbetjenten til at følge med

hjem til mit Hus. Paa Veien mødte vi
min Hustru, hendes Søster og en Bande
af deres lumpne Fæller; mellem dem
var Doktor Nap, en visse Sultenhund,
en rigtig Benrad, en gemen Kvaksalver,
en lurvet Gjøgler, en elendig Spaamand,
en ussel, byttegridsk, huløiet Pjalt,
et levende Kadaver! Denne Kjeltring
paatog sig, tænkt blot, en Bespærgers Rolle;
han saae paa mine Dine, sølte Pulsen

og gloede frækt med sine dvaste Dine
 og freg, jeg var besat. Den hele Sværm
 faldt over mig og bandt mig, bar mig bort,
 og i en mørk og fugtig Kjælder hjemme
 mig og min Svend de fasted, begge bundne;
 da fik jeg gnavet mine Baand itu
 og vandt min Frihed; derpaa løb jeg strax
 herhid til Eders Høihed. Nu anraaber
 jeg Jer at hjælpe mig til fuld Dpreisning
 for denne dybe Haan og Krænkelse.

Angelo.

Isandhed, det kan jeg bevidne, Herre,
 han har ei spist til Middag i sit Hus;
 han blev luft ude.

Hertugen.

Har du givet ham
 den Kjæde eller ei?

Angelo.

Den fik han, Herre,
 og da han løb herind, saae disse Folk
 den om hans Hals.

Kjøbmanden.

Og jeg kan sværge paa,
 at jeg har hørt med disse mine Dren,
 I tilstod, at I havde faaet Kjæden,
 skjøndt først I nægted det med Ed paa Torvet;
 i den Anledning drog jeg Sværdet mod Jer,
 og derpaa flygted I derind i Klofret,
 hvorfra, jeg troer, I kom ved et Mirakel.

Antipholus f. Eph.

Jeg har ei sat min Fod i dette Kloster;
 ei heller har I draget Sværd mod mig.

Gud veed, at jeg har aldrig seet den Kjæde,
og det er falsk, hvad I mig sigter for.

Hertugen.

Hvad er dog det for en indviklet Tvist!
jeg troer, I Alle drak af Circes Bæger. —
Hvis han var bleven indelukket i Klostret,
saa var han der vel nu; hvis han var gal,
saa førte han vel ei sin Sag saa sindigt.
Han spiste hjemme, siger I; Guldsmeden
benægter det. — Hvad siger du, min Knøs?

Dromio f. Eph.

Nei Herre; han har spist hos hende der.

Hetæren.

Det har han, og den Ring tog han fra mig.

Antipholus f. Eph.

Ja, det er sandt; den Ring fik jeg af hende.

Hertugen.

Saae du, at han gik ind i Klostret der?

Hetæren.

Saa vist, som nu jeg seer Jer selv, min Herre.

Hertugen.

Det er dog sælsomt; gaa, hent Abbedissen;
jeg troer, I er forstyrrede tilhobe,
hvis I er ikke gale.

(En af Følget gaaer ind i Klostret.)

Ageon.

Eders Høihed

tillad mig blot et Ord? det kunde hænde
jeg seer en Ven, ved hvem mit Liv kan reddes,
og som betaler Løsningssummen for mig.

Hertugen.

Sig frit Syrakusaner, hvad du vil.

Negeon.

Er Eders Navn Antipholus, min Herre?
og hedder Eders Træl ei Dromio?

Dromio f. Eph.

Jo, nylig var jeg jo hans bundne Træl;
men, Tak stee ham, han bed mit Baand itu;
nu er jeg Dromio, hans Svend, ubunden.

Negeon.

J kan jo begge to vel mindes mig?

Dromio f. Eph.

Vi mindes om os selv ved Jer, min Herre;
thi vi var bundne før, som I er nu; —
har Doktor Nap maastee hørt Jer i Kur?

Negeon.

Saa fremmede? I kjende mig dog vel?

Antipholus f. Eph.

Nei, jeg har aldrig seet Jer i mit Liv.

Negeon.

Å! siden sidst I saae mig, har jo Sorgen
forvandlet mig, og kummerfulde Timer
har sat med Tidens skaanseløse Haand
hel mangel fremmed Fure i mit Ansigt.

Men sig mig, kjender du da ei min Stemme?

Antipholus f. Eph.

Nei!

Negeon.

Og du heller ikke, Dromio?

Dromio f. Eph.

Nei, jeg forsikrer Jer.

Negeon.

Det gjør Du vist.

Dromio f. Eph.

Saa? jamen jeg veed forvist, at jeg ikke gjør det; og hvad det saa er, man siger Jer imod i, saa er I nu bunden til at troe det.

Ageon.

Han kjender ei min Røst! O Tidens Bælde!
 har du min stakkels Tunge sprængt og lammet
 i de syv korte Aar, saa selv min Søn,
 min eneste, kan ikke mere kjende
 den svage Klang af min forstemte Sorg?
 om end mit Ansigts Farver dækkes nu
 af den saftløse Vinters kolde Sne, —
 er Blodet end i hver en Aare frosset:
 der er dog i min Livsnat en Grindring;
 min matte Lampe glimter dog endnu;
 mit sløve Øre kan endnu dog høre, —
 og alle disse gamle Vidner sige, —
 jeg tager ikke feil, — du er min Søn.

Antipholus f. Eph.

Min Fader saae jeg aldrig i mit Liv.

Ageon.

For syv Aar siden kun i Syrakus
 vi stiltes, veed du, Søn; maaskee du blues
 nu ved at kjendes ved mig i min Nød.

Antipholus f. Eph.

Min Hertug og Enhver, der kjender mig,
 kan vidne for mig, at det er ei saa;
 jeg har ei i mit Liv seet Syrakus.

Hertugen.

Jeg siger dig, Syrakusaner, han
 har været tyve Aar min Undersaat;

i den Tid saae han aldrig Syrakus;
jeg seer, du taler vildt af Angst og Vilde.

(Abbedissen kommer ind med Antipholus fra Syrakus og
Dromio fra Syrakus.)

Abbedissen.

Min ædle Hertug, her I seer en Mand,
som har lidt megen Uret.

(Alle trænge sig til for at see ham.)

Adriana.

Hvis mit Die
ei stuffer mig, saa har jeg her to Mænd.
Hertugen.

Den Ene er den Andens Genius!
og ligesaa med disse andre To.
Hvem er da nu det ægte Menneſte,
og hvem er Gjensærd? løs mig denne Gaade.

Dromio fra Syrakus.

Jeg, jeg er Dromio; lad ham der gaae!

Dromio fra Ephesus.

Nei, jeg er Dromio; lad mig kun staae!

Antipholus fra Syrakus.

Er du Aegeon, eller kun hans Gjensærd?

Dromio fra Syrakus.

Min gamle Herre! hvem har bundet ham?

Abbedissen.

Hvem der end bandt ham, jeg vil løse ham, —
og ved hans Frihed vinder jeg en Husbond.
Aegeon, tal! er du den Mand, der havde
en Hustru før, der hed Nemilia,
som fødte dig to skønne Tvillingsønner?
hvis du er den Aegeon, o, saa tal
og tal til hende, din Nemilia!

Ageon.

Du er Nemilia, hvis ei jeg drømmer!
og er du det, saa sig, hvor er den Søn,
som flød med dig paa den Ulykkesplante?

Abbedissen.

Af Mænd fra Epidamnus hjergedes
vi begge samt den ene Dromio;
da kom der vilde Sømand fra Korinth,
der røved mig min Søn og Dromio,
mens selv jeg blev hos dem fra Epidamnus. —
Hvad saa der blev af dem, det veed jeg ikke!
Hvad jeg er bleven til, det seer du her.

Hertugen.

Det er jo, hvad imorges han fortalte!
De to Antipholer, saa ganste ens,
og disse Dromier, hinandens Billed,
dertil det Skibbrud, hun fortæller om! —
Her er Forældrene til disse Børn,
som ved et Træf er stødt sammen her. —
Antipholus, du kom jo fra Korinth?

Antipholus fra Syrakus.

Min Herre nei, jeg kom fra Syrakus.

Hertugen.

Staa hver for sig; jeg kan ei skjelne Jer.

Antipholus fra Ephesus.

Nei, Eders Høihed, jeg kom fra Korinth.

Dromio fra Ephesus.

Og jeg med ham.

Hertugen.

Og du blev bragt herhio
til denne Stad af Hertug Menaphon,
den store Krigsmand, din berømte Frænde.

Adriana.

Og hvem af Jer har spist med mig idag?

Antipholus fra Syrakus.

Jeg, skønne Frue.

Adriana.

Men er I min Husbond?

Antipholus fra Ephesus.

Nei, det benægter jeg.

Antipholus fra Syrakus.

Det gjør jeg med,

endskjøndt din Hustru gav mig dette Navn,
og denne skønne Frøken, hendes Søster,
mig kaldte Svoger. — Hvad jeg dengang sagde,
faaer jeg vel Leilighed til at bekræfte,
hvis ei jeg drømmer, hvad jeg seer og hører.

Angelo.

Det er den Kjæde, som I fik af mig.

Antipholus fra Syrakus.

Det troer jeg; jeg vil ikke nægte det.

Antipholus fra Ephesus.

Og for den Kjædes Skyld lod I mig fængsle.

Angelo.

Det troer jeg; jeg vil ikke nægte det.

Adriana.

Jeg sendte Dig en Pung med Dromio
til Løsning; men jeg troer, han har ei bragt den.

Dromio fra Ephesus.

Nei, Ingenting med mig!

Antipholus fra Syrakus.

See denne Pung

fik jeg fra Jer, og Dromio, min Svend,
har bragt mig den; jeg seer, vi traf bestandigt

hinandens Tjener; mig tog man for ham,
og ham for mig; deraf kom alt det Virvar.

Antipholus fra Ephesus.

Med dette Guld løskjøber jeg min Fader.

Hertugen.

Behøves ei; din Fader har sin Frihed.

(Megeon løses.)

Hetæren.

Men giv mig saa min Ring igjen, min Herre.

Antipholus fra Ephesus.

Der har du den, og Tak for din Beværtning.

Abbedissen.

Hvis det behager Jer, min høie Hertug,

saa træd herind i Klosteret med os

og hør udsørligt vore Hændelser. —

I Alle, som er komne sammen her,

og har lidt Skade ved at tage Del

i denne Dags Forvirring, — gjør os Selskab,

og fuld Dpreisning skal der ydes Jer, —

I fem og tyve Aar var jeg i Barnsnød

for Jer, I Sønner; først i denne Stund

blev fra den svære Byrde jeg forløst. —

Min Hertug, du, min Husbond, mine Børn,

og I To, deres Fødselsdagskalendre, —

kom nu til Barselgilde Allesammen;

lang var vor Sorg, og stor er Festens Gammen!

Hertugen.

Med Hjertens Glæde vil jeg her staae Fadder.

(Alle gaae undtagen Brødrene Antipholus og Brødrene Dromio.)

Dromio fra Syrakus.

Skal jeg saa hente Eders Gods fra Skibet?

Antipholus fra Ephesus.

Hvad Gods har jeg paa Skibet, Dromio?

Dromio fra Syrakus.

Det, som var oplagt i Centauren, Herre.

Antipholus fra Syrakus.

Han talte nok til mig. — Jeg er din Herre.

Rom nu med os; det kan du siden gjøre.

Omsavn du nu din Broder og vær glad.

(Brødrene Antipholus gaar.)

Dromio fra Syrakus.

Jeg traf i Eders Hus en tyk Beninde,

som gjorde mig i Rjøffenet tilgode, —

hun troede det var dig; — hun bliver altsaa

min Svigerinde nu og ei min Hustru.

Dromio fra Ephesus.

Du er mig som mit Speil og ei min Broder,

jeg seer paa dig, at jeg er ganske vakker.

Rom, vil du nu gaar ind til Barselgildet?

Dromio fra Syrakus.

Nei, jeg gaar ikke først; du er den Ældste.

Dromio fra Ephesus.

Det er et Spørgsmaal; hvordan skal det prøves?

Dromio fra Syrakus.

Vi trække Straa om Førstefødselsretten;

imens kan du gaar først.

Dromio fra Ephesus.

Nei hør, saaledes:

som Brødre vi til Verden kom paa en og samme Dag;

lad os gaar Haand i Haand, Ingen for og Ingen bag.

(de gaar.)

Anmærkninger.

Dette Stykkes engelske Titel er „Comedy of errors“, som jeg fandt det vanskeligt at gjengive med et tilfredsstillende dansk Udtryk. Jeg har kaldt det „Tvillingerne“, hvorved Styklets Indhold antydes. Ideen til Forviklingen, men heller ikke stort mere, har Shakspeare laant af en gammel latinsk Komedie af Plautus, „Menæchmi“. De lange Knudevers, som Shakspeare har brugt i nogle af de komiske Scener, vare især før hans Tid i almindelig Brug i engelske Komødier, navnlig i de lavkomiske Scener.

S. 187. „Gjør hun mig nok til Dørpost“ o. s. v. — Hentydning til Kromændenes Skik at optegne Gæsternes Fortæring paa Dørstolpen.

— 189. „Man siger, denne By er fuld af Blændværk“ o. s. v. — Ephesus havde i Oldtiden et saadant Ry paa sig.

— 193. „Betræk mig med Læder“ o. s. v. — Der tænkes paa det saakaldte „Football“, hvorved en stor læderbetrukket Bolt trilledes med Foden imellem de Spilende.

— 199. „Som ikke forstaaer sig paa den Kunst at miste Haaret“. — nemlig som Følge af Udsvævelser.

— 217. „Hvis mit Bryst ikke havde været af Tro“. — Man tænkte sig, at Troen gav Magt til at modstaae Herenes Kunst.

— 224. „Domsabel“. — Navnet paa en Skjønhed i et gammelt engelsk Hyrdebigt.

- S. 226. „Fjernt fra sin Rede“. — Det hedder, at Biben
 striger langt borte fra sin Rede for at lokke dem paa
 Bilsfor, der nærme sig Reden.
- — „I Helveds værste Krog“. — Helvede var det sol-
 felige Navn paa et af Gjeldsfængslerne i London.
- — „En Djævel i uslidelig Dragt“, — „klædt i Bøf-
 felfkind“, o. s. v. — Retsbetjentene vare klædte i Læ-
 derkøllert.
- 229. „Den gamle Adams Billede i nye Klæder“. —
 Atter Hentydning til Retsbetjentenes Lædervams, sam-
 menlignet med Adam, der efter Syndesfaldet klædte sig
 i Huder.
- 230. „De Engle, som I sendte Bud efter“. — Man
 havde Guldmønter, hvis Præg var en Engel.
- 231. „Nogle Djævle kræve kun et Haar“ o. s. v. —
 Man troede, at Hexene for at forgjøre Nogen behøvede
 et Haar, en Negl eller en Gjenstand, der tilhørte ham.
- 234. „Poppegoiespaadomme“ o. s. v. — Hentydning til
 den Morfskab, Mange fandt i at lære Poppegoierne
 Skjældsord eller ildevarslenende Ord.
- 234. „Min gode Doktor Nap, I er Betsværgere“. —
 Om den udbredte Tro paa Djævelbesættelser og de Be-
 dragerier, „Betsværgerne“ ofte tillod sig, smnl. Anm. til
 Kong Lear og Helligtrefongersaften.
- 247. „Hvem jeg har givet mig og alt mit Guds ivold
 paa Eders Bud“. — Naar en Lensbesidder i Middel-
 alderen efterlod sin Datter som sin Arving, tiltog Lens-
 herren sig den Ret at bortgiste hende endog imod hen-
 des Villie; i England udøvedes paa Shakspeares Tid
 en lignende Ret af „Court of wards“, et Slags Over-
 formynderi.

- S. 249. „Hans Svend skamklipper alt hans Haar“. —
 I Daareanstalterne flippedes Haaret af de Affindige;
 men tillige er her vistnok en Hentydning i Naps Person
 til Puritanerne (Rundhovederne), mod hvem Shakspeare
 ofte fører et Sidehug.
- 253. „Circes Bager“. — Trylledrikken, der gjorde Odys-
 seus' Stalbrødre vanvittige.
-

Indhold af niende Del.

	Side
Coriolanus	1.
Tvillingerne	177.

Journal of the

1861

1. The first of the year was a very cold day.

2. The second day was a very cold day.

